

კავკასიონი

ყოველკვირეული გაზეთი

KAVKASIONI

703 ლისი * ფასი 70 000 კუბონი

სოხუმიდან 97-ე კილომეტრზე

დღეს მათ მხარეანები აქვთ, ღაზვანდარონ.

გზის მანქანებელი გვამცნობს, რომ სოხუმამდე 97 კილომეტრია დარჩენილი. კარგ დროს საათნახევარიც არ დაგვირდებოდა მის გასაგებლად, ახლა კი ენგურთან ვდგავართ და გავცქერით აუზს. ხიდზე სამშვიდობო ძალები დგანან, იქვე მოწყობილი აქვთ სამხედრო ბანაკი, რომელიც ისე ოსტატურადაა შენობილი, რომ გამოუცდელმა შეთქმა შეიძლება ვერც შეამჩნიოს. მიწაში ჩაფლულ „ტ-72“-ს მხოლოდ ღულა მოუჩანს. ხიდთან 10-15 მოქალაქე შეკრებილა. ელოდებიან, იქნებ მეორე ნაპირიდან ხმა მოაწვდინონ თავისიანებმა. ამისათვის „იქითა“ ქართველებმა ზიდაძემ უნდა მოაღწიონ, „იქითა“ რუსები დაითანხმონ წერილის გადმოტანაზე. შემდეგ „იქითა“ რუსები „აქეთა“ რუსებს გადმოსცემენ წერილს. მეორე ნაპირზე გადასვლაზე არც იფიქროთ, ის კი არა, ხიდზე ფოტოს გადაღების უფლებაც არ მოგვცეს,

საამისოდ სპეციალური ნებართვის ალბათ საჭირო. სხვაფრივ ჯარი-სკაცებიც და ოფიცრებიც კითხვებზე დასაწყობად ამუშაობენ. მტკნარი სიცრუეა, თითქმის ათასობით ქართველი ბრუნდება გალის რაიონში. რაც რუსეთის სამშვიდობო ძალები დადგნენ, ერთი კაციც არ გადასულა მეორე მხარეს, მიმდინარეობს მოსამზადებელი სამუშაოები. როგორც ჩანს, დევნილთა შეყვანა დაიწყება მაშინ, როცა რუსებს სრული გარანტია ექნებათ, რომ ხალხის სიცოცხლეს საფრთხე არ შეექმნება. როგორც თვითონ ამბობენ, რამდენიმე დღეში მორჩებიან საკონტროლო პუნქტების დაყენებას და ხაზგასმით აცხადებენ, რომ დადგებიან საავტომობილო გზის გასწვრივ და არა ენგურზე.

ხიდზე გაეროს წარმომადგენლები გამოჩნდნენ. მათ რუსეთის არმიის ოფიცერი მოაცხადებს. ჯარისკაცმა მიგვითხია — „ეს გასლავთ ჩვენი საგუშაგოს უფროსი“.

ახალგაზრდა კაცი წარმოგვიდგა: „პოსტის უფროსი კაპიტანი პოპოვი. ამიერკავკასიის სამხედრო ოლქი“, — კარგად შეისწავლა ჩვენი საბუთები და სიამოვნებით დაგვთანხმდა ინტერვიუს.

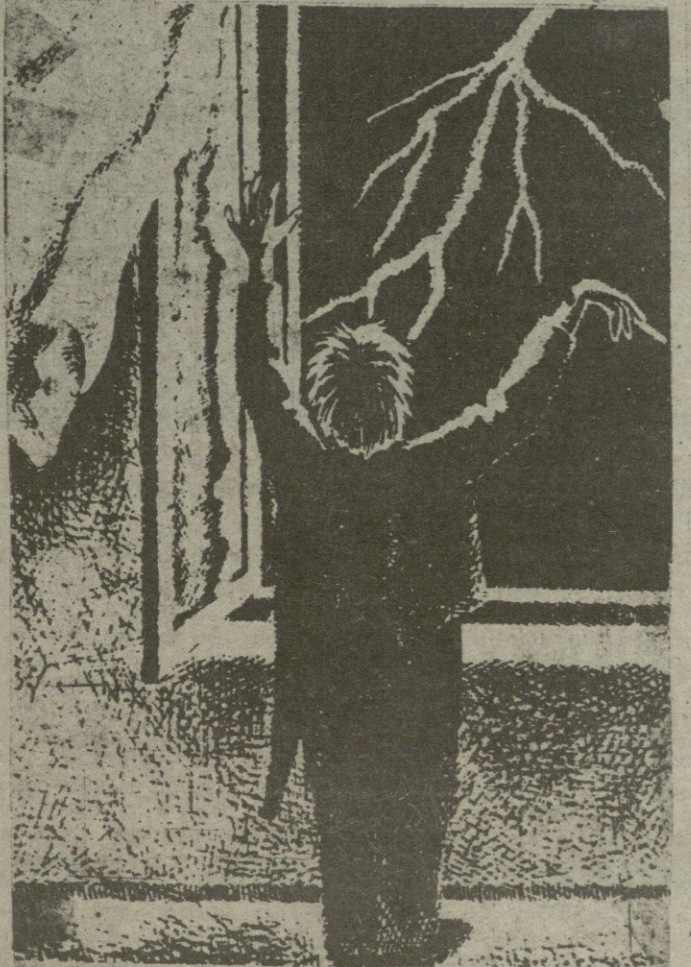
— ოჯახი თუ გყავთ და როგორ შეხედნენ ომის კონფლიქტის ზონაში თქვენს მივლინებას?

— მუავს მეუღლე და ვაჟიშვილი. ისინი საქართველოში ცხოვრობენ; რა თქმა უნდა, განიცადეს ჩემი აქ გამოგზავრება; რაც გარკვეულ რისკთანაა დაკავშირებული. სამწუხაროდ, არაა გამორიცხული პროვოკაციები და შეიარაღებული შეტაკებები იმ ბანდიტურ ფორმირებებთან, რომლებიც საკმაოდ არიან როგორც აქეთ, ისე ხიდის იქითა მხარეს. ამ დღეებში სამშვიდობო ძალების მიერ ამოღებული იარაღი და საბრძოლო ტექნიკა ნათლად მეტყველებს ამგვარი დაჯგუფებების არსებობაზე. მართალია გითხრათ, ჩვენს საგუშაგოზე ჭერ არცერთი იარაღიანი უკანონო ფორმირების წევრი არ გამოჩენილა.

თბილისი 24-4 83.

იყიდათ...

იყიდათ?!

3 ივლისი, რუსთავი

3 ივლისს, რუსთავის № 20 საარჩევნო ოლქში ხმის ხელახალი მიცემის შედეგად დაუფასირდა შემდეგი შედეგები: საარჩევნო ოლქში რეგისტრირებული 96194 ამომრჩევლიდან 3 ივლისს საარჩევნო ყუთებთან მივიდა 12690 მოქალაქე. მურმან ომანიძემ მიიღო 11857 ხმა, დარჩენილი 833 ხმა, განაწილდა სხვა კანდიდატებზე. საოლქო და ცენტრალურ საარჩევნო კომისიაში ოფიციალური საჩივრები არ შესულა. არჩევნები ჩატარდა.

თბილისი 24-3 83.

ტარორი

28 ივნისი ოთხშაბათი დღე იყო. კვირის ამ დღეს ძალა გურჯაანში ტარდებოდა კახეთის რაიონის გაშვალთა კორპუსის ფაქტობრივი შეკრება იმართება ხოლმე. 28 ივნისის შეხვედრა განსაკუთრებული უნდა ყოფილიყო.

უნდა ყოფილიყო-ამითი. შეკრება ჩაიშალა. თითობრივ არ შედგა და თუ რატომ — ამის შესახებ ძველთა მოგონებებით.

28 ივნისს გურჯაანში კახეთის რაიონის გაშვალთა კორპუსის თათბირზე მიწვეული იყვნენ აფხაზეთის ომის მონაწილენი

გაშვალთა კორპუსი-საშვალთა კორპუსი ?!

მთელი კახეთის რაიონიდან. გაშვალთა რაიონის ფაქტობრივი ართად თავს იყრიდნენ ბარდობები და მოხალისე მეთრები. ამ ღონისძიების ორგანიზატორი გახლდათ კახეთის რაიონის გაშვალთა კორპუსის თავმჯდომარე ბატონი ბიორბი შიოშვილი. მუწალისტაბიცი სწორად მისი მიწვევით გავეგზავრეთ გურჯაანისკენ.

თბილისი 24-3 83.

დისკლეი

სამკითხველო

ფანტასტიკა

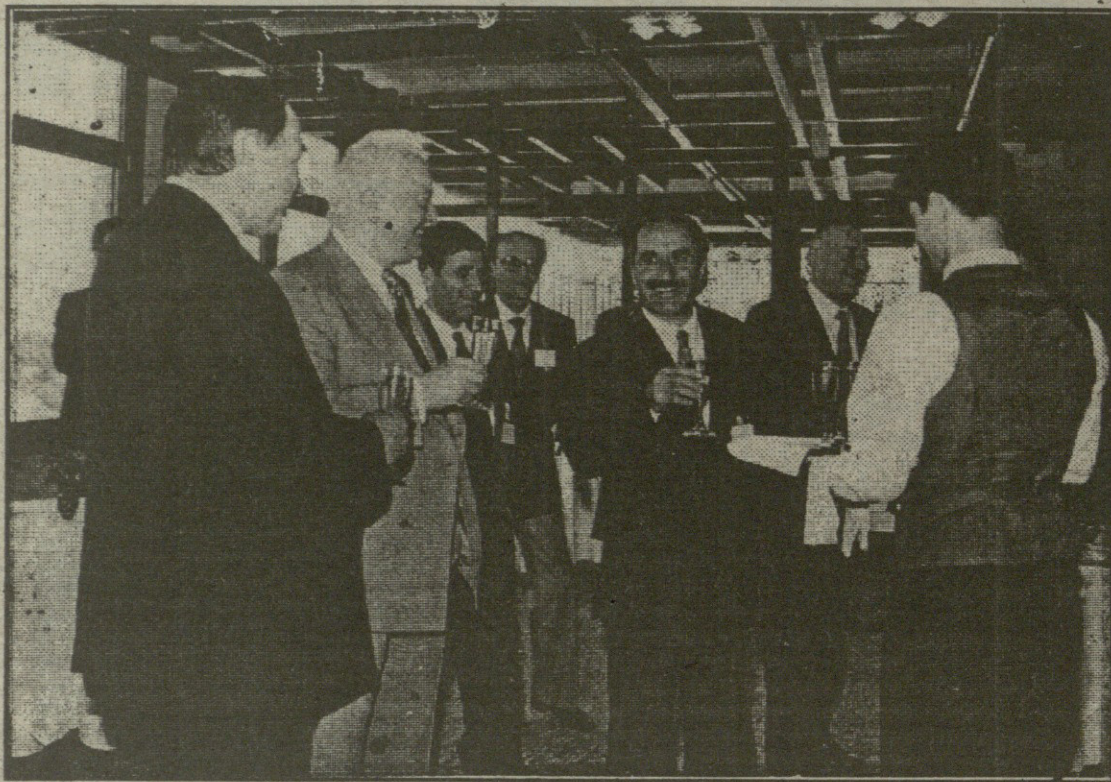
ბულიმარი

6-10-14 83.

გაუსროვნის აფხაზეთი !

დღის წესრიგშია კასპიის ზღვისა და სხელთაშუა ზღვის ალიანსები

1994 წლის 30 ივნისს თბილისში გაიმართა შავი ზღვის ეკონომიკური თანამშრომლობის (BSEC) ქვეყნების საგარეო უწყებათა ზედიზედ გახლეჩის შეხვედრა, რომელშიც მონაწილეობდნენ ალიანსის წევრი ქვეყნები: ალბანეთი, სასომხეთი, აზერბაიჯანი, ბულგარეთი, საბერძნეთი, საქართველო, პოლონეთი, რუმინეთი, რუსეთი, თურქეთი და უკრაინა. შეხვედრას დამკვირვებლის სტატუსით ესწრებოდნენ ევკაპიტის, ისრაელის, ბოლივიის, სლოვაკეთისა და ტუნისის წარმომადგენლები.

შეხვედრის მონაწილეებმა დიდი ყურადღებით მოისმინეს საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურის ედუარდ შევარდნაძის სიტყვა. ედუარდ შევარდნაძემ მძალადი შეფასება მისცა BSEC-ის ორწლიან მოღვაწეობას და აღნიშნა, რომ „შავი ზღვის ორგანიზაციამ დაადასტურა თავისი არსებობის კანონზომიერება“. მაგრამ ორგანიზაციას სჭირდება მეტი დინამიზმი და კონკრეტულობა. ამისათვის საჭიროა სხვა გაერთიანებებისა და კავშირების გამოყენების გაზიარება, დასალოცა ევროპის ინტეგრაცი-

ულ პროცესთან. ედუარდ შევარდნაძემ სურვილი გამოთქვა, შეიქმნას რეგიონალური ორგანიზაციების გაერთიანების შემსწავლელი ცენტრი და ისიც აღნიშნა, რომ ბელნიური იქნება, თუ ეს ცენტრი თბილისში დაიდებს ბინას. საქართველოს სახელმწიფოს მეთაურმა BSEC-ის სამომავლო ამოცანებიდან გამოყო ალიანსის ბანკის დაარსება, შავი ზღვის ეკონომიკური პრეზენტაციის გადმოცემა და ალიანსში შემავალი ქვეყნების ტერიტორიულ მთლიანობაზე და უსაფრთხოებაზე ზრუნვა.

აფხაზეთის კონფლიქტთან დაკავშირებით, ედუარდ შევარდნაძემ ხაზი გაუსვა რუსეთის როლს პრობლემის მოგვარებაში და აღნიშნა: „ჩვენ დიდი ვაფასებთ CHT-ს კოლექტიური საბჭოს განცხადებას საზღვრების ურყეობისა და ტერიტორიული მთლიანობის შესახებ“. სახელმწიფოს მეთაურმა რწმუნა გამოთქვა, რომ აფხაზეთის სამშვიდობო ოპერაცია წარმატებით დასრულდება და ეს იქნება დიდი წვლილი კონფლიქტების მოგვარების მსოფლიო პრაქტიკაში.

დასასრულ, ედუარდ შევარდნაძემ წინსვლა და აჯავყება უსურვა BSEC-ის წევრ ყველა სახელმწიფოს და დასძინა: „დამოუკიდებელ საქართველოს წილად ზედა პატივი უმასპინძლოს ამ ფორუმს და ესოდენ მაღალ სტუმრებს“. იმედი მაქვს, რომ ადრეკანასკნელად.

მოკლე შესვენების შემდეგ დღევანდელი განაგრძეს სამუშაო სხდომა, რომელსაც დღის წესრიგში ცენტრალური საკითხი იყო BSEC-ის ბანკის დაარსება. ალიანსში შემავალი 11 სახელმწიფოდან 5-მა მოაწერა ხელი ბანკის შექმნას. საგარეო, რომ სათანადო უფლებამოსილების მქონეების შემდეგ სხვა ქვეყნებიც განაცხადებენ თავის თანხმობას. სამუშაო სხდომის დასასრულს საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრმა ალექსანდრე ჩიკაძემ შავი ზღვის ალიანსის დაუმჯდომარის ფუნქციები გადმოხა საბერძნეთის საგარეო საქმეთა მინისტრს და გადასცა სხდომების წარმართვის სიმბოლური ატრიბუტები — ჩაქჩი და გავიგა.

სამუშაო დღე დასრულდა პრესკონფერენციით. ალექსანდრე ჩიკაძემ

კმაყოფილებით აღნიშნა, რომ თანდათან უფრო ფართოვდება BSEC-ის სამუშაო არეალი და ამცნო ჟურნალისტებს, რომ უკვე დღის წესრიგში დგას კასპიის ზღვისა და სხელთაშუა ზღვის აუზის ქვეყნებთან ალიანსის შექმნა. მართალია ეს გაერთიანებები ეკონომიკურ საფუძველზე იქმნება, მაგრამ სწორედ ეკონომიკური საკითხები აბალანსებენ პოლიტიკას.

პრესკონფერენციაზე დაისვა რეგიონალური კონფლიქტებთან დაკავშირებული შეკითხვები. პოლონეთის, სომხეთისა და აზერბაიჯანის წარმომადგენლებმა ხაზი გაუსვეს, რომ კონფლიქტები უნდა მოწესრიგდეს მხოლოდ პოლიტიკური მეთოდებით, გავრცოს ქარტისა და ევროთათბირის რეკომენდაციების გათვალისწინებით.

ჟურნალისტთა ეჭვი გამოიწვია თბილისის შეხვედრაზე ანდრია კოზირევის არყოფნამ. გამოითქვა ვარაუდი, რომ ეს ფაქტი ბოსნიის სრულტვი არსებულ პრიბლეშებს უკავშირდებოდა. რუსეთის დელეგაციის წარმომადგენელმა განმარტა, რომ აკოზირევი მოგვიანებით ჩაივსა თბილისში. დაყოვნების მიზეზად მან დაასახლა რუსეთ-ინდიეთის დელეგაციით შეხვედრა მოსკოვში და რუსეთის საგარეო უწყებისათვის მოულოდნელი თხოვნა იემენის მხრიდან, რათა რუსეთმა შეასრულოს შუამავლის როლი იემენის კონფლიქტში.

პრესკონფერენცია საკმაოდ მზიარულ ნოტზე დასრულდა. კერძოდ, საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრის თანამშრომელი გოგონებით ალერითივანებულმა BSEC-ის სამდივნოს თავმჯდომარემ განაცხადა, რომ ამიერიდან ნათელია საიდან უნდა მივიწვიოთ სამდივნოს თანამშრომლები, რასაც კატეგორიულად არ დაეთანხმა საქართველოს საგარეო საქმეთა მინისტრი და შეახსენა თანამოსაზრეს, რომ ქართველები ამჟამად ხალხი ვართ და ჩვენს ქალებს არავის დაუვითობოთ.

შავი ზღვის ეკონომიკური თანამშრომლობის ქვეყნების საგარეო საქმეთა უწყებების ზედიზედ გახლეჩა შეერება ბოლო კვირის ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი მოვლენა იყო. უდავოდ მისაღებებელია, რომ ჩვენი ქვეყნისათვის ინტეგრაციული პროცესები სხვადასხვა მიმართულებით ვითარდება — ეს ზომ უმოკლესი გზაა მსოფლიო თანამეგობრობისაკენ.

სოსო შპორაძე

კავკასიონი

სარედაქციო
კავკასიონი
ბიორაზი
ალიბაგაშვილი,
პასილ
მალაფარიძე,
მამუკა
ფარუაშვილი.

პასუხისმგებელი რედაქტორი
პაატო მუშაიაძე
გაზეთის დირექტორი
პახტაზა სალოა
პასუხისმგებელი მდივანი
ბონდო მამინაშვილი

ნამუშავნი რედაქტორები:
არილი;
პახტაზა როდონია
რეპაზ სირაძე

თვალსაწიერი:
მამი ტორაძე
დავით პახტაძე
შაფიკა შამანაძე

მხატვარ-დისაინერი
დემეტრი მისულოშვილი
კომპიუტერული უზრუნველყოფა
თენგიზ ჩოლოყაშვილი

გამოდის
ოთხშაბათობით

მასალების გამოყენება რედაქციასთან შეთანხმების გარეშე განხილვად, როგორც საგარეო უფლებების მქონე. ავტორები თავად ატვირთენ მასალას მოყვანილი ფაქტებისა თუ ციტატების სიზუსტეზე. წერილები არ რეცენზირდება და ავტორებს არ უბრუნდება.

მისამართი:
თბილისი,
პეტრიაშვილის ქ. № 7.

ტელ.: 29-48-05
ფაქსი 34-73-06

იბეჭდება ოფსეტური
წესით საგაზეთო
კორპუსში,
ხომარაულის 29.

რეგისტრირებულია
საქართველოს რეს-
პუბლიკის იუსტიცი-
ის სამინისტროში,
რეგისტრაციის
№ 1122.
ინდექსი 66424

დამფუძნებლები:
შაფუღული
პასუხისმგებლობის
საზოგადოება
„კოკა-კოლა“
კავკასიონი
პერმო პირები:

ბიორაზი ალიბაგაშვილი,
პასილ მალაფარიძე,
მამუკა ფარუაშვილი,
და
თბილისის მ-6
მართული გიმნაზია

თბილისის საგუნებისპეტყველო- კუპანიტარული ინსტიტუტი

„ზეკარი“

აცხადებს მიღებას 1994-95 სასწავლო წლისათვის შემდეგ სპეციალობებზე:

ქართული ენა და ლიტერატურა;
რელიგიის ისტორია;
დაწყებითი სწავლების პედაგოგია და მეთოდოლოგია;
ინგლისური ენა და კულტურა;
გერმანული ენა და კულტურა.

აბიტურიენტები ინსტიტუტში ჩარიცხებიან გასაუბრების შემდეგ. გასაუბრება ქართული ენისა და ლიტერატურის, რელიგიის ისტორიისა და დაწყებითი სწავლების პედაგოგიისა და მეთოდოლოგიის ფაკულტეტებზე ჩატარდება ქართულ ენისა და ლიტერატურაში და საქართველოს ისტორიაში; ხოლო ინგლისური ენისა და კულტურის, გერმანული ენისა და კულტურის ფაკულტეტებზე — შესაბამის უცხო ენაში და ქართულ ენაში და ლიტერატურაში.

ინსტიტუტში მიიღებიან საშუალო და საშუალო სპეციალური განათლების მქონე პირები ასაკის მოუხედავად.

ინსტიტუტში სწავლება ფასიანია. სწავლის ხანგრძლივობა ოთხნახევარი წელია. წარჩინებულ კურსდამთავრებულებს მიეცემათ რეკომენდაცია პედაგოგთა კვალიფიკაციის ამაღლებისა და გადამზადების რესპუბლიკური ინსტიტუტის აპირანტურაში ჩარიცხვისათვის.

საბუთების შემოტანისას აბიტურიენტი საორგანიზაციო ხარჯებისათვის იხდის თანხას, რომელიც გასაუბრებაზე გამოუცხადებელ აბიტურიენტს არ დაუბრუნდება. აბიტურიენტმა, განცხადებას გასაუბრებაზე დაშვების შესახებ თან უნდა დაუბრუნოს განათლების მოწოდება (დედან);

ცნობა საცხოვრებელი ადგილიდან;

სამედიცინო ცნობა (ფორმა № 086);

ექვანი ფოტოსურათი (3X4);

ბასპორტის და სამხედრო ბილეთის წარმოდგენა პირადად.

საბუთების მიღება დღიდან გამოცხადებისა ყოველდღე (გარდა კვირისა) 10 საათიდან 16 საათამდე ინსტიტუტის მიმღებ კომისიაში.

გასაუბრება ჩატარდება 16 ივლისიდან, სწავლა დაიწყება 12 სექტემბერს.

მისამართი: თბილისი, დავით აღმაშენებლის გამ. № 178. პედაგოგთა კვალიფიკაციის ამაღლებისა და გადამზადების რესპუბლიკური ინსტიტუტი.

ტელეფონები: 34-31-78, 34-16-25, 34-11-34.

გუპეპერული ფირმა

"BF"

გიფავით სორტულ ტოტალიზატორზე

ბუკმეკერული ფირმა „BF“ თამაშის მსურველებს სთავაზობს მრავალფეროვანი არჩევანის საშუალებას — უახლოესი ფსონები მიიღება:

— ფორმულა-1 კლასის ავტომანქანებს შორის მსოფლიო ჩემპიონატის უახლოეს ეტაპებზე;

— ჩოგბურთში უიმპლდონის ტურნირის მატჩებზე და შედეგებზე;

— NBA, ფლეი-ოფის სერიების გადამწყვეტ შეხვედრებზე და, რაც მთავარია

ფეხბურთში მსოფლიოს ჩემპიონატზე.

ფეხბურთში მოყვარულთ ექნებათ მართლაც მრავალფეროვანი არჩევანის საშუალება. ფსონები მიიღება ცალკეულ მატჩებზე, რამდენიმეზე ერთდროულად, აგრეთვე ცალკეული გუნდების შესაძლებელ შედეგებზე და სხვა. არ არის გამორიცხული, რომ გ-9 შედეგის გამოცნობით თქვენი მოგების კოეფიციენტმა 1000-ს გადააჭარბოს, რაც ათასი მანეთით მიიღონ შეტეს მოგავებიან.

ამ დღეებში გასაყიდად გამოვა ფირმის სარეკლამო ბიულეტენი, რომლითაც თქვენ შეგიძლიათ გაეცნოთ თამაშის წესებს და უახლოეს შედეგებზე გაკეთებულ კოეფიციენტებს. გაითვალისწინეთ, რომ ტირაჟი შეზღუდულია და ნუ დაელოდებით ქსელში მის გამოჩენას. მობრძანდით ფირმის ოფისში და ადვილზე გაეცნით თქვენთვის საინტერესო ყველა ინფორმაციას.

გაითვალისწინეთ, ფირმა „BF“ იღებს ფსონებს ყველაზე მაღალი კოეფიციენტებით და გთავაზობთ ყველაზე მრავალფეროვანი არჩევანის საშუალებას.

ფირმის ოფისში თქვენ შემოგთავაზებენ ღრუბს, გამაგრებულ სასმელებს, მსუბუქ საუზმეს.

მოზრბანდით, ფირმა „BF“ გაძლევთ უნიკალურ შესაძლებლობას. საჭიროა მხოლოდ ცოტა იდბადი და, რაც მთავარია, გამბედაობა. ბედი ხომ, როგორც ძველი რომაელები ამბობდნენ, მხოლოდ გამბედავებს უმართლებს.

ფირმის მისამართი: მცხეთის ქ. №4 (მრგვალ ბაღთან) გელთ ყოველდღე დილის 10 საათიდან საღამოს 19 საათამდე.

საზოგადოებრივი კარგადი ცნობილი რუსთაველის არჩევნებთან დაკავშირებული ექსცესები. ცენტრალური საარჩევნო კომისიის გადაწყვეტილებით 12 ივნისის არჩევნები ბათილად იქნა ცნობილი და 3 ივნისის დანიშნა ხმის ხელახალი მიცემა, თუმცა ეს თარიღიც ექვსი კვირის დაღვრა და მხოლოდ პირველ ივნისს — ორი დღით ადრე — გადაწყდა რუსთაველი ხელახალი არჩევნების ჩატარება. საქმე ის არის, რომ მთელი ამ სამი კვირის განმავლობაში, რუსთაველის მერია ამატებული, თითქმის ქალაქში არანაირი პირობა არ არსებობდა ხმის ხელახალი მიცემის ჩასატარებლად და მოსლოდნელი იყო მწვერივ ექსცესები და კრიმინალური სიტუაციის დაძაბვა. ქალაქის მერმა სარეზინო მმართველს გაუგზავნა პარლამენტს, რომელშიც განხილული იქნა არჩევნების გადავადებას ითხოვდა. 3 ივნისის კი რუსთაველის საოლქო-საარჩევნო კომისიაში გვითხრეს, რომ ქალაქის პოლიციამ უარი განაცხადა თბილისიდან დახმარებაზე, რადგან პოლიციის ხელმძღვანელობა დარწმუნებული იყო, თავდაცვითი მოქმედების გარეშე უზრუნველყოფდა არჩევნების ნორმალურად ჩატარებას. რუსთაველის მერიის მხრიდან არჩევნების გადადების მოთხოვნას, როგორც ჩანს, უფრო ტაქტიკური მიზნები ჰქონდა, როგორც ცნობილია, დეპუტატობის ერთ-ერთი კანდიდატი ნაფთაძე ბატონი სტარაქაშვილი — რუსთაველის მერიის მოადგილე, რომელიც 12 ივნისს პირვინად დაბრუნდა, ძნელი წარმოსადგენი იყო, რომ სამ კვირაში რადიკალურად შეიცვლებოდა რუსთაველ ამომრჩეველთა განწყობილება სტარაქაშვილის სასარგებლოდ და ამიტომაც ცდილობდა ქალაქის ხელმძღვანელობა ხმის მიცემის შემოდგომაზე გადატანას. ცენტრალურმა საარჩევნო კომისიამ არ მიიღო რუსთაველის მერიის არგუმენტები, ხელახალი კენჭისყრა დანიშნა და დათქმულ ვადაზე (2 ივნისის 12 საათი) ხუთი წუთით ადრე საოლქო კომისიაში განაცხადა სტარაქაშვილი, რომელმაც მოხსნა თავისი კანდიდატურა.

ხელახალ არჩევნებში მონაწილეობაზე პრაქტიკულად უარი განაცხადა ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის კანდიდატმა ი. შათირაშვილმა. მას ოფიციალური განცხადებით არ მიუმართავს საოლქო კომისიისათვის, მაგრამ 3 ივნისის ტელევიზიით გადმოცემაში განცხადება, სადაც ნათქვამი იყო, რომ ი. შათირაშვილი ოპოზიციის უცხადებს 3 ივნისის ხელახალ არჩევნებს.

ფაქტობრივად 30 ივნისის გავრცელებული „რუსთაველი“ გამოაქვეყნა „მმართველ რუსთაველებსა და“; სადაც ნათქვამია, რომ იგი წინასწარა შეგუებული არჩევნებში დაბრუნებას, მაგრამ კანდიდატურის მოხსნას არ ამბობს.

მოკლედ, 12 ივნისის არჩევნებში გამარჯვებული მურმან ომანიძე 3 ივნისის პრაქტიკულად კონკურენტის გარეშე დარჩა. აქვე ისიც უნდა ითქვას, რომ მისი უპირატესობა კვლავ აშკარა იყო და კონკურენტებიც შესანიშნავად ხვდებოდნენ ამას. რას ფიქრობს თავად კანდიდატი № 1.

„ნამდვილად არ ველოდი იმ ბოროტებას, რაც 12 ივნისს მოხდა. ყველა-

ყვარე და წესიერი ხალხია: მჭამს, რომ ყველა ღონეს იხმარენ, რათა წინ აღუდგენენ ბოროტმოქმედებას, კანონის დარღვევას. მეგობარ, რომ 3 ივნისის არჩევნები ნორმალურად ჩატარდებოდა. პირადად მიემართე განცხადებით შინაგან საქმეთა სამინისტროს ხელმძღვანელობას და მოგთხოვე, რომ დაიცვან კანონის უზენაესობა. და თუ რამე მაინც მოხდა ამისთვის სრული პასუხისმგებლობა დაეკისრება რუსთაველის მერს, რომელიც ყველაზე მეტად აქტიურობს ხელახალი არჩევნების ჩაშლისათვის. პასუხისმგებელი იქნება არა-

დომარე... განანბნე: „არჩევნები ნორმალურ კითარებაში მიმდინარეობს. დღის პირველ ნახევარში ხმა მისცა ამომრჩეველთა დაახლოებით 10-მა პროცენტმა. ვფიქრობთ, რომ საღამოს აქტიურობა გაიზარდება. ყოველ შემთხვევაში, ამომრჩეველთა აქტიურობა 12 ივნისზე დაბალი არ იქნება. საერთოდ, ამომრჩევლები დილით და საღამოს არიან უფრო აქტიურნი.“

ალბათ, მოგვსენებნათ, არჩევნების გადადების ერთ-ერთ არგუმენტად ქალაქის მერია უბნების ჩამოუყალიბე-

ნა, რომ საარჩევნო უბანზე მრავალად არიან დამკვირვებლები და შესაძლებელია სრული დაცვა მმართველების ალბათ, კვლავ ომანიძე გაიმარჯვებს, — განაგრძო მან, — ომანიძის ნებისით თუ უნებოდით დიდი სამსახური გაუწიეს თენგიზ კიტოვანსა და თვით სახელმწიფოს მეთაურის გამოსვლებმა; ეს მისთვის დიდი რეკლამა იყო. ზარდა ამისა, ხალხი დაიღალა გაკირვებით და რა გასაკვირია, რომ მდიდარ ბიზნესმენს დაუჭიროს მხარი. მე რამდენადაც ვიცი, ომანიძე ბევრს დაეხმარა, ზოგს სასწავლებლად, ზოგს სამკურნალოდ გაუგზავნა საზღვარგარეთ შვილი. ამის შემდეგ ხალხი ფიქრობს, რომ ასეთი პიროვნება დიდ დახმარებას გაუწევს ქალაქს.“

მიუხედავად იმისა, რომ ივნისი შათირაშვილმა უარი განაცხადა არჩევნებში მონაწილეობაზე, ჩვენ მაინც ვეწვიეთ ედამ-ს შტაბ-ბინას რუსთაველი საუბარში გამოიკვეთა, რომ ვიდრე არ დასრულდებოდა 12 ივნისის დარღვევით გამოიჭიდა და ამის საფუძველზე მთლიანად არ შეიცვლებოდა საოლქო კომისია, ი. შათირაშვილის აზრით, ხელახალი ხმის მიცემა უკანონოა და ბოიკოტის მიზნით სწორედ ეს არის.

მურმან ომანიძის ოფისში ხალხმრავლობა სუფევდა. უამრავი მოქალაქე შეგროვილიყო სხვადასხვა სათხოვარით. მომანიძე ყველას იღებდა, ესაუბრებოდა. მთხოვნელთა ნაკადს ბოლო არ უჩანდა.

რუსთაველი 3 ივნისის კვირადღემ მშვიდად ჩაიარა. მხოლოდ ეს იყო, აუტანელი სიცხე კიდევ უფრო მძაფრად იგრძნობოდა ქალაქში, რომელსაც ძალიან უჭირს წყალი და სხვა პრობლემებთან ერთად ამითაც გატანადი ბევრი ამომრჩეველი ხსნას მურმან ომანიძის დეპუტატობაში ხელდას...

3 ივნისის საარჩევნო სიუბ-ცხელება

ზე გასაკვირი ის არის, რომ ჩემს წინააღმდეგ ამხედრდნენ ოფიციალური სტრუქტურების წარმომადგენლები, უშუალოდ ვიცესპიკერის მეთაურობით. არაერთმა პიროვნებამ აღნიშნა, რომ გ. რჩეულიშვილი ურეკავდა სხვადასხვა პარტიის ლიდერებს და მოუწოდებდა ჩემს წინააღმდეგ ემოქმედათ. როცა კულისებიდან ვერაფერი შეძლო, ავანსცენაზე თვითონ გამოჩნდა და საარჩევნო კომისიას გაუგზავნა რაღაც დოკუმენტი, რომელიც ყველა იურიდიული ნორმის დარღვევის და კანონის ფეხქვეშ გათვლების ნიშნად. მე კიდევ ერთხელ დავაწმენდი, რომ ხელისუფლების ზოგიერთი წარმომადგენელი ყველაფერს იღონებს საკუთარი სკამის შესანარჩუნებლად. როდემდე გაგრძელდება ასე? ხალხი დაიღალა, მოთმინებას თავისი ზღვარი აქვს.

რაც შეეხება 3 ივნისის არჩევნებს, ჩემი აზრით, ჩვენი შინაგან საქმეთა სამინისტროს და უშიშროების სამინისტროს ხელმძღვანელობა თავმო-

თავის შინაგან საქმეთა განყოფილება, რომელიც მხარს უჭერდა მერის ნეგატიურ ქმედებას.

მე მზად ვარ კანონის ზარღვლებში ვებაქრო ნებისმიერ ოპონენტს, თუკი ჩემს წინააღმდეგ არ იქნება გამოყენებული რაიმე ბოროტმოქმედება ან დირექტიული საკანონმდებლო ნორმების დარღვევა.

2 ივნისის რუსთაველი № 20 საოლქო კომისიაში საქმიანი ატმოსფერო სუფევდა კომისიის ხელმძღვანელობა დარწმუნებული იყო, რომ მეორე დღეს ყველაფერი ნორმალურად ჩატარდებოდა. მობილიზებული იყო რუსთაველის პოლიცია და სხვა ადმინისტრაციული ორგანოები.

3 ივნისის არჩევნები პართიაც ნორმალურ ვითარებაში მიმდინარეობდა. თუ 12 ივნისის ცალკეულ უბნებს ერთი ან ორი პოლიციელი იცავდა, ამჟერად მათი რიცხვი ბევრად მეტი იყო. ამომრჩეველთა აქტიურობა არ ჩამოუვარდებოდა 12 ივნისის მაჩვენებელს, ზოგიერთ უბანზე კი კარბობდა კიდევ.

საოლქო კომისიის თავმჯდომარე

ბლობას ასახელებდა. გამოითქვა ვარაუდი, რომ საოლქო კომისია თავის ვერ გაართმევდა მისზე დაკისრებულ ვალდებულებას. ეს სიმართლეს არ შეეფერება, რაშიც თავადაც დარწმუნდებით, თუკი უბნებს დაათვალიერებთ.

რუსთაველის დრამატული თეატრის შენობაში მოწყობილი № 1 საარჩევნო უბანში მშვიდი ვითარება დავგვხვდა. აქ გვითხრეს, რომ მკაფიოა არიან უბნის დაცვით და იმედი აქვთ, დღე ექსცესების გარეშე ჩაივლის.

მე-17 საარჩევნო უბნის თავმჯდომარე ლიანა ბეროშვილი ჩვენი საუბარში აღნიშნა, რომ 12 ივნისის განსხვავებით, ხმის მიცემა ყოველგვარი დაძაბულობის გარეშე მიმდინარეობს და უბანზე სამუშაო ატმოსფერო სუფევს. „2855 ამომრჩევლიდან 14 საათისათვის ხმა მისცა 291-მა. უბნის დაცვით ნამდვილად კმაყოფილი ვართ“, — დაძინა მან.

მე-18 საარჩევნო უბნის თავმჯდომარე, მერაბ კოსტავას საზოგადოების წევრმა მალხაზ ორბიშვილმა ხაზგასმით აღნიშ-

ნა, რომ საარჩევნო უბანზე მრავალად არიან დამკვირვებლები და შესაძლებელია სრული დაცვა მმართველების ალბათ, კვლავ ომანიძე გაიმარჯვებს, — განაგრძო მან, — ომანიძის ნებისით თუ უნებოდით დიდი სამსახური გაუწიეს თენგიზ კიტოვანსა და თვით სახელმწიფოს მეთაურის გამოსვლებმა; ეს მისთვის დიდი რეკლამა იყო. ზარდა ამისა, ხალხი დაიღალა გაკირვებით და რა გასაკვირია, რომ მდიდარ ბიზნესმენს დაუჭიროს მხარი. მე რამდენადაც ვიცი, ომანიძე ბევრს დაეხმარა, ზოგს სასწავლებლად, ზოგს სამკურნალოდ გაუგზავნა საზღვარგარეთ შვილი. ამის შემდეგ ხალხი ფიქრობს, რომ ასეთი პიროვნება დიდ დახმარებას გაუწევს ქალაქს.“

მიუხედავად იმისა, რომ ივნისი შათირაშვილმა უარი განაცხადა არჩევნებში მონაწილეობაზე, ჩვენ მაინც ვეწვიეთ ედამ-ს შტაბ-ბინას რუსთაველი საუბარში გამოიკვეთა, რომ ვიდრე არ დასრულდებოდა 12 ივნისის დარღვევით გამოიჭიდა და ამის საფუძველზე მთლიანად არ შეიცვლებოდა საოლქო კომისია, ი. შათირაშვილის აზრით, ხელახალი ხმის მიცემა უკანონოა და ბოიკოტის მიზნით სწორედ ეს არის.

მურმან ომანიძის ოფისში ხალხმრავლობა სუფევდა. უამრავი მოქალაქე შეგროვილიყო სხვადასხვა სათხოვარით. მომანიძე ყველას იღებდა, ესაუბრებოდა. მთხოვნელთა ნაკადს ბოლო არ უჩანდა.

რუსთაველი 3 ივნისის კვირადღემ მშვიდად ჩაიარა. მხოლოდ ეს იყო, აუტანელი სიცხე კიდევ უფრო მძაფრად იგრძნობოდა ქალაქში, რომელსაც ძალიან უჭირს წყალი და სხვა პრობლემებთან ერთად ამითაც გატანადი ბევრი ამომრჩეველი ხსნას მურმან ომანიძის დეპუტატობაში ხელდას...

ოთარ თაყაიძე

ბეროშვილი

მაშველთა კორპუსი — საშველთა კორპუსი?!

პირველი გვერდიდან

თბილისიდან ბურჯანაძე

დილას პარლამენტის შენობასთან შეკრებილი უფრანდისტები მაშველთა კორპუსის საინფორმაციო-საკოორდინაციო ცენტრის გადამღებ ჯგუფთან და ცენტრის ხელმძღვანელ ქალბატონ გულსუნდა სიხარული-მებით ერთად კახეთისკენ გაემგზავრნენ.

ქალბატონმა გულსუნდა გვიამბო დაგვიმითხრა შეხვედრის შესახებ და დავრწმუნდი, რომ მართლაც ინტერვიუს ფაქტის მომსწრე გავხდებოდი. თათბირი აუხსნით პირობების მოგვარებას შეეხებოდა. უნდა დაფიქსირებულიყო მეომრების პოზიცია შექმნილ ვითარებასთან დაკავშირებით.

მანქანა ტრასაზე მიქროდა. შეკრებაზე გავვიანდებოდა. ვსაუბრობდით მეომრებთან შეხვედრის დეტალებზე, ვემზადებოდით ინტერვიუებისთვის, ვაწყობდით გვერებს, მაგრამ უკანადავ ყველაფერი თავდაყირა დავა.

სოფელ ბაქურციხის შესასვლელთან მძღოლმა დაამუხრუჭა. ტრასაზე გაჩერებულმა მანქანებმა და ხალხის ჩიჩქოვამ ყველა ჩვეთავანის ყურადღება მიიპყრო. ვაგვიანდებით, მაგრამ უფრანდისტურმა ცნობის-მოყვარებობამ გვძლია და მანქანა მოგვბრუნეთ.

მკვლევარი ჯუბიანიძე

საინტერესო შეხვედრების მოლოდინში სამწუხარო შემთხვევის მომსწრენი გავხდით. ისევ ტერორისტული აქტი, ისევ თავდასხმა მკვლელობის მიზნით, აქერად ტერორისტთა სამიწაზე ჩვენი მასპინძელი, კახეთის რეგიონის მაშველთა კორპუსის თავმჯდომარე ბატონი გიორგი შოიშვილი აღმოჩნდა.

შემთხვევიდან ორი საათის შემდეგ მომხდარ ფაქტს კომენტარი გაუკეთა გურჯაანის რაიონის პროკურორის მოადგილემ ბატონმა ზურაბ ჯუბიანიძემ.

ჩემ მხოლოდ ფაქტის შესახებ შემიძლია ვისაუბრო. ძიება უკვე დაწყებულია. როგორც კი შეიჭრებოდა მომხდარი ფაქტის შესახებ, შემთხვევის ადგილზე გამოვიდა ოპერატიული ჯგუფი.

წინასწარი სამუშაოების ჩატარების შემდეგ ზოგის დადგინდა.

28 ივნისს დილას საგარეოგდან გურჯაანის მიმართულებით „ტროიკას“ ერთმის მანქანით (საქმელწიფო

ნომერი 5114 GAH) მიმგზავრებოდა კახეთის რეგიონის მაშველთა კორპუსის თავმჯდომარე გიორგი შოიშვილი. მასთან ერთად ავტომანქანაში იმყოფებოდნენ მაშველთა რაზმის ხელმძღვანელი დავით ოთაიშვილი — მეტასხელად „მაჭახელა“ — და მძღოლი შალვა მათაიშვილი.

დასვლეთი 10 საათზე სოფელ ბაქურციხის შესასვლელთან ფერდობზე ჩასაფრებულმა დაუდგინებლმა პირებმა აღნიშნულ მანქანას ცეცხლი გაუხსნეს, რის შედეგადაც საივე მგზავრი მძიმედ დაჭრა დაზარალებული გადაყვანილი არიან გურჯაანის საავადმყოფოში.

როგორც შემდგომ გაირკვა, გიორგი შოიშვილის ავტომანქანას უკან მოჰყვებოდა მაშველთა კორპუსის კიდევ ერთი ავტომანქანა, რომელშიც ოთხი მგზავრი იმყოფებოდა.

მკვლევებმა მათაც გაუხსნეს ცეცხლი, მაგრამ, საბედნიეროდ, არავინ დაზარალებულა. სასწაულოდ გადაურჩა სიკვდილს სოსო მარიდაშვილი. გაოცებას ვერ მაღაფრებ, როდესაც მის ტყვიასგან დაფლეთილ ტანში მოხსნა უფურცლები, თუქცა მას არც ერთი ჭრილობა არ მოუღია. სოსო მარიდაშვილმა მომხდარ ფაქტთან დაკავშირებულ კიდევ ერთი დეტალი დააწუხა:

„კანონით ავტორიტეტს და არც ერთ ჩვეთავანს ავტომატური იარაღი თან არ გვქონდა. ასე რომ არ ყოფილიყო, შეიძლება ყველაფერი სხვაგვარად დამთავრებულიყო. თუ სახელმწიფო უსაფრთხოების გარანტიას ვერ მაძლევს, იძულებული ვარ, თავად დავიცვა საკუთარი თავი, დღეში ერთადერთი, რაც მოვაჩვენეთ, გაქცევა იყო, ზურგთან კი ტყვიების ჯერი მოდიოდა.“

მეომარე ხალხი ვართ და იარაღი რომ გვქონოდა, ასე ადვილად ვერ მოგვერდებინა. არც „მაჭახელას“ დაუკარგავს გრძნობა. ერთ მათგანს მაინც გავაფრებდით.“

შემთხვევის ადგილზე ცოტა ხანში მაშველთა რაზმის წევრები შეგროვდნენ. მდევართა რაზმები შექმნეს და სხვადასხვა მიმართულებით წავიდნენ. ვიღაცამ ამავე მოიტანა, საგარეოს მიმართულებით მიმავალი თეთრი, უნიფორმა „ნივის“ შესახებ ტყვეში ოპერატიულად ჯგუფმა „ნივის“ საზურავების ნაკადლევი აღმოაჩინა და მას ჩინოვანის მემდებანეს ტყვეში ორი შეიარაღებული ახალგაზრდა შეუშინებია. რამდენიმე ვერსია გამოიკეთა და ბიჭებმა საქმე გაიწაწიეს.

მაშველთა კორპუსის პრესცენტრის გადამღებმა ჯგუფმა-მკვლევების საფარი და დაცხრილული ავტომანქანა ფიჩქვ ალებედა. საფარში იყარა ავტომატური იარაღი და თოფის გილზეები, სიგარეტის კოლოფი და ნაშვრავები. გამოიბიბისთვის ხელჩასაქიდი ფაქტები მრავალად იყო. იმედი უნდა ვიქონიოთ, რომ ამჟამად მაინც გაირკვევა დამნაშავეთა ვინაობა.

ლმერთო, გვიხსენი სიკვდილისგან

ჩვენი გურჯაანში ჩასვლის მიზანი სულ დაგვაფიქვდა და მთლიანად მომხდარ ფაქტზე გადავვრდით. ცოტა ხანში გურჯაანის საავადმყოფოსთან ვიყავით. საავადმყოფოს ეზოში მაშველი რაზმის წევრები ირეკდნენ შესასვლელთან ჯავშანტანსპორტორი მოაკრეს.

სანამ ექიმები ავადმყოფების ნახვის ნებეს დავრთავდნენ, საავადმყოფოს პრობლემებზე გავსაუბრეთ ქირურგიული განყოფილების გამგეს ბატონ მელიქბაბრ მუშაბაძეს.

„თქვენდ გედავთ, რა მდგომარეობაში გოწევს მუშაობა. ელექტროენერგია უკვე კარგა ხანია არ მოგვეწოდება. განვიცდით მედიკამენტების არამც თუ ნაკლებობას, არამედ უქონლობას. ელექტენტრული ტიკი-ვითი ვედილობა საუბადმოვების ნახვის ნებეს დავრთავდნენ, საავადმყოფო ფაქტობრივად, განწირულია. ყოველ ღონეს ვხმარობთ ხალხის გადასარჩენად, მაგრამ შიშველი ხელებით ის პრაქტიკულად შეუძლებელია.“

რაიონში გახშირდა სხეულის განზრახ დაზიანების, მკვლელობის მცდელობის შემთხვევები. თითქმის ყოველდღე მოდიან პაციენტები სხეულის მძიმე დაზიანებით. ვცდილობთ, ყველაფერი ვიღონოთ, მაგრამ, მერწმუნეთ, ეს მხოლოდ ექიმზე არ არის დამოკიდებული. ცოტა ხანში გიორგი შოიშვილთან და დავით ოთაიშვილთან საუბრის ნება დავგრეთეს. მაშველთა კორპუსის თავმჯდომარემ რამდენიმე სიტყვა მაინც გვითხრა ჩაშლილი შეკრების შესახებ და სინანული გამოიქვა მომხდარი ფაქტთან დაკავშირებით.

„მე არ გეგონა, რომ საქართველოში ვინმე მესროდა. თურმე ვცდებოდი. ამ წუთს ჩემი ერთადერთი საფრთხილი შალვას მდგომარეობაა. ორი თვის წინ მძღოლი მომიკლეს.“

ერთი კვირა, რაც ორმოცი გადავიხადეთ, შალვა მხოლოდ მძღოლი არ არის ჩემი, ბიძაშვილია. ღმერთო

ვთხოვ, რომ გადავიჩინოს.

მინდოდა დღეს აფხაზეთის ომში ნაბრძოლ ბიჭებს შეხვედროდით. დიდი აუოიკაფა ატენილი დაკარგული ტერიტორიების მშვიდობიანი გზით დაბრუნების მცდელობასთან დაკავშირებით. ჩვენ მოსურნენი ვართ, რომ ეს ცდა შედეგადად დამთავრდეს.

გვიხლოდა, რომ ყველა მეომარს აზრი გამოეთქვა. ჩვენ ვნახეთ ომი, გავიგეთ მშვიდობის ფასი. ბევრი მეგობარი გამოგვეცალა ხელიდან, დღეს მშვიდობიანი გზით საკითხის მოგვარება უფრო ჯობს. მეომართა განწყობიდან გამომდინარე, წინასწარ შემიძლია ვთქვა, რომ ისინი მხარს უჭერენ სამშვიდობო ოპერაციების განხორციელებას.

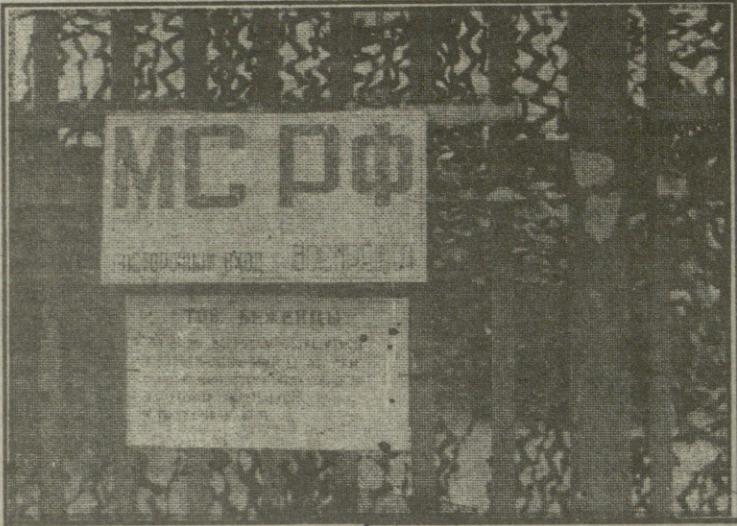
თუ გადაწყდა აფხაზეთის ბრძოლით დაბრუნება, ჩვენ მზად ვართ ვიომოთ. სურვილი და მიზანი კი ერთი გვაქვს. ვიცხოვროთ მშვიდობიანად, ცივილიზებული სამყაროს კანონებით, ყველასთან ერთად, მეზობლებთან ერთად, თუნდაც აფხაზეთთან ერთად.“

დავით ოთაიშვილმა მომხდარ ფაქტზე გაამახვილა ყურადღება. საუკრად მშვიდი და თავდაპირველი კაცი ჩანდა. უჭირდა საუბარი, მაგრამ თხოვნაზე უარი არ გვითხრა, უპასუხოდ არ გამოგვისტუმრა.

„თუ შალვა გადარჩა, ყველა გამარჯვებული დავგრძელებთ. თუ ასე არ მოხდა, უკვე წინასწარ ვერ ვსაუბრობთ. კახელი გლეხები, როგორც ყოველთვის, აუზრუყრას“ მაზარზე ყიდდნენ მოსავალს. ჩერდებოდნენ მგზავრები ბაქურციხის შესასვლელთან და ცივი წყაროთი წყურვილს იკლავდნენ. ყველაფერი ისე იყო, თითქმის დილას აქ არაფერი არ მომხდარია.

დავით მინიკაშვილი

პირველი გვერდიდან

— ადგილობრივი მოსახლეობა როგორ გეპყრობათ?
— კარგად. ძალიან კარგად მიგვიღეს არ მალავენ ჩვენდამი კეთილგანწყობას.
— აქ შეგობილ ღვთაებებზე ეს მცირე ჯგუფი ხელს რომ ჰკიდობს?
— ამჟამად ცოტანი არიან. სხვა დროს აქ ას კაცადღე მაინც გროვდებოდა. მათ გალის რაიონში დარჩენილი ნათესავების ბედს აწუხებთ. იქიდან წერილებს ელოდებიან.
— ხილს გალმა როგორი სიტუაციაა?

— არავითარი მონაცემები არ მზავებოვება. იქ განლაგებულ სამშვიდობო ძალებს თავისი ხელშეწყობითაა ზედა. სამშვიდობო ძალების მოქმედების არეალი ორად დაყოფილი. სამხრეთის ზონაში განლაგებული არიან ამერიკელების სამხედრო ოლქის ჯარისკაცები, ხოლო ჩრდილოეთის ზონას აკონტროლებენ თავად რუსეთის ტერიტორიაზე განლაგებული სამხედრო ნაწილების მოსამსახურეები.
— ამასწინათ გავრცელდა ხმები, თითქმის გალის რაიონში მასობრივად გადავიდნენ ლტოლვილები.
— რამდენიმე დღის წინ ასობით ადამიანი ცდილობდა გალში უკანონოდ გადასვლას, მაგრამ ისინი დაუკავდნენ და უკან მოუბრუნდნენ. მათი მიზანი იყო სახლში დაბრუნება.
— როდის დაიწყება ლტოლვილთა გადასვლა?
— ეს საკითხი მაღალ ეშვებზეა. უნდა გადაწყდეს ჩემთვის ცნობილია, რომ ჯერჯერობით ქართულ და აფხაზურ მხარეს შორის, რუსეთის შუამდგომლობით, არაა მიღწეული შეთანხმება ლტოლვილთა გადასვლის შესახებ, როგორც აქეთა, ისე იქითა მხრიდან.

ჩვენი მიზანია ხელი შევუწყოთ მშვიდობიანი მოსახლეობის შინ უსაფრთხო დაბრუნებას, რაც დიდ პასუხისმგებლობას გვაკისრებს. როგორც კი ხანდობილი დაზარალებული განიარაღების პროცესი დასრულდება და ადამიანების სიცოცხლეს საფრთხე აღარ დაემუქრება, ჩვენ მზად ვიქნებით ლტოლვილთა გასაბრუნებლად. ამჟამად კი ხილზე ვერც ერთი დევნილი ვერ გაივლის. მაგნიტოფონი გამოვრთეთ. კაპიტანი მეტაბოლურ დიალოგზე დაგვითანხმეთ. გულახდილად ვისაუბრეთ. მისთვის მიცემულ სიტყვას ვერ გაგვტყუებ, მხოლოდ ერთს ვიტყვით — გარკვეული ოპტიმიზმის საფუძველზე არსებობს.
ბოლო ხანებში რუსეთის ჯარის ხსენება დადებით ემოციებს არცერთ ქართველში არ იწვევდა, ამიტომ მხოლოდ იყო ჩვენითვის ის კეთილგანწყობა, როგორსაც ჯარისკაცები ამჟღავნებდნენ. ბუნებრივია, ეს არ გვაძლევს იმის საბაბს, რომ ზნობს აღტაცება და გამოუფლავი და ყველა პრობლემა გადაჭრილად ჩავთვალოთ. ეჭვი არსებობს და არც თუ მცირე, მაგრამ ერთი ცხადზე ცხადია, როცა არჩევიან არა გვაქვს, კეთილგანწყობილი რუსის ჯარი ხვდება გაბოროტებულს. დიდი მისევედრა არც იმას სჭირდება, რომ რუსეთის ჯარის განწყობას მთლიანად განსაზღვრავს რუსეთის პოლიტიკა და არა რომელიმე ოფიცრის ან ჯარისკაცის დამოკიდებულება. ქართველებისადმი კერძო საუბრებში, როცა სახელმწიფო დონეზე არსებობს გატეხილობა, ისინიც და ჩვენც გაცილებით გულახდილნი ვიყავით, ვიდრე ინტერვიუს დროს. საუბრები ხშირად არასაგანთო თემებს ეხებოდა, მაგრამ სახეებით დაუფარავად აცხადებდნენ, თუ რას მინიმუმელებს რუსეთის ჯარი

ქონს სხდომა, რომელზეც ბატონი ელვარდ შევარდნაძის შეკითხვაზე — „გაღმგვცეს თუ არა რუსმა სამხედროებმა მძიმე ტექნიკა?“ — ერთ-ერთმა საბჭოს წევრმა იხუმრა: „ისეთი და იმდენი საბრძოლო მანქანები მივიღეთ, რომ ჩინეთზეც შეგვიძლია გავილაშქროთო“.
„ჩინეთის დასაყურობად“ გამზადებული ტექნიკის ნაშთს მწარე ღიმილით მივაციდებთ.
სამეგრელოში პირველი რაც თვალში მოხვდება კაცს ის არის, რომ თითქმის არ მოძრაობენ მანქანები, ტრასა პრაქტიკულად ცარიელია, მხოლოდ ცხენშებელ ფორნებს, თუ შეხვდებით. დაყარალების საფრთხე აღარ არის, მილიციაც პატრონად დგას, მაგრამ მოძრაობა არ არის. რასაკვირველია, ბენზინი ძვირია, 1500 მანეთი,

შეხვედრები, ხდება ინფორმაციის გაცვლა მაგრამ ამ მანქანის ასამოძრაებლად კიდევ ბევრი რამ არის გასაკეთებელი. გაეროს წარმომადგენლები რამე ღონისძიებაში მონაწილეობას არ მიიღებენ, ისინი მხოლოდ მეთვალყურეები არიან.
— გალის რაიონის აფხაზურ მმართველობასთან თუ გაქვთ ურთიერთობა?
— რამდენიმე შეხვედრა შედგა მაგრამ მას შემდეგ რაც სამშვიდობო ძალები განლაგდნენ ხილთან კონტაქტები შეწყდა.
— სამშვიდობო ძალების განლაგებამ საზოგადოებაში დიდი მოთქმა მოიქმია გამოიწვია. განიდა აზრი, თითქმის მათ ჩამოსვლას საქართველოსა და აფხაზეთს შორის საზღვრის დაფიქსირება მოჰყვა.
— სამშვიდობო ძალები ენგურზე კი არ განლაგდნენ, როგორც ზოგიერთი პო-

კომპლექსის მშენებლობა ამ პოტენციურ ინტერესებზე არაა რეალური. გერმანია, რუსეთი.
გაქვს ტერიტორიული საზღვრები და რაც მოვარია, ზუგდიდის რაიონში აღმოჩენილია გაზის საბადო, რომელიც სრულად უზრუნველყოფს დასავლეთ საქართველოს ამ ძვირფას ნედლეულთ.
სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციოდან ჩაისთან ერთად პრიორიტეტული გახდება აბრეშუმის, ტუფოს, სოიოს წარმოება.
ზუგდიდის გამგებლის კაბინეტში შემოვიდა თავდაცვის მინისტრის მოადგილე გენერალი ბიკა მამაძიძე. მასაც მივმართეთ რამდენიმე კითხვით.
— ბატონო გიკა, მართალია, სამშვიდობო ძალებში ქართველი ეროვნების მოსამსახურეებიც არიან, მაგრამ „როგორც ვფიქრობ, მათ რუსეთის მოქალაქეობა აქვთ მიღებული. საქართველოს თავდაცვის სამინისტროს წარმომადგენლები როდის დადგებიან სამშვიდობო ძალების გვერდით?“
— ჩამოყვანილი გვყავს სამოცამეოფიცერი. ჯერ უნდა გადაწყდეს გალის რაიონის ტერიტორიაზე ქართველი დამკვირვებლების დაყენების საკითხი და მხოლოდ მას შემდეგ მოხდება ოფიცრების მიმავლება სამშვიდობო ძალების მოსატყუება.
უნდა ითქვას, რომ ყველა საფუძველზე იქნებინა როგორც ქართველი, ასევე აფხაზი მეთვალყურეები ეს ძალზედ მნიშვნელოვანი რაოდენობა თუ გალის ტერიტორიაზე ქართველი მეთვალყურეები არ იქნები-

სოს უმდიან

97-ე პილომეტრზე

დღეს კათ ნაბრკანები აქვთ, დაგვხმარონ...

მთლიანად დამოკიდებულია „პრიკაზზე“. „პრიკაზია“ მათი ღმერთიც და სხეობაც. ამიტომაც გადაწყვეტი მნიშვნელობა იმას კი არ ენიჭება, პოპორას ბატალიონი ჩადგება აფხაზეთში თუ სანკტ-პეტერბურგის, მთავარია, როგორი „პრიკაზი“ ექნებათ. დღეს მათ ნაბრკანები აქვთ, დაგვხმარონ და ისინიც კეთილსინდისიერად იხდიან მთვალეობას. აკონტროლებენ ზუგდიდის რაიონის შესასვლელს, თავაზიანად და გულუდასმით სინჯავენ მანქანებს. ცდილობენ ზედმეტად თვალში არავის მოხვდნენ, მაგრამ ისიც იგრძნობა, რომ რეალური ძალა დგას და ამიტომაც, ზუგდიდში უკვე თორმეტი დღეა დანაშაული არ მოქმედებდა. ისიც პირდაპირ უნდა ითქვას, რომ მოსახლეობა დაუფარავი აღტაცებით შეხვდა სამშვიდობო ჯარის შემოსვლას და არა მხოლოდ იმიტომ, რომ დევნილთა აფხაზეთში დაბრუნება რეალურ ქერსაქტივად იქცა. რაიონში დამყარდა წესრიგი, აღდგინდა ადამიანების ადრე ეშინოათ. სამშვიდობო, მაგრამ უნდა ვაღიაროთ, რომ პარტიოტიზმი ვერ გამოვინიშნეთ იქ, სადაც სჭირთ იყო. ოცკაციანი ქართული ბატალიონის გადაადგილება კი თავზარს სცემდა მოსახლეობას, მაშინ როცა რუსეთის ჯარის 2500-კაციანი შენაერთი ისე დადგა პირიციბზე, წერტილ არ გადაუტეხია. როცა მოსახლეობა საკუთარ ჯარზე მეტად უცხო ჯარს ენდობა, ეს დაუფრებია და განსჯის საბაბად უნდა იქცეს.

მივგზავნებთ სამშვიდობო ძალების სამხრეთის ზონის შტაბში, რომელსაც გენერალი პოტაპოვი ხელმძღვანელობს. აქ სრული სამხედრო წესრიგია. პოტაპოვი არ დაგვხვდა. ჩვენთან მისი მოადგილე მოვიდა — „ეს-ესა რეცხვა დაგვა-მთავრე. ახლა ვისვენებ, — იღიმის ევგენი მისეილის ძე. — ვიცი, თქვენ სამუშაო გაქვთ, მაგრამ ინტერვიუს ვერ მოგცემთ. მაპატიეთ“.

ამ დროს მაგნიტოფონი ჩაერთეთ, რომელზეც მხოლოდ შემდეგი სიტყვების ჩაწერაა მოკაწრებული: „თქვენ არღვევთ ჩემს სამოქალაქო უფლებებს. გთხოვთ წაშალოთ...“ პოლიკოვნიკს ღიმილით დავმო-რდით, მან გვიჩვენა ფურცელზე აღგებული სამეგრელოს ტყეებიდან მათ მიერ გამოყვანილი საბრძოლო ტექნიკა. აქვე მდგომარეობა ჯარისკაცმა კი ჩვენს ტექნიკას არცთუ უსაფუძვლოდ „მეტყვალდობო“ უწოდა. ამა-სობაში რუსეთის არმიის სატვირთო მანქანებზე მიბმული საბრძოლო მანქანები ტოვებდნენ ზუგდიდს.
გავისვენეთ სახელმწიფო საბ-

მაგრამ მხოლოდ სიძვირე არ უნდა იყოს გზებზე სისხლეცის მიზეზი. ადრე თუ თითქმის ყოველ ეზოში მანქანა ეყენა, დღეს მათი კვალიც აღარ ჩანს. იგრძნობა სიღარბე, მაგრამ გასაკვირი უფრო ის არის, უარესად რომ არ არიან. ზუგდიდში 60000 ოფიციალურად აღრიცხული ლტოლვილია, ვინ იცის, რამდენია აღურიცხავი.

გვესაუბრება ზუგდიდის რაიონის გამგებელი ბატონი პიროშინი ჩარბახია:

— ბატონო ედიშერ, როგორ მიიღო ზუგდიდის მოსახლეობამ სამშვიდობო ძალები?

— მოსახლეობა ყველაფრით შეხვდა სამშვიდობო ძალებს, ზოგი ტიროდა კიდევ ზოგიც ბიჭვარს იწერდა. სამხედროები იმოდრომზე დაბანადნენ და შემდეგ ის თორმეტი პოლიცია დაიკავეს, რომლებიც ხელ შეკრულდნენ იყო გათვალისწინებული ისინი ქალაქში არ მატროლირებენ. საფუზგობზე დგანან და უნაპროდ, მაღალპროფესიულად ახერხებენ უკანონო ახრლის და საბრძოლო ტექნიკის ჩამორთმევას გავრცელდა ხმები, თითქმის ქალაქში კომენდანტის საათი შემოიღებდნენ, მაგრამ ამგვარი აზრი არასწორია. ზუგდიდში კომენდანტის საათი ხორციელდება ახატრადიციულ ფორმით. ამოწმებენ მხოლოდ ქალაქში შემოსვლებს და გამსვლებს სამშვიდობო ძალები თანამშრომლობენ ადგილობრივ პოლიციასთან.

ზუგდიდში იმყოფება გაეროს ექსპეციატი ჯგუფიც, რომლებიც მეთვალყურეების სტატუსით არიან.

— გაეროს წარმომადგენლებსა და რუსეთის სამშვიდობო ძალებს შორის როგორი ურთიერთობაა?

— ჯერჯერობით გაეროს და სამშვიდობო ძალების შეწყობილი საქმიანობა სრულად ვერ ხორციელდება იმართება

ლიტკოსის აცხადებს, არაშედეგად — გზატკეცილის წასწვრცე ტრასის მარცხენა, ზღვის მხარეს გაკონტროლებს პოტაპოვის ჯგუფი, მარჯვენა ზონას გალის რაიონში დისლოცირებული შტაბი. ამჟამად მიმდინარეობს მუშაობა რუხის და გალის შტაბების შესაერთებლად, რათა ერთმა შტაბმა უფრო ქვედა დონეზე განაწილებდეს დაკისრებული ამოცანა. სოს უმში მდებარეობს მესამე შტაბი, რომელიც კოორდინაციას უწევს სამხრეთის და ჩრდილოეთის შტაბების საქმიანობას.

— როდის დაიწყება ლტოლვილების დაბრუნება?

— ჯერჯერობით კონკრეტული თარიღი არაა დადგენილი. თითქმის დასრულდა აღწერითი სამუშაოები. ველოდებით მოწმობებს, რომლებიც გაეროს კომისარატის წარმომადგენელმა უნდა ჩამოიტანონ ენგურიდან.

უნდა გაითვალისწინოთ, რომ ჩვენი და აფხაზური მხარეც დანიტრეხებული ვართ მოსახლეობის სწრაფი დაბრუნებით.

— ზუგდიდის და ზუგდიდელეების პრობლემებზე რას იტყვიან?

— ამჟამად ჩვენი ძირითადი ამოცანა რეინოზის მაგისტრალის გახსნაა. ადვანდინეთ კონტაქტები სსრკ-ს ყოფილ რესპუბლიკებთან და მომოსვლა ადგება თუ არა, ნედლეულის შემოვიტანა.

ძალიან მძიმე სოციალური პრობლემაა მოსახლეობა გალკაცა.

ჩვენი ძირითადი სტრატეგიული პროდუქტია ჩაი. კრეფა მიმდინარეობს. უნდა დაგეგუთ აგურა ჩაის წარმოება. ჩვენი წარმის ძირითადი მომხმარებლები არიან მოსოლეთი, აზერბაიჯანი. მათთან უკვე მოლაპარაკებულები ვართ და ვფიქრობთ, თუ ყველაფერი კარგად იქნება, არც ის კრედიტ დავვირდება, რომელზეც ამ ბოლო დროს დიდი მსჯელობა იყო პარლამენტის სხდომებზე.

უნდა დაგეგუთ ანაკლიის საპორტო

ან, ჩვენ ვერ გავხედავთ იქ მოსახლეობის შეყვანას. ქართველი მეთვალყურეების გაშვში შეყვანას ორ დღეში ვგარუდობთ. აქამდეც უნდა განვეხორციელებინა, მაგრამ წინააღმდეგობას წააწყდით არბინის მხრიდან.

ჯერჯერობით ყველაფერი გეგმის მიხედვით მიმდინარეობს. აუცილებელია სისტემატური კონტროლი. ჩვენზეა დამოკიდებული თუ როგორ შევასრულებინებთ ხელ შეკრულებით გათვალისწინებულ ღონისძიებებს.

რუსეთის სამშვიდობო ძალებს უფრო დღეს არ ვაკლებთ. ამასწინათ ბატონი ედიშერ ჩარბახია მათ შტაბის შენობის აღსადგენად ხე-ტყის მასალით დაეხმარა.

სამი დღე დაგვაგვიტოვებდა სამეგრელოში, რამდენჯერმე მოგვწია ენგურთან მისვლაში. თავისთავად უბედურებაა, რომ რუსის ჯარისკაცი ჩვენივე უსაფრთხოების მიზნით არ გაგაძლევს ჩვენს სამშობლოში სიღრმე გადასვლის საშუალებას, თუ არ დამეორნილებით, იარაღსაც გამოვიტყუებთ, გაგვაფრთხილა. თუმცა, ცოცხალ გამსვლილი ჯოხიან, არც ვაპირებდით გადასვლას. მწარე რეალიზაცია, მაგრამ ქართველებს საკუთარ ქვეყანაში თავისუფლად გადაადგილების უფლება ჯერ არ გვაქვს. კონფლიქტის მოწესრიგებში ჩვენს მიერ არჩეული გზა. ა-გარდითი ფენილი არ იქნება, უცნაო ჯარის (თუნდაც სამშვიდობო მისიონი) შემოყვანა ძალიან საპასუხისმგებლო ნაბიჯია და რადგან უკი. მაინც გადაწყვეტილია ახლა ყოველ სიტუაციას კი ახსნა უნდა გაზომვა.

ვასილ მაღლაზიშვილი
ვახტანგ სალი

5

ბასპით, რა ხდება?

ძვირადღეობად, გასული წლის 22 ოქტომბრის დღისათ, აეროპორტის გზატკეცილზე გადარბენისას ჩემს შვილს, 11 წლის ბესიკს შეეცანა მალაღობი სიჩქარით იმავალი მსუბუქი ავტომანქანა „ფიფთა“ რომელსაც მართავდა ვინმე ნეფარიძე. რა გორც არაერთი მოწმე ადასტურებს, მან ერთად მანქანაში იჯდა ქალი, ერთსა და მეორესაც აწრადაც არ მოსვლიათ აზარალბუღლისათვის საწრადო დახმარების გაწევა. პირიქით, ავარიის შემდეგაც წითელ შეფერვებულ მანქანას წინააღმდეგ მოწვევით ადგილიდან და გაუჩინარდნენ მათ. არ ბედის ანაბარად დატოვებული ბესიკი ოთხი წელიწადი გაშვებულია მთელი საქართველოში მოძებნის შედეგად გარდაცვალებული.

უკვე წლებია ავთი დეტალითაც შევამჩნიე, რა უცნაურ მოქმეტა დახმარებით დადიანო, ანაწილის ვინაობა და აზრი აღარ მქონდა გამაღვას, ნეფარიძემ აღიარა ჩადენილი დანაშაული ანუ, როგორც ეს შემდგომ დაფიქსირდა, გამოცხადდა პოლიციამ. ხანს ვუსვამდამოცხადდა მხოლოდ რამდენიმე დღის და მხოლოდ მის შემდეგ, როდესაც უკვე ან ბორკილებით წაიფანდნენ, ან საერთოდ უნდა გაქცეულიყო. თუმცა, მოუხდევად ამისა, მას ამგვარი საქციელი მაინც რანდობაში ჩაეთვა და ერთი საათითაც კი არ შეუყოვნებიათ პოლიციაში.

რატომ? ეს არის ჩემი პირველი შეკითხვა, რომელთაც მსურს, მივხაროთ ქალაქ თბილისის პროკურატურის გამომძიებელ პაატა წერეთის ცვლილებების სხვა რომ თავი დავანებო, პროფესიონალიზმის მიწიდან რომ მაინც უნდა აეყვანა ნეფარიძე დროებით პატიმრობაში, რათა შერი არ ეძიოთ მასზე.

ამრიგად, წესრიგის დამცველებმა ავთი თავიდანვე დაუშვეს შეცდომა. ამასთან, სავარაუდოდ, რომ არც მთლად ზუსტად მოსაზრებებიდან გამომდინარე.

შემდეგ მოვლენები ასე განვითარდა: საქმე, რომელიც თავიდან თბილისის პროკურატურაში აღიარა და რომელსაც შემოთ ნახსენები გამომძიებელი იკვლევდა, გადაეცა სამხედრო პოლიციის თბილისის რეგიონულ პროკურატურას, ვინაიდან მოქალაქე ნეფარიძე თურმე სამხედრო პირი ყოფილა. სამხედრო პროკურატურაში კი ამ საქმის გამომძიებელ გამომძიებელ გოგი ჯიანსა თუმცა, როგორც გაირკვა, მთელი ორი თვის მანძილზე ამ უკანასკნელს თითო თიზე არ დაუკარგია არ დაუკითხავს არც ერთი მოწმე, არც ნეფარიძის გასაუბრებია და, საერთოდ, არც კი დაინტერესებულა მისი ასავალ-დასავალით. მოკლედ, ერთ მშვენიერ დღეს, მას მერე, რაც დაადგინა, რომ განხილული პირისუფალი უარზეა რაიმე მოლაპარაკებაზე წავიდეს ნეფარიძისთან, აიღო ეს საქმე ანუ — გამომძიებელ წერეთის მიერ მათთან გადაგზავნილი „საქალაქო“ და პირდაპირ ექსპერტისაზე გადაგზავნა.

რატომ? ამ შეკითხვით კი, ასე ვთქვათ, „დავერდეს“ სწორედ სამხედრო პოლიციის თბილისის რეგიონული პროკურატურის მესვეურებთან გადავდივარ. ერთობ ორიგინალური სამუშაო პრაქტიკა გქონიათ, ბატონებო. თუ არ შეისწავლიდით და საკუთარ ხელწერასაც არ დატყობდით საქმის გამომძიებელს, მაშ, რაღა აზრი მქონდა მის კონტროლზე აყვანას?

არადა, აი, საოცრება. როგორც ბატონმა გოგი ჯიანსა რაღად ჩემთან საუბრისას განაცხადა, საქმე ექსპერტისაზე ხელახლა-

ბლად იმიტომ გადავიცე, რათა... რომელიმე მხარეს ჩემს ობიექტურობაში ეჭვი არ შეეცნაო(?!). ხოლო კითხვაზე: ითვლება თუ არა მძღოლისათვის დანაშაულის დამაბრუნებელ გარემოებად გაქცევა, ბატონმა გ. ჯიანსა განაცხადა, რომ... გაჩნდა რა შემთხვევაში(?!). თურმე, ნუ იტყვით, თუ ისეთ ადგილზე მიატოვეთ შენს მიერ დასახიჩრებულ მოქალაქეს, სადაც ხალხმრავლობაა, შეიძლება, რომ გეპატიოს, ხოლო თუ ტყვეში მოახდინე ავარია, მაშინ შენი მსხვერპლის მიტოვება არ გეპატიება!

მოდ და ამის შემდეგ ნუ დაუსვამ ბატონ გოგის ასეთ-შეკითხვას (ან იქნებ ამ შეკითხვით გამომძიებელ პაატა წერეთისაც მივმართო): როგორც თავადვე ბრძანეთ, გაჩნდა, რა შემთხვევაში, ვიდრე გამომძიებელს დასარულებდით და დაადგენდით, თუ როგორ „შემთხვევასთან“ გაქვთ საქმე, მაშინდელ ხომ მაინც იყო მოქალაქე ნეფარიძე ბესიკი უღენტის მკვლელობაში თუნდაც ექსპერტისა? ბატონო იურისტებო, გაძლევდით თუ არა ნეფარიძის დაპატიმრების უფლებას ის კანონი, რომლითაც ასე მოქმედებდა ისარგებლებო, როდესაც „ნ“ მუხლის „პ“ მუხლით შესაძლებლად სცანით ნეფარიძის არ დაჭერა? ან როგორ დავიჭერო, რომ თქვენთვის, როგორც კვალიფიკური იურისტებისათვის, უცნობია საქართველოს სსრ სისხლის სამართლის კოდექსის 129-ე მუხლი?

შემდეგ, როგორც ჩვენთვის გახდა ცნობილი და ამას ექსპერტის დასკვნაც ადასტურებს, ქალაქის პროკურატურის გამომძიებელ წერეთის მიერ არაობიექტურობა წარმართული გამომძიებელი, ამდენად, საქმე გადაცემულია ექსპერტისაზე ისეთი სახით, რომ იოლად გამაღვას დამაზარელ-

ბლის გამართლება. დაზარალბუღი კი... განტევივის ვაცად უოფილიყო გამოყვანილი. ასე, მაგალითად: დაკითხულ მოწმეთა ჩვენებები (ხვთა შორის, პაატა წერეთემ მოწმეები ჩემი ახლოობების თანდასწრებითაც დაკითხა) გაუაღებელია, ან საერთოდ არაა შეტანილი — საქმეში. მოწმეთა მტკიცებით ავარია მოხდა სამანქანო გზის მესამე ხაზზე. მაშინ, როდესაც პირველი ორი ხაზი ასობლულტურად თავისუფალი იყო და ნეფარიძის შორიდანვე უნდა შეენიშნა ფეხით მოსიარულე. სავარაუდოდ, რომ ეს ეპიზოდი, რომელიც უმნიშვნელოვანესია საქმის ობიექტურად გამოსაძიებლად, დამახინჯებულია, ანდა ექსპერტის მიერაა ოგნორირებული. უფლებებელყოფილია, ალბათ, ისიც, რომ ნეფარიძე ყველას მტკიცებით არაა მალაღობი სიჩქარით მოძრაობდა, რის გამოც დროულად ვერ დაამუხრუპა მანქანა. თუმცა, გამოგვიყვებით, რომ ეს მხოლოდ ჩემი ვერსიებია და ჭეშმარიტობაზე გეგონებ. ასეთ ეჭვს და გაუგებრობებს კი ჩვენში ისიც ბადებს, რომ ექსპერტისაზე წარდგენილ საქმეს და მის ოფიციალურ დასკვნას არაუმეტესობით, არაფერს გვაძლევს წასაკითხად. წერილობით კითხვაზე, თუ რა ბედი ეწია მოქალაქე ნეფარიძის ქმედებაზე აღძრულ სისხლის სამართლის საქმეს, ფურცლის ნაგლეჯზე მიკბიულ-მოკბიული რამდენიმე სიტყვა გადმოვიცე, რომლის ავტორიც გამოცდილი იურისტი გ. ჯიანსაა: „მოქალაქე ნეფარიძის მიმართ აღძრული სისხლის სამართლის საქმე შეწყვეტილია...“

გესმით, რა ხდება? და ეს მეოცა სა-

უკუნის მიწურულს, ქვეყანაში, დიან, სახელმწიფოში და არაა შენელებული სადაც კანონის უზენაესობაა უპირატესობა. თვით პაატა წერეთის დამცველები უნდა სცემდნენ პატივს. იურისტები იქამდეც მიდიან, რომ სასამართლოს არ გადასცემენ და ხურავენ სისხლის სამართლის საქმეს, რომლის სუბიექტი მკვლელობაა. ობიექტი კი — აწ უკვე განხილული. მოდა, რა შეიძლება, რომ იწამო კაცმა ამის შემდეგ? როგორ ვერდო ასეთი გამომძიებლის პროფესიონალიზმს და მათ მიერ გამოტანილი განაჩენის უზენაესობას?

და ბოლოს, რის ვაივაგანით მოვახერხებ და საქმე ხელმეორედ აღძვრით მაგრამ აი, კიდევ ერთი საოცრება. იგი კვლავ იმავე სახსარს და იგივე გ. ჯიანსა გადაეცა, რომელმაც ერთხელ უკვე შესანიშნავად შეისწავლა და დაამუხრუპა ეს საქმე.

შედეგიც სასცებით ლოგოურია. „ბიჭ-პონგის“ თამაში გრძელდება. ნეფარიძის ალბათ მანქანის მართვის უფლებაც კი არა აქვს ჩამოერთმეული. მის მიერ გასრულებული და უპატრონოდ მიტოვებული ჩემი ვაჟი კი ცოცხალი აღარ არის. ბოლოსდაბოლოს, განა ეს უკანასკნელი ფაქტიც კი არ ეკმარება იმისათვის, რათა აკამდეც გადასცემოდა საქმე სასამართლოს და მას ეთქვა გადამწყვეტი სიტყვა?

თქვენ რას იტყვით, პატივცემული რედაქტო?

ოთარ შიანტი

P.S. ახსენი, რომ ჩემს მიერ მოთხოვნილი აპაპი არაა საბაბო და განსაცვიფრებელი. ვინაა ნაშრომაში აი არა, რამდენიც გევაპო, იმდენი აკვალე და გარდავარე არიდას თანხ მართლმსაჯულებას. დროა ასეთი და, ალბათ, იმითი. აპაპი გევაპოთ-ვის მხოლოდ „აპაპი“ ჩემთვის მოუგზავნელი ტაქსილია. აპაპი-თის აი სულს საუკუნოდ წაგვად. თუ მოგზავნა აპაპი ჩემი წერილის პითაპი გევაპო?

დისკლუი

საპიტიხველო

ფანტასტიკა

ბულიმარი საავადმყოფოს საწოლზე იწვა, თხელი წარს, ფეხი, მაგრამ ტანის ლუმელით უხერხულად. ფარდები ჩამოშვებული იყო და პალატაში ბინდებუნი იდგა. ბულიმარს სათლელ არც სჭირდებოდა, სულერთია, სახვევებიდან მიხივ ვერაფერს დაინახავდ. მხევეული ხელები ლეიბზე ეწყო, იდაყვსა კი მინის კურკლიდან რეზინის მითი მიემართებოდა.

უბედურება მაშინვე მოხდა, როგორც კი ტარტიდან აფრინდნენ. ხმალოდ რეკავი იყენ: ეკიპაჟის სამი წევრი და ხუთი მგზავრი. — ორი მექანიკოსი ცოლადიანად და ერთი ბიჭუნა.

ხომალდმა ოტარიდზე სურსათი ჩაიტანა და ახალი ცვლა ჩაიყვანა. სატრანსპორტო რაკეტები იყო აქ ერთადერთი დამაკავშირებელი გარე სამყაროსთან — მზე, რომელსაც მეორე ნახევარსფეროს ცარგვალის დიდი ნაწილი ეკავა, რადიოსა და ტელევიზიის გამომყვების საშუალებებს არ იძლეოდა.

ბულიმარისათვის ყველა მანევრი ჩვეული იყო. სტარტი ჩრდილოვანი ზონიდან აიღეს და შემოთ აიჭრნენ. მზისგან დამაშორებელი ორბიტაზე გასვლისას საჭირო იყო სამანქანო სისწრაფის აღება, სანამ ძირითად ძრავებს გამოართვდნენ. ჯერ კიდევ აჩქარებით მიფრინავდნენ, როცა ეს მოხდა.

შავი შტორებიდან დაფარული ილუმინატორებს მზემ ცეცხლის ენები მოაფრქვია. პლაზმის აალებული დრუბელი უკანვე დაბრუნდა, გავარვარებულ ზღვაში, მაგრამ წერტილი ცეცხლოვანი ძაფი მისწვდა კოსმოსურ ხომალდს და გარსკვალავითი ჯოჯოხეთური სიმბურვალით დადალა.

ძრავებმა ხელები დაიწვეს და რაკეტა კოსმოსში აფრთხილდა.

— დალაზეროს ეშმაქმა! — წამოიძახა მეორე პილოტმა, ხელსაწყოების დაფას რომ შეხედა. — ამრეკავმა აურიო.

ბულიმარს არაფერი უთქვამს. მან ძრავები გამოართო. ხომალდი იქით-აქით აწყვდებოდა და უხმაუროდ განაგრძობდა ფრენას.

კაბინაში დიდხანს სუფევდა სიჩუმე. ბოლოს მესამე პილოტმა ამოიღო ხმა:

— ძრავები თუ არ ჩაე-

იუნ ბინგი

ბულიმარი

რთეთ, რაკეტა მზეს დაეცემა. მეორე პილოტი გამომთვლელ მანქანასთან მივიდა და თვალმომკეტელმა დაუწყა ცქერა ციფრებს, ქაღალდის ლენტზე რომ გარბოდნენ.

— სამწუხაროდ, ასეა, — დაადასტურა მან. — ცხადია, ახლავე არ დავეცემით, ვარდნა ორ დღეს გაგრძელდება.

ბოლო წამებში, სანამ გამორთავდნენ, ძრავებმა ხომალდის კურსის შეცვლა მოასწრეს და ახლა იგი მზისაკენ მიფრინავდა. მთავარ ძრავაში გაზის ნაკადის ამრეკლავი მოგლეჯილი იყო.

ვილატას გარდაცვლილ უნდა დაემაგრებინა ამრეკლავი, სანამ რაკეტას ათუხტუხტული ჯოჯოხეთი ჩაითრევდა. დაყოვნება არ შეიძლებოდა. რაც უფრო უახლოვდებოდნენ მზეს, მით უფრო ძლიერი იყო გამოსხივება; ვინც გარეთ გავიდოდა, შეიძლება დაღუპულიყო. ჯერ კიდევ არ ჰქონდათ ისეთი სკაფანდრები, მზესთან სიახლოვისას საიმედოდ რომ დაიცავდა ადამიანს.

ბულიმარი გადსასვლელ საკანთან მივიდა და თავისი სკაფანდრი ჩაიცვა. მისი ამხანაგები ჩუმად იყვნენ და ცდილობდნენ, არ შეეხებიათ მისთვის.

თხუთმეტი წუთის შემდეგ ხელსაწყოების დაფაზე წითელი ნათურა ყვითელმა შეცვალა. ხომალდი ბრუნავდა და წინ მიეჭებოდა. გარეთა ტელეკამერები კოსმონავტის ფიგურას აჩვენებ-

დნენ, ხან მზით განათებულსა და ხან წყვილიდში დანთქმულს. ხელების ფრთხილი ბიძგებით ბულიმარი გრძელ კორპუსს მიუყვებოდა.

მათ სკაფანდრები ჩაიცვეს, დიაცადეს, სანამ ლიუკი ჩრდილოვან მხარეს აღმოჩნდებოდა, გარეთ გაცივდნენ, ბულიმარს ხელები სტაცეს და ხომალდში შეათრის. ლიუკის ხუფი ხმაურით დაიხურა და მოახლოებულ მომავლინებელ ციკლს გზა გადაუკეტა ადამიანებისაკენ.

მათ ბულიმარისათვის სკაფანდრის გახდა ვერ მოახერხეს. პლასტმასა, პირისახესა და ხელებს რომ იფარავდა, კანს შედუღებოდა; სხეულის დამცველი უხეში ქსოვილი დანახშირებულიყო. მათ ყველაფერი მოაშორეს, რისი მოშორებაც კი მოახერხეს — აჭრეს ნახევრადგამდაზარი შუშისა და მეტალის ნამსხვრევები და მეთაურს სიცოცხლეს უნარჩუნებდნენ, სანამ რაკეტა დედამიწისაკენ ეშვებოდა, სადაც უკვე ელოდათ სახიტარული ავტომობილი.

— როგორც ჩანს, მხედველობის გადარჩენა მოვახერხეთ, — უთხრა ექიმმა.

თეთრი დოლბანდი შეაჭრეს და ბულიმარმა ფრთხილად გაახილა თვალები. მრავალი თვის სიბრძნის შემდეგ ნახევრადანებლებული ოთახის სინათლეც კი კაშკაშად ეჩვენა მას. იგი ბუნდოვანად არჩევდა პაერში მოლივლივე საპაერო ბურთებს, რომლებზედაც წითელი დიმილიანი სახეები იყო გამოხატული.

— ხედავთ? — ჰკითხა ერთმა საპაერო ბურთმა.

— დიას... — უპასუხა ბულიმარმა და გაკვირვებით მიმოიხედა ირგვლივ. — დიდი მადლობა, ექიმო.

მოვიდა მოწყალე ბის და, რომელსაც ხელში ბამბის ფთოლი ეჭირა. ბამბამ კანი აუწყა იქ, სადაც ადრე ბინტი ეხვია. ბულიმა-

რმა ხელი ასწია, რომლისგანაც ის ის იყო დოლბანდის უზარმაზარი თათმანი შემოსხნეს, შუბლის მოწმენდა უნდოდა. რაღაც აშრაშუნდა, თითქოს თევზის ქერცილი ჩამოფხიკესო.

თავზარდაცემულმა მიიტანა ხელი თვალბინთან, თითები მოხარა და კანს დააკვირდა.

კანი შავი იყო, დახეტილი. ისე ბრწყინავდა, თითქოს ზეთით გაპირალბული შავი ხე ან რქა არისო. იგი თითქოს იქტრელებოდა და ნაბზარებიდან ყვითლად გამოიციქრებოდა ყუელი. მან მარჯვენა ხელით ფრთხილად მოიხსინჯა მარცხენა და ახლა უკვე ორივე ხელი მიიტანა თვალბინთან. კანი შეტრუსული ქაღალდით უხეში და აქერცილი მიჭინდა.

— პლასტმასა, — აუხსნა ექიმმა — პლასტმასა შეადუღდა კანს. უზარალოდ, სასწაულია, მხედველობის შენარჩუნება რომ მოვახერხეთ თქვენთვის. ბულიმარმა თვალები მოკურთა და სკადა წარმოედგინა, რა დღეში ჰქონდა პირისახე. ყვითელბადიანი პრიალა შავი ნიღბი.

როცა იგი სინათლეს შეეჩვია, გახეთქიდა და ყურნალები მიუტანეს, რომლებშიც უბედური შემთხვევის თაობაზე იყო მოთხრობილი. ბულიმარმა აღმოაჩინა, რომ სახელგანთქმული გამომაროყო. „გმირი ოტარიდინა“. „შერკინება მზესთან“. „კოსმოსური ენის რაინდი“. და ფოტოები ახალგაზრდა, ეს ესაა აკადემიადამთავრებული, მომლიმარე ულვაშებიანი კოსმონავტი.

ბულიმარმა მწარედ გაიღიმა და უხეში, დამსკდარ კანზე ხელი მოისვა. ამიერიდან გახეთქიდა სულ სხვანაირი სურათები გამოჩნდებოდა... და, ბოლოს და ბოლოს, რეპორტიორებსა და ფოტოგრაფებს მასთან შესვლის ნება რომ დართეს, მათ თვალბინში ამოკითხა, რასაც ფიქრობდნენ. მეორე დღეს დრამატული შემთხვევის ამსახველი რეპორტაჟები ახალი თავებით შეივსო, რომლებშიც ტრაგიკული ნოტები ჟღერდა.

ბულიმარი თხელ ხეწარგადამარბული იწვა და ფიქრობდა; პირისახე ძველებურად უხერხულ. მას ჯერ კიდევ ვერ დაეჭვებინა მომდარის რეალობა. საავადმყოფოს პალატის თეთრი კედლები და ექიმთა იდუმალებით მისილი სახეები იდგნენ ყოველილიურ ცხოვრებასა და მას შორის.

რამდენიმე დღის შემდეგ, რაც სახვევები მოხსნეს, მაკრატელი ითხოვა, და ყველა სტატია და შენიშვნა ამოჭრა, მას რომ შეეხებოდა. დროდღერო.

გაზრდალბა 33-10 გვამდნა

1933

წიგნი ეკლესიასტესი

1

1. სიტყვანი ეკლესიასტესი, მისა დავითის, მეფისა იერუსალიმს შინა.
2. ამოცხადება ამაოებთა, აქვე ეკლესიასტესი, ამაოებთა ამაოებთა, ყოველივე — ამაო. 3. რაი სარგებელ უძეს კაცსა ყოველთა მონადეაჲთა შინა მისთა, რასაცა მოიღვაწეს იგი მშენს ქვეშე? 4. მოდგმა წარგალს და მოდგმა მოვალს, ხოლო ქვეყანა უკუნისამდე ზიგის. 5. და აღმოვალოს მზე და ჩაგაღოს მზე, და კვალად მიიქცევა ადგილსა თვისსა, სადითგანცა აღმოვალოს. 6. გარდავლის ქარი სამხრეთსა, და გარემოუფლის ჩრდილოეთს, ბრუნავს, ბრუნავს გზასა თვისსა ზედა, და კვალად უბრუნდება საბრუნავთა თვისთა. 7. ყოველი მდინარეჲ ზღვასა ჩადინებთა, მაგრამ ზღვა არა აღივსება; უკუმიქცევან მდინარენი და გამოსადინებელთა თვისთა, რითა კვალად ამოედინონ. 8. და ყოველი სტეფანიცა — მოალა — რა შემოღებულ არს კაცს აღმოქმად ყოველსა; თოვლით არა განძობან ზედედითა, ყური არა აღივსებიან სმენითა. 9. რაიცა უფიქროს არს, იგივე იუფიქროს, და რაიცა ქმნა არს, იგივე იქმნების, და არა რაი არს ახალი მშენს ქვეშე. 10. მოხდება ზოლმე, რასამე მიმართ: იტყვიან: „აჰა, ეგე ახალ არს!“, მაგრამ ეგეცა იყო. საუკუნეთა შინა, ყოველთა უწინარეს ჩვენსა. 11. არაღარ არს სსოვნა ძველისა; და რაიცა იქმნების, არა დაშთება სსოვნა მისიკა მორის შემდგომად-მყოფელთა. 12. მე, ეკლესიასტესი, მევე ვუყვარება ზედა, იერუსალიმს, და მივმართე გულს ჩემს, გამოვმეცა და განმეცხრეცა სიბრძნითა, რაიცა-რა ზედა ცათა ქვეშე ძალთ-სამეველი ეგე ძნი-ადი ღმერთმაჲმოსცა ძეთა კაცისთა შესაქცევად მათდა. 13. და ვიხილე ყოველი საქმეჲ, რაიცა ზედა მშენს ქვეშე, 14. აჰა, ყოველივე — ამაოება და სალმობა სულსა. 15. ბრუდი გერა შეგარცხება განმართულად და ნაკულს ვერა მიითვლება სახედ. 16. ვთქვი გულსა შინა ჩემსა: „აჰა, განვიდოდი და განვიბრძენ უმეტეს

2

1. ვთქვი გულსა შინა ჩემსა: „მო, გამოვცადო შენ მხიარულებითა, და დავტკბეთ სიკეთითა ყოველითა“. მაგრამ ეგეცა — ამაოება. 2. სიცილსა ვარქვი: „შედე ხარ“, და მხიარულებასა: „რაისა მანის ხარ შენ?“. 3. განვიზრახე გულსა ჩემსა, განმელაღებინა ხორცი ჩემი ღვინითა და თუძალა გული ჩემი წინა-წარმოდგარება სიბრძნესა, სიშლესა და თან-მივთხველი, ვიდრემდის არა გამოვრჩევიდი, რაი არს ძეთათვის კაცისთა უმეტესს ქნად მათდა ცასა ქვეშე, მცირედთა დღეთა შინა ცხოვრებისა მათისა. 4. და შევუდეგ საქმეთა დიდთა, აღვატე სახლნი, დავსხნი ვენახნი, 5. განვიმეცე, წაღოკი და ბაღარნი, და ჩავყარე ხეხილი ნაირფერი; 6. და ვიქმენ წაღსაღვნი სარწყველად ბაღართა ხეხილოვანთა. 7. შევიძინე მონანი და მხეცადნი, და მოვალა-ბენიკა შინაშობილი მესხენი მე, და მევანდენ ფარა-მანხირნი უმეტესნი, ვიდრე ყოველთა, რომელნი ჟენენ უწინარეს ჩემსა იერუსალიმს; 8. მოვოუნე ციცხლი და ოქრო და განძელნი მეფეთაგან და სამთავროთაგან; შემოვიკრიბე ქალნი და ვაჟნი მალაღობლი, და სიამენი ძეთა კაცისთა — დიდნი ნაირფერი; 9. და განვიდოდი და განვიდოდი უმეტეს ყოველთა, რომელნი ჟენენ უწინარეს ჩემსა იერუსალიმს; და სიბრძნეა ჩემი ეგო ჩემ თანა. 10. რასაცა მოიწადდენ თვალნი ჩემნი, არა აღვუტრიალავდი შათ, და არა დავუშლავდი გულს ჩემსა შექცევასა არაოდენსა, რამეთუ განიხარება გული ჩემი ყოველთა მონადეაჲთა ჩემთა, და ეგე იყო წილხვედრი ჩემი ყოველთა რაჲთაგან ჩემთა. 11. და მოვიხილე ყოველი საქმე ჩემი, ქმნილი ხელთაგან ჩემთა, და მონადეაჲ ყოველი, რაიცა მოვიღავე რა-თა შინა ჩემთა, და, აჰა, ყოველივე — ამაოება და სალმობა სულსა, და არა არს მოსაგებელი მშენს ქვეშე.

ბიბლიის ძველი ქართული თარგმანი ჩვენს დიდ წინაპართა მრავალი თაობის ძალისხმევით შექმნილი უნიკალური ძეგლია. მისი მკვიდრი ფორმა და ენობრივი ძალმოსილება იმდენად შთაბეჭდავდა, რომ მასთან შეტოვება, ყოველ შემთხვევაში დღესდღეობით, განწირულ საქმედ მოჩანს. სამწუხაროდ, გაბმით მისი კითხვა საკმაოდ ჭირს, რადგან ზოგიერთი სიტყვა თუ გრამატიკული კატეგორია არასპეციალისტისათვის სრულიად გაუგებარია. საქართველოში ბიბლიის თარგმანზე მუშაობა, შეიძლება ითქვას, არასოდეს შეწყვეტილა, საუკუნეების განმავლობაში ხვეწნენ მის ტექსტს, კმნიდნენ ახალ რედაქციებს, და ამ ტრადიციამ თითქმის მეცხრამეტე საუკუნემდე გასტანა. იქნებ მართებული იყოს, რომ ეს ტრადიცია ისევ გაგრძელდეს და ძველი თარგმანის ახალი რედაქცია შეიქმნას, შენარჩუნებულ იქნას მხატვრულ-ენობრივი სტრუქტურა, მაგრამ ის, რაც ზღეს უკვე გაუგებარია, შეიცვალოს უფრო ადგილადსაქმელთ. გარდა ამისა, საერთო ტონალობის დაურღვევლად გასწორდეს ისეთი პასუხებიც, სადაც ქართული თარგმანის პირველწარმო — ბერძნული სეპტუაგინტა — ორიგინალს მნიშვნელოვნად სცილდება. მკითხველს ნიმუშად ვთავაზობთ ამ პრინციპით დამუშავებულ ორ მცირე ნაწევებს ეკლესიასტესა და ქებათა ქების წიგნებიდან.

დავით წერედიანი

ქება ქებათა

1. მკაცრი დღესაცა კონიკთა ბაგითა მისთა რამეთუ სიტყვითა შენი უმჯობეს არიან ღვინისა. 2. ფშვინ-ვისაგან სურნელისა შენისა, ვითარცა ნელსაცხებელი დაღვრილი — სახელი შენი; ამისთვისცა ქალწულთა შეგიყვარეს შენი.
3. წარმადიცი ჩვენცა თანავრბოდეთ. მეფემან შემიყვანა დარბაზთა თვისთა, ვიხარებდით და ვიშვებდით შენდაჲ, გვეამბიან სიტყვითა შენი უმეტეს ღვინისა. ღირსად-რე შეგიყვარეს შენი.
4. შავ ვარ, მაგრამ შენიერ, ასულნი იერუსალიმ-მისა, ვითარცა კარავნი კედარულნი ვითარცა წალღარდანი სოლომონისა 5. ნუ უფურებთ სიშავსა ჩემსა, რამეთუ მშენს დამხედა. შემოსხნეს ღვინისა ჩემთა, დამხეს მე ვენახთა მცველად, — ოდენ ვენახთა ჩემი ვერა დავიცვო.
6. მთხარა შენ, რომელი შეგიყვარა სულმან ჩემსა, სადა მწესავ, სადა განისვენებ ზუამხრისა ჟამსა? რაი-საფუვის მოხეტე-ვიქნე მე სამწესოთა შინა თანამეწყე-მსურთა შენთა? 7. უკეთუ არა იცო ეგე, უმშენიერესო ქალთა შორის, განვედ შენ კვალსა ცხოვართა, დამწყესე თიკანი შენი სამყოფელსა მწვექსთასა.
8. ღაშასა ჩემსა, ფარაონისა სატელსა გამგავსე მემ, სიყვარული ჩემო. 9. შენიერ არიან დაწენ შენი მუხლსა კედელთა ქვეშე და ყელი შენი მივასხმული. 10. შუბლსა კედელნი ოქროსანი განმწადათ შენ, მო-წვილილნი ეცხვლითა.
11. ვიდრე მევე ხელსა თვისსა ინახ-იქდა, ნარდი-ონმან ჩემსა გამოსცა სურნელთა თვისი. 12. გუნდა ზმირისა — საყვარელი ჩემი ჩემდა, ძუძუჲ შენი ჩემთა განისვენებს. 13. ვითარცა მტევანი კვიპარ-ყვავი-ლისა — საყვარელი ჩემი ჩემდა, ვენახთაგანს ენედი-სასა.
14. აჰა ესერა, შენიერ ხარ, საყვარელი ჩემო, აჰა ესერა, შენიერ ხარ ტრედნი არიან თვალნი შენი.
15. აჰა ესერა, შენიერ ხარ, საყვარელი ჩემო, სასურველ ხარ სიმწვანე ბაღათა — საცხელი ჩვენი, კედელნი სახლისა ჩვენისანი — კედარნი, კვიპარონი — ჰერი ჩვენი.

2. 1. მე — ნარგიზი სარონისა, შროშანი დღელთა. 2.

ვითარცა შროშანი — შორის ეკალთა, ესრეთ სიყვარული ჩემი — შორის ასულთა. 3. ვითარცა ვაშლი — ხეთა შორის ცყისთა, ესრეთ საყვარელი ჩემი — შო-რის ჰაუკთა. ჩრდილს ქვეშე მისსა გულმან მითქვა და დავედე, და ნაყოფი მისი ტბილ არს სასასა ჩემსა.
4. შემიყვანეთ მე სახლსა ღვინისა და განაწესეთ ჩემ ზედა საყვარელი. 5. ღვინთა შემამარეთ, ვაშლ-ბითა განმავრდეთ, რამეთუ ძალმისილი ვარ მე სიყვარულითა. 6. მარცხენი მისი — თავსა ქვეშე ჩემსა, ხოლო მარჯვენა გარემომხვევა მე. 7. გაუიცნე თქვენი, ასულნი იერუსალიმისანი, ქურციკთა და ფურცელთა იადაღისთა, არა განმიღვიძლოთ და განმეკრთოთ სიყვარულად, ვიდრემდისცა ენებოს.
8. ხმაი წყვარლისა ჩემისა აჰა, მოვალს, გარდამო-ხტის მათთა ზედა, ბორცვთა ზედა გარდამოხტელის. 9. მსგავს არს საყვარელი ჩემი ქურციკისა ანუ ხარალონისა ირმისა. 10. აჰა, დგას ღვი ზღუდესა წინა ჩვენსა, სარ-მ-ლით იხედება, ივრეტება შორის არაბაგთა. მეუბნება საყვარელი ჩემო: 11. „აღდე, საყვარელი ჩემო! მშე-ნიერო ჩემო, გამოვიდ აჰა, მიიწურა ზამთარი, წვიმა დაცხრა, წარვიდა გზასა თვისსა; 12. ყვავილი გამოჩ-ნენ მიწასა ზედა, ჟამი გაღობისა მოიწია, ხმაი გვრტისა ისმა ქვეყანასა ჩვენსა. 13. ღელვან გამოსცენა ნაყოფნი თვისნი, ვაჟი ჰყავის, მოსცემს სურნელსა თვისსა, აღდექ, საყვარელი ჩემო! შენიერო ჩემო, გამოვიდ! 14. ტრედნი ჩემო, ნაბრალსა შინა კედლისა, სახურავსა ქვეშე კბილისა, მაჩვენებ შენი შენი და მასმინე მე ხმაი შენი, რამეთუ ტბილ არს ხმაი შენი და ბარი შენი — შენიერ! 15. შეგავაჟრობნეთ ჩვენ შელნი მცირე-ნი, წარმადიდებლნი ვენახთანი, რამეთუ ვენახნი ჩვენნი ჰყვავიან. 16. ჩემ არს საყვარელი ჩემი და მე — მისა; მწესავს იგი შორის შროშანთა. 17. ვიდრემდის დღე აგრილდებოდეს და ჩრდილი განიხრებოდენ, უკუმიქცე და ემსგავსე შენ, საყვარელი ჩემო, ქურციკსა ანუ ხარალოსა ირემსა მათთა ზედა დე-ლოვანთა

ლიტერატურის გაკვეთილებზე

წვენი კორესპონდენტი უსაუბრა კედაგოზ დავი კუპრავას

— მაგიორაფიუდ ნაწარმოებთა შესწავლის დროს, ბუნებრივია, აღმოვაჩინოთ სარწმუნოებისადმი დამოკიდებულების საკითხი. როგორ უდგებიან ამ საკითხს?
— ედვინი ვუთხრა ყველაფერი, რაც ვუთხრა, მაგრამ არ დავიკვირვებ. მეტივე, ვიდრე მე ვეცნე.
— თუ არა მოსწავლეები შეკითხვებს უდგებიან? რელიგიის რომელი საკითხები უწინააღრესეებთ მათ?
— მაგისტრს რომ ყველაფერი ანტერესებთ — რატომ ვიქნე? მაგრამ საში თითოთი, რატომ უნდა გვეჩვენოს ან არ გვეჩვენოს ჭედი ეკლესიაში, შეიძლება თუ არა ჰიესტანა ცოლად მოიყვანოს მამადიანი, რატომ არიან ადამიანნი მართლმადიდებლები და კეთილმოქმედები — მათი მათი თუ არა ბუდისტები ან ებრაელები — მათი მათი. მაგრამ იკითხა ჩვენ — აუ დაფიქრო, სხვებმა რომ ვერ გაიგეს, რომ ნამდვილი ღმერთი ერთიაო. 7. გამსაფრთხილები ბიჭებს ანტერესებთ, როგორ შეიძლება რომ სამაგიერო არ გადაუხადო ცუდის ჩადენსა. მაგრამ ხომ ზღაპრებზე იხრებოდნენ, ზღაპრებში კი ხშირად ღმერთი და არცთუ უხისხლოდ ამარცხებს კეთილი ადამიანს. მაგისტრისა უნდა იკითხათ და ზღაპრის

ბოლოც „იკატორიისათვის“ კეთილი სურვილებით მთავრდება: „კიბი იქა, ჭკო აჰა“, „როგორ არ უნდა მოგვლა ზღერისა?“, „მტერი მივევადეს როგორც ჩემი მოყვარე?“. — ხშირად კითხულობენ ბიჭები.
— მაგისტრს ანტერესებთ ბუნებაში სუსტისა და ძლიერის ურთიერთობის საკითხი — რატომ? კლავს მგელი ცხვარს, კაცა — თევზი, ადამიანი — შველი?
— დიდაი ანტერესი სიკვდილის საკითხისადმი. მაგისტრს გონებისთვის დედის სიკვდილზე დიდი „უღმერთობა“ ხომ წარმოუდგენელია? რატომ ტირიან გარდაცვლილის ახლობლები — ისინი სამოთხეში მიდის?
— რაც შეეხება სიცრუეს, ერთმა ბავშვმა ასე დასკვნა ზღაპრის კითხვა: ცოდაჲ, რადგან ზღაპარი მოგონილია და თუ ზღაპარი მოწონს, ესე იგი ტყუილიცა მოწონსო.
— როგორ პასუხს აძლევთ ამ და მსგავს შეკითხვებზე?
— შესაძლებლობის მიხედვით. ვასუსნობ ხოლმე, შესაძლებლობის მიხედვით ცოლად ვასაზღვრავს ცდილობა თქვას რა მოგონილია, რაც დაწერილია და არც საკუთარი განსჯისთვის ვარა. ვეცნე, უმჯობესია მივცე თავისუფალი არჩევანისა და ვიხრებინა საზღვრებთან გუბრე. ჩემი სხვასაც კითხონ და არ მეზინა, რომ

„უცოდნარი“ გამოვწნდე.
— რა სიძნელეებს აწყდებით ამგვარი საკითხისას?
— ხშირად საკითხი პასუხის ტრანზიორმირება — ან კადემიური (თუკი არსებობს) პასუხის მისაღებად აუდიტორია მოუზადებელია, ან იცა, რომ სწორი პასუხი უარყოფით რეაქციას გამოიწვევს. როცა დედით ობოლი მოსწავლე ეკითხება სამოთხისა და ჭოჭონითი შესახებ, ხომ გასაგებია, რა პასუხსაც მოითხოვს?
— როცა შედარებით უფროსები კითხულობენ — მართლა მარტო „ჩვენ ვცხონდებით, ურწულოთ კუბრში მოვლით ქშენაშიო“? — მიუბრუნებ კონკრეტული პასუხის გაცემა და დიდხანს ვსაუბრობთ.
— თოთხმეტ-თხუთმეტი წლის მოსწავლეებს ძნელად ვაგებინებ, რომ მაცდუნებელი ნაწილი სხეულისა უნდა მოიკეთოს, რომ შეუნიკა სწორად მოიქცა, შეიძლება რომ განიშორა და ქრისტეანად აღესრულა, რომ გრიგოლ ხანძთელს ეცდუნება, არ ჰქონია ცხოვრების არჩევანის გაკეთებისას.
— პასუხის გაცემა ხშირად საკმაოდ ძნელია, მაგრამ აგვარი საუბრების გარეშე ლიტერატურის სწავლება და სწავლაც უნტერესო და უშედეგო იქნებოდა.
— როგორ გესაუბრებთ მოსწავლეთა სულიერ აო-ზრდა-განვითარება ლიტერატურის გაკვეთილებზე?
— უმთავრესა მოსწავლეთა მკითხველად ჩამოყვლილება, დანარჩენს მსატყურელი ლიტერატურა თავად მოითმქმედებს — მას ხომ „მოლოდა“ ადამიანის სულიერი განვითარება აკისრია და მეტი არაფერი.

სევერეთის მხარეებში თავისი მიუდგომელი პოზიციები ბუნებით გამოირჩევა მუცო-არდოტის სივრცის სიფრთხილი. ეს არის კომპიუტერული და მათემატიკური ციფრ-დარბაზების ქვეყანა, რომელიც გორაკ-ბუნების კონტრასტს ვერც და ღრმა სივრცის მუცო-არდოტი უშუალოდ ქისტეთის ემეფება და მის სახეობებში საქართველოს მასშტაბით საზღვარი გადის.

პირველი, რამაც ჩვენი გაოცება გამოიწვია, ეს იყო ახალგაზრდების სიმრავლე სევერეთის სივრცეებში შედარებით. ისინი იმითი მემკვიდრეები არიან, ვინც საუკუნეების მანძილზე ერთგულ ღრუბრად ედგნენ საქართველოს ჩრდილოეთ საზღვარს. როდესაც დაგვარწმუნდით, რომ მათში ზეპირ-სიტყვიერების ტრადიცია კვლავაც ჩაუქრობელ ღმერთად ანთია, ჩვენი სიზარულს საზღვარი არ ქონდა. თითქმის ყოველი ახალგაზრდა მიღმასწავლებელი ხალხური ლექსის მთქმელი ან ავტორ-მთქმელი. ტექსტების ჩაწერას ვერაფერს აუღიროდით მე და ჩემი მეგობარი პოეტი ზურაბ ჯაფარიძე და სწორად თავიანთი ხელითაა, კი წერდნენ ჩვენი რეგულაციები ძველებსაგან გაგონილ ლექსებსა და ანდრეზებს. პოეტური სიტყვით ატყვევებ ახალგაზრდებს ერთმანეთში ლექსისავე ჩვეულებად გადაქცევადათ. განსაკუთრებით სახალისოები და მიტევებები უფროდებოდნენ. ხანაბო ყველაზე მაღლა მდებარეობს ამ სივრცეში. მიუვლია კლდეზე მიკრული ციფრ-დარბაზებით ეს სიფრთხილი. ხანაბოზე ბაქარ მდინარის გულქსია მიტევებები:

„სახაბოში არიან ხარები ბოგნოვს არიან მოზერებოც, ორწყლის ქვემოთ კი ფურები და ბოროტობა, მფურხნობოც, თქვენ აქამდის ვერ ამოვრებიო, მთის სიმაღლე კი სულ ამაოდ მოგწყურებიაო“

სოფელ მიცუს აღმოსავლეთით ხოხისჭალის ორწყალია. იგი წარმოადგენს თავისებურ გზასა-ყარს არდოტის სივრცის სიფრთხილს. სწორედ იქ, სადა ქვევზე ამოკვეთენ ხოლმე ახალგაზრდები თავიანთი ლექსებსა თუ პირისპასუხს.

გასული წლის მკაცრმა ზამთარმა დიდად დაა-ზარალა მიღმასწავლის სიფრთხილი. ბევრი ოჯახი დაქ-ცა მაღალი მთებიდან წამოსულმა ზვავის სტიქიო-მა, ბევრ ახალგაზრდას უდროოდ მოუსწრაფა სი-ციცხლე ბუნების ჭირვეულობა.

„სიკვდელი მოდის და მაინც არ ვტყდებით“, — მეუბნებოდნენ მიღმასწავლებლები, — აქაც ომია, ომი ბუნებასთან“.

გარდცემულ სევერეთში ორმოცამდე სე-ვრეთის წყაროს უკლებს, რომელსაც სევის სევესი აკურთხებდა. სივრცეში მიმავალ მგზავრს თვალში მოხვდება მიტევებულის სახელზე აგებული წყა-როების სიმრავლე და მასზე ამოკვეთილი გულისა-მაჩუყებელი ეპიტაფიები. თქვენსეტი წლის ფრიდონ დაიარა ავი არდოტის წყალზე ზეირთებმა იმსხვე-რალეს. მისი გეგმის პოეტი კი შეუძლებელი გახდა აბოიქრებულ მთის მდინარეში, რომელიც ზათი-თა და ღრმალით ქისტეთისკენ მიედინება. ყმაწვი-ლის სხივსადაც მიღმასწავლის სიფრთხილი ქვეზე წერია:

„რამდენჯერ შავი ღრუბელი ამქვეყნად გადმოვიშვებ, სულ მუდამ ღმილიანი შენ მკვდარსაც ვერ დაგიტრებ. არ ვიცით წუთისოფელი, ამქვეყნად ვის რას გვიბრებს. რა ძნელი არის მშობლისთვის იდგეს, უფროს წყლისპირებს“.

ჩვიდმეტი წლის შვა დაიარის ჭელის წყა-როზე კი კკითხლობთ:

„ჩანველ დავტოვე უზოვოდ, ვეღარ გომეგდის გლოვა, იცით სუსტი, უმწიო ზვავა რაღა შენ გოვო“.

მიუვლით არდოტის სივრცის და სათვალად გამოხულ ახალგაზრდებს ვესალმებით. მეგობარი და ვეფხია დაიარები ლექსებითა და შემწვარი კალმა-ხით გვიმასმინებლობენ, თან გზას გვიოცადვენ და მოხუცი სახალხო მთქმელების სახლებს მიგვასწა-ვლიან.

მუცოს კომპიუტერის ძირში ოთხმოცდაერთი წლის მოხუცის — ჭული დაიარის ოჯახში. მისი აქედან კარგად მონახს ამაყად შემართული თორღ-ვაის ციხე:

„მოცუს თორღვას ციხეო, სრუ მუდამ საქებრიანო, შამილის გაუტყნელი, ქაჩუ შენ სიმაგრანო, ბევრა მტერ გაიბრუნებო, ქვერა სისხლ დაგიღვრანო“.

დაკვირვებულ პირისპირა ბერკაცი ჭული და-იარა კეშტი და ცნობისმოყვარე გამოჩენილებით მოკვნიერება და დარღვა ძაგანის გმირობის ამბავს გვიამბობს. მოხუცის ბიზ სმას არდოტის წყლის სივრცის და ღრმალი ერთვის:

„წაწილიან ყოფილ თორღვას, ვარსკვლავ და მთვარის ნალექი სწორზე ბუქზე, ქაჯის მიკეშულ ჯა-ჭვა ეცევა, ისარს რო ესრდნენ ჯაჭვ იკუმშებოდ და სხლტებოდ ისარ. როვარც მზის შუქ ჩამავიდეს საკვამში, ისე გეგაუდიოდ წაწილიანო შუქ“. სწორედ თორღვა ძაგანის ღმერთთან წაწილიანობაზე თქმულია: „მარჯვენა მზე წერებელიყვა, მარცხენა კე-

მთვარის ნალექი“. მაგრამ წაწილიან დიდხანს რი-დი ცოცხლობს. არც ეს გამოითურებული გმირი ყოფილა დაუძარცვებელი. ვაჟსმეს მისთვის სმალი წაურთმევი. იარაღის აყრა კი დიდ სირცხვილად და ღამიერებად იყო მიჩნეული ვაჟკაცისთვის. თორღ-ვას დანით მაინც მოუკლავს ხელჩართულ ბრძოლა-ში მიძალად ვაჟსმე. მაგრამ რადგანაც მტერმა სმალი წაართვა, აღარ დაიბრუნა თორღვამ იგი და პატივისცემის ნიშნად ნაბადი კი გადაასწრა მოკ-ლეულს. მოხუცი დაიარა გაზარდული ხმით ამბობს:

„არდოტ შამილა თორღვა, მოვიდა გულგვრანო, წამეგებნენ დედანი — თორღვა სად ქენი ზინი, რას მკითხავთ არდოტელებო, მოვდივარ, სირცხვილიანი, ხმალი ვაჟსმემ წამართვა, ხანჯალ წელთ შამი ფხინი. დგანალთ გორის ძირას ჩავილი, ნაბად დავხურე ცვრანი“.

მიცუს გაღმა, აღმოსავლეთით, ხონის ჭალა-იქ მცხოვრები შეთეკაურებიც მიცუდან ყოფილან გადსულელები და მათ შალა მიცუელებს ეძახიან. და-იარებისა და შეთეკაურების სალოცავი მუცოს მთავარანგელოზის სახელწოდებით ხონეკყოფილა ძალიან მაღალი მთის წვერზე — არჭვხში. როცა ხატი ბრძანებს ქადაგ-მკითხავის პირით, ასლც აღიან იქ სალოცავად. არჭვხიდან ჯვრის ქვა წამო-

რდოლი კიბლე ქაქეცა ჩოლოყაშვილს იხსენებს. შემდეგ ჩერდება, ვტყობა დიდალა. ბერიკაცს თვლება მოურია. ჩვენ ვიცდით და ჩანაწერს გამოწ-მებით. კიბლეც ფხიზლდება და ახლა, ნადირობის ამბებს გვიყვება. ის ხომ განთქმული მონადირე და ნადირობის წესების მკაცრი დამცველი იყო მთელს სევირებში.

„ერთ მონადირეს ჯიხე მაუკლავ შატოლ, ხატის ახლოს და ის კაც დამბრმავ, — გვიყვება კიბლე. — მემრ შაუსხელეზე ჯვრისად კერეტ და თვალბში შუქ მასვლივ. ჩემ მძას ოთხმოცდასეუთ ჯიხე სეყანივ დასცილ. თათრულ თოფს ხმა-რობდ.“

მებრალბე მონადირეო, დამრჩალო წვერის ძირსაო, ბურ რა გმოიდას, ვერა სჭამ, შიგ თვრითილ გამდისაო, კლდის თბისად მატოლებულიო, ნიავ გაწუნებს მთისაო.

გათენდებ მოგეფულება, ხორონი ჭიხვებისაო. მთავარს დასხვად ლიზანს, თან გაყოფებ გმინსაო. ჩაგახალიზებს ჩახვლიაო, ამასვლა წაზრდისაო“.

კიბლეს მძა მტრებს მოუკლავთ და ისიც გლო-ვის ნიშნად მას შემდეგ ერიდებოდა ჯიხვებზე ნა-დირობას.

არც ჟამიანობის საშინელ და საიდუმლოებით

ფოლკლორი

«არდოტ შამიოსდა თორღვაი...»

ფოლკლორისტიკის დღიურიდან

სულა, საოცარი წრე შამიოსკავს და ხონის გორზე განთავსდა. საყრდენი იმ ადგილას კომპი აუგია და აღიღებენ მთავარანგელოზს. ქისტებიც, მიცუს ძვე-ლი მცხოვრებნიც, მოდიან ნესტროიდან და სხვა ადგილებიდან სალოცავად.

საერთოდ, უნდა ითქვას, რომ მიცო-არდოტის სევირებში კვლავაც მძაჟრია ქისტური გავლენა. ადგი-ლობრივი მცხოვრებლებს მათთან აქვთ შეზოზური ურთიერთობა. მრავალი მიღმასწავლებელი შესანიშნა-ვად ფლობს ქისტურ ენასა და ფანდურზეც ამლე-რებს მათ ცეცხლოვან, სევედანრე სიმღერებს.

არდოტში გვიან ღამით ავედით. უმთავრო და-მე იყო და სევირებში ისეთი უკუნეთი სიბნელე ჩამო-წვა, მე და ზურაბ ჯაფარიძე ერთმანეთს ვეღარ ვხედავდით. სევერული ნათქვამია: „სტუმარსამც კარგა დახვდებით, მორაით მამაკალსაო“ და ჩვენც მუასაქუნების დროინდელ ციფრ-დარბაზში ბაბუა მერღვეის სტუმართმოყვარე ოჯახში გვიამბობნ-ლა.

გათენდა და თვალწინ გაღაგეშალა სოფელს არდოტი მთელი თავისი დიდებულებით: ციხეებით, ხატ-სალოცავებით, დანგრეული კომპიებითა და წა-რმტაცი ბუნებით. ჩვენი არდოტელი მეგობარი მე-რღვათ ნიკო კი სოფლის ამბებს გვიყვება. „არ-დოტში უწინ თორმეტ გვარის კაც უცხოვრებავ-კარის კარ გასვლას ვერ ახერხებდ მიაქტევი და სევირის გადო მერე მთაზე გადიოდნენ იქიდან დაუ-მასხებდ ზალსა სად ვირ იყვ, სად ლინი, რი მეკრე-ბილიყვნენ. კომპებ და ციფრებს მთაზედ ისე იყვ განლაგებულ, რი დაგორებულ ქედ არ ჩერდებოდნის არსად და დაბლაშდის მიდიოდის წყალში“.

არდოტში ამჟამად ორი გვარის ხალხი ცხოვ-რობს: ზევიდაურები და მერღვეელები. სოფლის ყვე-ლაზე უსუცესი მცხოვრებია ოთხმოცდაათი წლის უსინათლო მოხუცი კიბლე მერღვეე.

ბერიკაცი ბანზე გამოხსულიყო და მზეზე ითხო-ბდა ბებერსა და დადავულ მელებს. დამკანარი სა-ხიდან უპროდ გამტკრებული ორი თვალი იყურე-ბოდა. გამაოცა მოხუცის სიმხვევამ. ის კვლავც ახალგაზრდული სისამისითა და გატაცებით მიყვე-ბოდა მესისწილობისა და სწორფრობის ამბებს. სი-კბუკეში გადტანდა სასიყვარულო განცდებს:

„რა ძნელ ყოფილა, ოფეო, სიყვარულობა ჭალისა, სცოდნია გულის წუხილი, მუხლში დაღვეა ძალისა“.

— გესმინთ მოხუცს და ჩვენი ინტერესები ერთი-ორად მზრდება, იგი კვლავაც ბევრი საქართველო-თი სუნთქავს და ცოცხლობს თავისი უფლებებით გაზ-

მოცულ ამბებს იფიქრებს მოხუცი. ჟამთ რი სო-ფელ აუბრებავთ, იკოდებოდ ზალს. ისარ ისრე გადიოდ სოფლის თავზე, როვარც კორკოტი დ სეტყვა. დჭირდ და დასწელებულ ზალს აკლამე-ბში შადიოდ. აკლამები კი მართლაც ბევრია ანა-ტროში: არდოტსა და მიცუს, რომლებშიც უხვად ყრია ადამიანების მოთვთრო-მოყვანიფრო ძვლე-ბი და თავის ქალები.

არდოტში რამდენიმე ქისტური ტიპის კომპი მდგარა. უკანასკნელი, ზევიდაურების კომპი თორ-მეტოდე წლის წინ დანგრეულა. „— ჯოყილასი შვილი, წაქეცა ზევიდაურების ციხეი დ არდოტს ფერ ახლავ“ — ასე გაუზიარებია თავისი გულისტ-კივილი კიბლე მერღვეეს ანდაქელი შოთა ზევიდა-ურისთვის. ზევიდაურების კომპზე თექვსმეტი ქის-ტის ბეჭდიანი ხელი ყოფილა მიჭვდილი. ისინი გო-რგის მოუტანია არდოტში ნადავლად და გამარჯვე-ბის უტყვარ საბუთად. მუღვეე გორგი ზევიდაურის ამბავს არდოტში ყველა დიდი სიამაყითა და სიყვა-რულით გაიამბობს. მაგრამ ისევ სოფლის უსუცესს, უსინათლო კიბლეს მოეუხმინოთ: „— არდოტში ყოფილას გორგი ზევიდაურ, ლეკვს უსოცავ ერ-თხელ ლეკ მასულას არდოტს, — გავდრივდათივ კარგ ვაჟაკი წამაუკლავ, მოლაპარაკი — სად ასავ გორგივ, მანსხეითავ. — უთქმავ ლეკს გორგი მა-ხულ საფინების, ბეჩავ ტანსაქმელ სეგმავს ტანზე.

აოდ იყვ. — ღმერთმ ნუ აცხრავს გორგის მატულ კაცევ — ჩაულაპარაკება ლეკს და წასულ, ისე რი ვერ გადრეგებულა.

„— ღმერთო, შენ ხომ მაინც მაგდისავ, — უთქვამის გორგის, — თუ გამაგრნი, მერე მე ვიცევ. ბელადი გორგი რო წასულ საომრად, თან ამხანავე-ბიც სტანებივ. უნახავთ ის ლეკ, მაგრამ ყველას თოფმ უღალატ — არგავარდნილ. გორგის უსრევავ და კიდეცაც გადმავარდნილ ის კაც ცხენზეით. რო-გორაც წეს იყვ, ხელ მაუჭრავ გორგის, ჩაულავ ნანთაში, სადაც პურ და საგაღ სდებოვ. ჭურ გასის-ხლიანებულას. გზანი რო მაძივებოც, ის სისხლიან პურ ისეთ გემოზე უჭამავ, როვარც ვრბოში ამაზე-ლილ“.

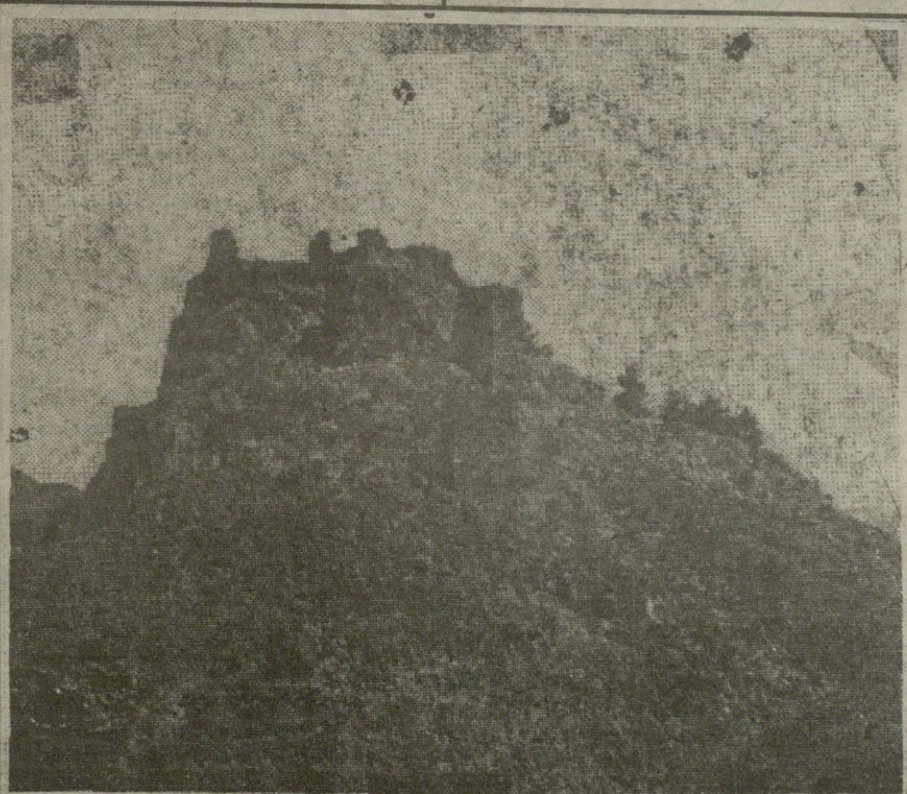
„ზოგიერთის აზრით, გორგი ჩასაფრებულ ქის-ტებს მოუკლავთ. კიბლე კი გვარწმუნებს, რომ გო-რგის დახმინებოც გადმა ჭალაზე, სადაც ხონის წყალ გამდის, იქ გველ დასევევ ყვლზე და მაუკლავის“.

გორგი რომ მომკვდარა, ქისტ ქალებს სისარუ-ლისგან ტირილი დაუწყიათ. არდოტში კვლავაც ან-სოვთ გორგის დის ხმით ნატრალი გმირ მძაზე:

„გორგი, გენაცვლოს თავის დიო, წვერთა ვით ჭიხვის რქა-თავითაო, წაღმა-უღელმა დაბრუნვილთაო, მუხლსა ველობით დაღაღულსაო, მხარო იარაღით გადჭრილთაო“.

არდოტში, სევის გაღმა, სასაფლაოა. იქ უწინ მოზრდილი სოფელი ყოფილა. ბევრი შემოსევია ღუმაქის ბელადობით. გადაუწვია იქაურთა. ახლა როცა საფლავებს თხრიან მიცვალებულთათვის, ამოიღის დამწვარი ქვები, ხოლო მეტრა ნახევრის დაბლა კედლები ჩნდება, ძველი გალავნის ნაშთები.

რამდენიმე ჯვარ-ხატს ლოცულობენ არდოტ-ში: გიორგი სომხოს გორისას, ღვთისმშობელს — ღვთის საყვარელს, კკრატის წვერზე მოხურთალ გმირ კომალასა და ბისოს. კალთაზე მოხურთალ ხოდახუთ ყარაულს. ეს უკანასკნელი სახატო მამუ-ლების დამცველი და მფარველი ანგელოზია. ხოლო მოხურთალი იმიტომ მქვია, რომ ეს ჯვარი ცეცხ-ლის ბურთის აიტაცებს ქაჯებისა და ბოროტი ძალე-

ბის. წინააღმდეგ საბრძოლველად, ურჩ ყმათა დასა-სჯელად.

სომხოს წმინდა გიორგის ჯვარი მტრების აღით მოხულა. ჯვარ წერტეს და ბისოს — არდოტის თავზე უფრენია, შემდეგ ქისტეთისკენ წახულა. იქაც რომ ვერ უპოვია დასაბრძოლნი, წმინდა კვდელი, მო-ხულა არდოტს, სომხოსის (ქისტურად: „სომ“ — ხმირი, სქელი ან მიუდგომელი. „ხი“ — წყალი) გო-რზე. თურმე ბალახი ილასტებოდა იმ ადგილას, ხო-ლო ირმები ერთმანეთს მან სცემდნენ, ხანაც ვეფ-რებოდნენ. როცა ახლოს მისულან ჯვარჩენის მჭი-ლეულნი — მიღულუნე მტრელები დახვედრათ მხოლოდ.

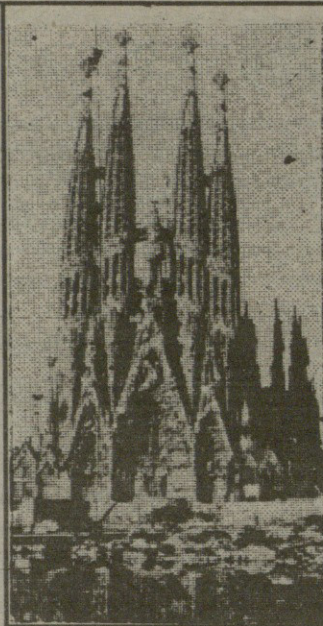
გვიმნელებოდა ამ ბატარა, მაგრამ უღამაზესსა და ჩაკეტულ სევირასთან განძორება, რომელიც ამ-დენ ძველ ამბავს, მითოლოგიურ გადმოცემასა და ზეპირსიტყვიერების ნიშნს იტევდა. კაკაბახის მთებიდან ვეშვებოდით ბარში მთაბრძოლებთან და განცდილ-ნანახით დამბიბებულნი. თან მოგვეყე-ბოდა სევირისა და ხალხის ლოცვა-კურთხევა, ხო-ლო სურგანთებით კი ავთანდოდ ღიაბრის ხელ-წაწერი ლექსები და უწიო ფოლკლორული მოსაფ-ლი ჩამოგვქონდა ყოველდღიური პრაზღუებით დატვირთულ დედაქალაქში.

ხვთისო მამისიხედიფილი

ორი კალისხევა

მეოცე საუკუნის დასასრულს კაცობრიობა ღრმა სულიერი კრიზისის პირობებში ზღვება. „ღმერთის სიკვდილი“ და ათეისტურ პრინციპებზე კულტურის დაფუძნების მცდელობამ ბოროტების აქამდე არნახულ შესაძლებლობებს გაუკაფა გზა. ახალი კერპთაყვანისმცემლობა, ძალადობისა და მონღოლთა ჯვარედინად სატანური აღზრდა, ათეისტური ცივილიზაციის ეს ბოლო აკორდი, სწორედ რუსეთის იმპერიის თვალწინააღმდეგ სივრცეებზე აჟღერდა ყველაზე ძალუძელ კომუნისტურმა ექსპერიმენტმა თანამედროვე ადამიანს თვალნათლივ დაანახა, თუ რა დამანგრეველი შედეგებით დასრულდა ჯერ კიდევ შუა საუკუნეების მიწურულს ევროპაში ჩასახული მოძრაობა, ღმერთის გარეშე რომ ლამობდა ადამიანთა საზოგადოების მოწყობას.

ა. ბაზუნი
ტაძარი კრემლისა

ში, ვერ დაავიწყა ადამიანს მისი მარადიული სამშობლო, ვერ აღმოუჩნდა მისი ღმერთი ღვთის ხატება. ადამიანს მოუწია ღმერთის შემოქმედისა და მტრისა შორის, მისი მისი დიდი XX საუკუნის მისადგომებზე იწევა ახალი მოძრაობა, ადამიანის ახალი შემოძრუნება რელიგიისაკენ. ეს მოძრაობა არ არის და არც შეიძლება იყოს სწორწინააღმდეგ თანამედროვე ადამიანის სული სიკეთის ნიშანს. ფარებული უამრავი კერპით არის დამონებული და ამიტომ უფროსად რელიგიური, ნაგრძლივი, წინააღმდეგობრივი და ტრაგიკული მათგან გათავისუფლების პროცესი. ამ მოძრაობის წარმატებით დაავიწყებისათვის არ კმარა მხოლოდ სუბიექტური სურვილი და სწრაფვა, აუცილებელია აგრეთვე თანადროული კულტურის რეალიზების გათვალისწინებით ისეთი მწვაობი კრისტალური მსოფლმხედველობის შემოქმედება, რომელიც უპასუხოდ არ დატოვებს არა მარტო არც ერთ კითხვას, ღვთისმადობას ადამიანს რომ აწუხებს, არამედ რელიგიურად გაპარტოვებს და აკრთობს ადამიანს, როგორც საკაცობრიო კულტურის შემოქმედს.

ქრისტიანობა, უბრუნებელს ყოვლისა, სულის ცნობების, გადარჩენის რელიგია. ადამიანს ცოდვილი და ცდილობს ხსენას საკუთარი თავის გათავისუფლებას ცოდვისაგან. ადამიანის სულიერი განწყობა, ცოდვის ტყვეობისაგან მისი გამოხსნა რელიგიური, საეკლესიო ცხოვრების უკავშირდება, მაგრამ ცოდვის ტყვეობისაგან თავის დაღწევა არ შეიძლება იყოს უმადლესი მიზანი ადამიანის ცხოვრებისა. ადამიანი შემოქმედის ღმერთის ხატად და მსგავსად არის შექმნილი, ცოდვად დაამარცხდა ადამიანის ღვთიერებას ხატება და შეაფერხა იმ მაღალი მისიის აღსრულება, რომლისთვისაც იყო ის მოწოდებული. თუმცა შეფერხება სრულ გაუქმებას არ ნიშნავს. შემოქმედის უფლის ხატება, მართალია, დიდი წინააღმდეგობებისა და ტრაგიკული კოლიზების დამლევი, მაგრამ მინც გზას იკაფავს და ადამიანის კულტურულ-შემოქმედებით მოღვაწეობაში განსაზღვრდება. ადამიანი კულტურის შემოქმედია ფილოსოფია, მეცნიერება, ხელოვნება, ტექნიკა, ეკონომიკა, სოციალიზმი და ა.შ. — აი საკაცობრიო კულტურის ის მოწოდება, რელიგიური გამართლებას რომ მოითხოვს. საკუთარი სულის ცნობებისაგან მისი მართლმადიდებლობა განსაზღვრდება ადამიანის ძალისხმევით იმ ფორმებისაგან, საცხოვრებელი კულტურის ღირებულებათა ქსნაობისაგან რომ უკავშირდება. როგორ დაუკავშიროთ ერთმანეთს ეს ორი განსხვავებული ძალისხმევა? რა რელიგიური გამართლება მოუწიათ ადამიანის საერო შემოქმედებით მოღვაწეობას, როგორ გაავითხოვოთ ადამიანის საერო და საერო ცხოვრება? — ეს კითხვები განსაკუთრებული სიმწვავეით დაისმის თანამედროვე მომწოდებელ ქრისტიანთა წინაშე, რომელთაც სეკულარიზმულ პულტურულ გარემოცვაში უნდა ცხოვრობდნენ.

არნოლ ბაბრამი

დისპლეი საკამითხველო ფანტასტიკა

ამ ამონაკრებებს კონვერტიდან ამოიღებდა და გადმოკითხავდა ხოლმე. ამ საქმიანობისას თუ ვინმე შემოესწრობოდა, იჭმუხებოდა და კონვერტს დამნაშავესავით ბალოშის ქვეშ მალავდა. მაგრამ, ასეა თუ ისე... ამერიკიდან იგი გმირია. ერთი იმთავით, ვისაც იცნობდა, ვისზედაც მთელი მსოფლიო ლაპარაკობს. იგი ღრმა სავარძელში იჯდება, ხალხით გარშემორტყმული და თითქოსდა უნდობლად უამბობს, როგორ მოხდა ყველაფერი. უამბობს ყველას, ვინც კი მის დასახირობებულ პირისახეს იხილავს და ჰკითხავს, რა მოგივიდაო. სადაც არ უნდა წავიდეს, ყველგან იცნობენ, მის ზურგს უკან იზრუნებენ.

ბულიმარს სულაც არ ჰგავდა ზიზღის გმირის როლი. თუმცა კი ცდილობდა, თავი ირონიულად სჭეროდა, მაგრამ საიმისოდ საკმარის პარტიზანი იყო, რათა ეთიარებინა, ეს ირონია მოიგონებოდა რომ იყო.

არ ვიცი, — უთხრა ექიმმა. — არ შემიძლია იმის თქმა, ეს საგვებით გაივლის თუ არა.

მეორეალი ქაღალდებს ფურცლავდა, კოსმონავტიკის ფორმაში გამოწყობილი ბულიმარი ექიმის კაბინეტში იჯდა. საავადმყოფოდან გაწერის დრო დამდგარიყო. საყვლო დახეტილი კანს უღიზიანებდა. ხელებზე ხელთათმანები ეკეთა. — პლასტმასა, — თქვა ექიმმა.

ბულიმარმა თავი დაუქნია. იგი ოთახს ათავლიერებდა და მისი თვალის გარსი არაბუნებრივი სითქარით კაფობდა გაშვებულ პირისახეზე.

— ისე, საერთოდ, ჯანმრ-

ბულიმარი

თელი ხართ, — განაგრძობდა ექიმი, — შესაძლოა, ხანდახან ტკივილი იგრძნოთ, მაგრამ საშიში არაფერია. მხოლოდ იმას უგდეთ ყური, წყალულები არ გაგვიღიზიანდეთ.

ბულიმარმა თავი დაუქნია და ამ დროს ბზარები, პირისახეს რომ უფარავდა, გაიხსნა და მერე ისევ შეიკრა.

ექიმის კაბინეტიდან რომ გამოვიდა, იგი კიბეზე დაეშვა და ქუჩაში აღმოჩნდა. საავადმყოფოში გატარებული რამდენიმე კვირის შემდეგ სისუსტეს გრძნობდა, ამდენი ხალხი და ასეთი გაცხოველებული მოძრაობა რომ ნახა, თავბრუს დაესხა. დიდი ხნის ნაცნობ ქალაქში ისე გრძნობდა თავს, თითქოს ეს ესაა ტურიტულ ჯგუფს ჩამოჰყავდა.

— ოტარიდზე რომ უბედურ შემთხვევა მოხდა, არა? ხომ სწორად გამოვიცანი? — ჰკითხა ტაქსის მოფერმა, — ყველა გაზეთი წერდა ამას.

— დიახ, — აღიარა ბულიმარმა, — დიდხანს მშკურნალობდნენ და ბოლოს მაინც გამოვჩაბინდი. მძღოლმა სარკიდან გახედა.

ბულიმარი საუკეთესო სასტუმროში დაბინავდა. აწი მას შეეძლო თავისთვის ამის უფლება მიეცა. შევიცარმა იგი იცნო. საუკეთესო ნომერი გამოუყვეს. თავად დირექტორმა მიაცვლა იქადა.

— გაბედული ნაბიჯია, — უთხრა მან, — მე მესმის: ქალები, ბავშვები. საღამოთი ბულიმარი ბარში ჩავიდა. მის მაგიდასთან გამუდმებით ჯდებოდა ხოლმე ვინმე. დიდხანს არ ჩერდებოდნენ, ვინაობას ეტყუოდნენ და წავიდოდნენ. საღამოს გაზეთების რეპორტიორები, სასტუმროს ცნობისმოყვარე ბიზნადარი

— ყველანი ულოცავდნენ. ბულიმარი ნელ-ნელა აღაპარავდა. საკუთარი ხმა რომ უსმენდა, გულში ეცინებოდა და თავს ეკითხებოდა, დიდხანს მომგერის თუ არა კმაყოფილებას სახელგანთქმული ადამიანის როლი.

რამდენიმე დღე არაფერი გაუკეთებია, მხოლოდ ქალაქში დაეხეტებოდა. შემდეგ ნელ-ნელა რაღაცეების შეძენა დაიწყო. ერთმა ქალმა აჩქარებით მიატოვა მაგიდა, როცა იგი კაფეში სადილობდა. თეთრი ხელთათმანები წაიძრო და სალათი გადაჰქონდა თევზზე. ამ დროს ქალს ხელსაწმენდი დაუვარდა

და ბულიმარი მის ასაღებად დაიხარა. ქალი შემობრუნდა, ბულიმარმა რომ შეხედა, ვაიო, — წამოიძახა, წამოხტა და კარებისაკენ გაექანა.

არა და ეს ხომ გაცილებით აღერ დაიწყო. როცა თეატრში ან ტრამვაიში იჯდა, გვერდითი ადგილები ყოველთვის თავისუფალი რჩებოდა ხოლმე. ვისაც კი გამოელაპარაკებოდა, ყველა ჯიუტად არიდებდა თავს და ცდილობდა, საუბარი რამდენიმე სიტყვით შემოეზღუდა — როგორი გაბედული ყოფილხართო. არავინ ეუბნებოდა, როგორ გამოიყურებოდა ამჟამად.

ბულიმარი ტუალეტში გავიდა და სარკეში ჩაიხედა: პრილა კანი, ფუფხი, ბოლუზა-ბოლუზა თმა კინკრისოზე. საყვლო კისერი გაუხეხა და ფუფხისაგან გაშუქდა. გაასხენდა, რომ მუდამ ზიზღს ჰგვრიდა ისეთი ადამიანების დანახვა, სიღამწერისაგან კანი რომ ექერცლებოდათ. ერთხელ თავად მოუწია მზეზე შედმეტად ყოფნა და ორი დღე მეცადინეობაზე არ მისულა, სანამ დამწვარი კანი არ დაუწყნარდა; მაშინ ჩვილივით ვარდისფერი კანი ჰქონდა.

ლოყაზე ფრთხილად მოისვა ხელი. როგორ მოახერხა საკუთარი თავისათვის ჩაეგონებინა, რომ მისი პირისახე მხოლოდ ცნობისმოყვარეობას აღძრავდა და საბაბს მისცემდა, მოეთხრო, როგორ მოხდა ყველაფერი? მწარედ ამოიოხრა და სასტუმროსაკენ გაემართა.

საღამოთი ჯეის დაუჩქარა. ჯეი ბატარა ქალაქში ცხოვრობდა, დასავლეთის სანაპიროზე, ერთ-ერთი კოსმოპოტიდან რამდენიმე ათეულ კილომეტრზე ბულიმარი და ჯეი ამ ქალაქში გაიზარდნენ და ამიტომ იყო, რომ ჯეი აქ დასახლდა, როცა კოსმოპოტში დისპეტერად დანიშნეს. ბავშვობისას მეზობლები იყვნენ. ჯეიმ სწორედ ის სახლი იყიდა, რომელში ფეხი აიდგა და თავის ჰკლუზე გადააკეთა. ეს ჯეი ყოველთვის იყო ცოტათი სენ-

ბაბრამი 33-14 ბაბრამი

4 ივლისი - აზრ-ის დემოკრატიული

„ამერიკის დემოკრატიული ფანტასტიკის“ მიღების დღე

პროფესიის ეთიკა

ჟურნალისტური კოდექსი

ჟურნალისტის ზნეობრივი ასპექტებისადმი ფართო ინტერესი პირველად საუკუნის დასაწყისში წარმოიშვა. სწორედ ამ დროს ევროპაში და ამერიკაში ძლიერი საგანგებო მონობილი იქმნება და მასობრივი ცნობიერების განახლებისათვის პრესის აქტიური გამოყენება იწყება.

მანიაკალური თვისების სასარგებლო იდეის დაზარების მეთოდებზე მორიდებულად თავზე მოხვედრის დემოკრატიული საზოგადოების, მათ შორის თვით ჟურნალისტების, შემოქმედება გამოიწვია. მათი მტკიცებულება როგორც წინ აღსდგომოდნენ სიტყვის მონობილი თვითნებობას და დეცენტაციის მისგან მკითხველი, პროფესიული ეთიკის კოდექსის შემუშავებაში გამოიხატა. ოცნა წლებში ასეთი კოდექსები ბევრი ქვეყნის ჟურნალისტთა კორპორაციებში მიიღეს.

პირველ წერილობით კოდექსად მიჩნეულია „ქვეყნის ქარტა“, რომელიც 1918 წელს ჟურნალისტთა ეროვნულმა სინდიკატმა მიიღო საფრანგეთში. მაგრამ როგორც ფინელი

მკვლევარი ლარს ბრუნე ამტკიცებს, ეთიკური კოდექსი პირველად ქალაქში 1900 წელს დაიწერა შვედეთში. თუმცა ამ კოდექსს ფართო აღიარება არ მოუპოვებია.

ის მოთხოვნები, რომლებიც დაფიქსირებულია პირველ კოდექსებში, ზნეობრიობის ზოგადსაკაცობრიო ნორმებს არ სცილდება და რეკომენდაციებიც საღი აზრის დონეზეა წერე სიმართლე; დაეყრდენი ფაქტებს; თუნდაც არასასიამოვნო იყოს შენთვის პატივი ეცი ყოველი პიროვნების ღირსებას; მის უფლებას პირად ცხოვრებაზე; არ წერო საკუთარი სინდისის საწინააღმდეგოდ და არავისგან მიიღო ქრთამი; გამოასწორო და შევსებული შეცდომები; იყავ მართალი და კეთილ-სინდისიერი ახალი ამბების შეგროვებისას და გავრცელებისას; პატივი ეცი მორალის საყოველთაოდ მიღებულ ნორმებსა და დემოკრატიულ ინსტიტუტებს — აი, მოკლე ნუსხა იმ ძირითადი პრინციპებისა, რომლებიც, ჩვეულებრივ, ჟურნალისტური ეთიკის კოდექსების წიწნაშია.

რასაკვირველია, ყველაზე სრულყოფილ კოდექსშიც კი, შეუძლებელია გათვალისწინება სიტუაციის ყველა იმ თავისებურებისა, რომელშიც შეიძლება აღმოჩნდეს ჟურნალისტი. ყველაზე საიმედო გარანტია თვით ადამიანი — მისი სინდისი და პროფესიონალიზმი.

მე-12 გვერდზე გაგაცნობთ „ჟურნალისტის კანონებს“, რომლებიც 1923 წელს მიიღო გაზეთების რედაქტორთა ამერიკულმა საზოგადოებამ და რომელიც დღესაც მოქმედებს.

მონათლვისა და თეორიის სახეობები

ამერიკის შეერთებული შტატების პრეზიდენტი ბილ კლინტონი, ჯერჯერობით, წინა საარჩევნო პირობას ასრულებს: ყოველ წერილს, რომელიც ვაშინგტონის მისამართზე, პენსილვანიის ავენიუ, ნომერ 1600 სახლში მოდის, და ასევე, ვინც თვით სახლში ტელეფონზე 1-202-456-1414 რეკავს, თვითონ პასუხობს. ცხადია, თვით პრეზიდენტს — მისი ენერგიული მეუღლის დახმარებითაც კი — ასეთი გმირობის ჩადენა არ შეუძლია. ბიუჯეტში ამ საქმისთვის თანაშემწე გათვალისწინებული არ არის. სამაგიეროდ, კლინტონის დასაზარებლად, ისევე როგორც მისი წინამორბედების დროს, მოხალისეები მოდიან. მათი რაოდენობა დაახლოებით 3 ათასამდეა, აქედან 250 მუდმივია. უმრავლესობა მოსწავლეები ან პენსიონერებია.

თუმცა, კლინტონის მმართველობის ხანაში ვოლონტიერობა ძალზე ძნელი გახდა. თუ ჯორჯ ბუშის პრეზიდენტობის უკანასკნელ დროს ფოსტას 2,3 მილიონი წერილი მოქმედებდა, კლინტონი წელიწადში 8 მილიონ წერილს იღებს. ხოლო სატელეფონო ზარი ყოველდღე 2-2,5 ათასჯერ გაისმოძვინ რეკავს? „ისინი, ვისაც პრეზიდენტი მოსწონს; ისინიც, ვისაც იგი არ უყვართ; ისინი, ვისაც ესა თუ ის სახელმწიფო პრობლემა აღელვებს; და ისინიც, ვისაც საკუთარ ცხოვრებაში რაღაც სიძალის შეტანა სურს“. — ამბობს მოხალისე მილდრედ მაქემპონი. და თუ მოსურნეებთ და თვით სახლში დარეკავთ, შეიძლება მიღდრემა გიპასუხოთ.

ფინანსიტყვასავე

მუდამ კაპიტალისტური ცხოვრების წესს შევხატავდით, თუმცა უფრო მისი გარეგნული მხარე გვაინტერესებდა, ვიდრე ის პრობლემები და სინდისები ცხოვრების ამ წესს რომ ზღადავს. მრავალი ჩვენგანისათვის ჩვენი დასავლელი მომგებების უმთავრესი პრობლემა იოლად ნაშთი ფულის დახარჯვაა. ეს რომ ასე არაა, ამაზე სერიოზულად ლაპარაკი სასაცილოც კია, მაგრამ იმაზე კი სერიოზულად გვმართებს დაფიქრება, თუ რა ძალისხმევა და ოფლის დღვრა სჭირდება „კარგი ცხოვრებას“ კაპიტალისტური სამყაროში, სადაც კანონი ბატონობს.

„პერსონალიზმი“ ახალი დაწყებული იყო, როცა ლენინგრადში დაბრუნდა ამერიკაში მუდმივ საცხოვრებლად წასულ მოქალაქეთა მონობილი ჯგუფი. საბჭოთა იდეოლოგიური მანქანა ჯერ კიდევ სრული ძალით მუშაობდა და ატყდა ერთი ამბავი პრესასა და რადიო-ტელევიზიაში. ტელევიზიით რამდენჯერმე გადაიდა საუბრები „მე შეცთომილბთან“. ესენი იყვნენ 30-დან 45 წლამდე ასაკის სხვადასხვა ეროვნების ქალები და

მკვირვასი დრო

მომუშავენი გადმოიწვიან, მშობლებს წერები დაწვევტაზე აქვთ, თავი უფალი წუთი კი ბავშვებსაც აღარ გააჩნიათ; 90-იანი წლებს ყველაზე უფრო რადიკალური საქონელი თავისუფალი დრო იქნება.

წარსულში ითვლებოდა, რომ დრო — ფულია. ერთი და მეორე შეძენილი გაეფლანგათ და შეძენილი გონიერულად და სარგებლიანად მოეხმარათ, მაგრამ საბოლოო ანგარიშით ფასეულობათა ეტალონად ოქრო ითვლებოდა. თითქმის ყველა პირადუქტის რეალური ფასი მისი იშვიათობით ან უკმარისობით განისაზღვრება. ამჟამად ჩვენ დროის დეფიციტის ეპოქაში მცხოვრებით. დრო, რომელიც ადრე არაფრად ფასობდა და უსასრულო ჩანდა უკვე შემოსაზღვრული და თითქმის მოუხელთებელი გახდა ფლორიდაში ერთმა პაციენტმა თავის თვალის ექიმს 90 დოლარის გადახდა მოსთხოვა იმის გამო, რომ მთელი საათი დაკარგა მიღების მოლოდინში. ერთმა კალიფორნიელმა მანდილოსანმა კაცი დაიქორწინა, რა თაის მისი მაგიერად საიდუმლო შეეპყვითა კატარაგით. არის ხალხი, 20 დოლარს რომ უნდათ ქიშკნადიდან ნივთების მიტანაში, 250 დოლარს — ოთხი კაცის სამოყფო სადილის მომზადებაში; 1500 დოლარად შეიძლება ტელეფონის ყიდლა და მისი ავტომატული დაყენება. საციალისტთა დასკვნით, „დრო ყველაზე ძვირადღირებული საქონელია ამერიკაში“.

ეს გრძნობა ცხოვრების ტემპის აქტიუბისა არაა გაერკვეული ან შემ-

თხვევითი შთაბეჭდილება. საშუალო ამერიკელის თავისუფალი დროის მოცულობა 1973 წელთან შედარებით 37 პროცენტით შემცირდა. იმავე პერიოდში საშუალო საშუალო კვირის ხანგრძლივობა 40-დან 47 საათამდე გაიზარდა. საქმიანობის ზოგიერთ სფეროში — ოურისპირადეცა, ფინანსები, მედიცინა — საშუალო კვირა ხშირად 80 საათამდე იწვლება. ძალზე შემცირდა შეგებების ხანგრძლივობაც, ხოლო უკვე დღევანდში ამერიკელები მაღაზიებში დადიან. თუ ასე გაგრძელდა, მაშინ 90-იანი წლების ბოლოს დრო იგივე გახდება, რაც ფული იყო 80-იან წლებში. მაგალითად, ეგრეთწოდებული „ოულ-სტრიტის ახალგაზრდა ლომები“, რომელთაც კარგი გამოუმავება და შეზღუდული თავისუფალი დრო აქვთ, თვლიან, რომ მისი ყიდვა სულ უფრო ძნელი ხდება. ეს ხალხი ისეა დაკავებული, რომ ვინმეს დრო რომ დაუმთონდ, დიდ გულმწყვავებად მიანათი. ისინი რჩეულ საქმეებს ეკვეთავენ რესტორნებში, შინ მიტანით, ვინაიდან იმის დროც კი არა აქვთ, შუა საქმელები იყიდონ, რომელთა შეთბობას სულ რამდენიმე წამი სჭირდება. — გადამწყვეტი დიდი მარხვის დროს არ შეუცდოვტა, მაგრამ აქედან არაფერი გამოვიდა, — ამბობს ერთი თეატრალური რეჟისორი.

ოჯახური ურთიერთობები ძალ-

ზე ზარალდება ჩვენი ანქარებული ტემპების გამო. არსად ფაციფუცი ისეთ დაძაბულ ფორმებს არ ღებულობს, როგორც სახლში. „ხომარკი“ — მისალიცი ბარათების უდიდესი ფორმა და ამერიკული ზნეობის სარკე, ამჟამად უკვე ბარათებს, რომელთა დატოვებაც შეიძლება დიდი საუბრით გაწყვიტო მაგდაზე („წარმატებას გისურვებს სკოლაში“), ან საღამოთი, ბალიშის ქვეშ („როგორ მინდოდა შინ ვყოფილიყავი, რათა საბანი ამოეკეცა შენთვის“). მოყვარული მშობლებიც კი, შეიძლებისათვის საშუალო დროის დათმობას რომ ცდილობენ, აღნიშნავენ, რომ დაძაბულობა თითქმის გაუხადისია. ფსიქოლოგიის პროფესორი ელვარდ ზიგლერი გვაფრთხილებს: „რაც შეეხება ოჯახს, ჩვენ, როგორც საზოგადოება, რღვევის პირას ვართ მისული“.

ამერიკელმა ისტორიკოსმა დიუ-რანმა ერთხელ შენიშნა: „ადამიანი, რომელსაც მუდამ ეჩქარება, არ შეიძლება მთლად კულტურული იყოს“. ნივთები დროით ფასდება იმიტომ, რომ ნივთებში აისახება მათზე დახარჯული დრო: მონარატებული მაგიდა, ხელით დაწერილი წერილი, ყურადღების ყოველგვარი გამოვლინება. მაგრამ ამჟამად ჩვენ ისეთ სტადიას მივაღწიეთ, რომ თავს უფლებას ვეძღვრება გავლევო რო-მალები ვიკითხოთ, ვიმოგზავროთ ზღვით, მივირთვათ სახლში დამზად-

ბული საჭმელი და და.მ. ის კი არა და დრო არ გვეოფნის ყველაზე აუცილებელი საქმიანობებისათვის — ოჯახურ წრეში დასვენებისათვის, ერთად სადილობისათვის, გლოვისთვისაც კი. 1922 წელს ეტიკეტის ერთი ცნობილი მცოდნე წერდა, რომ ხანშიშესული ქვრივის გლოვა სამ წელიწადს მაინც უნდა გრძელდებოდა. ორმოცდაათი წლის შემდეგ მისი კოლეგა უკვე თვლიდა, რომ ასლობლის დამკარგავი ადამიანი ნორმალურ ცხოვრებას შეიძლება ერთი კვირის შემდეგ დაუბრუნდეს.

როგორ მოხდა, რომ ამერიკა დროით გაღარიბდა? ვისაც ბავშვის საფენების რეცევა და დისკიანი ტელეფონები ახსოვს, ისიც ემასსოვრებათ, როგორ წარმოედგინათ ოცნება პოსტინდუსტრიულ ერაზე. კომპიუტერები, თანამგზავრები, რიბოტები და სხვა ჯადოსნური ნივთები იმდენ იძლეოდნენ, რომ ამერიკელი მშრომლები იმდენად მწარმოებლური გახდებოდნენ, გამოუმუშავება და საერთო ეროვნული ნაწარმი განუზრვლად გაიზარდებოდა, ხოლო საშუალო კვირა შემცირდებოდა. 1967 წელს სენატის ქვეკომისიის ექსპერტმა მონაცემებით ივარაუდებოდა, რომ 1985 წელს ადამიანები სულ 22 საათს იმუშავებდნენ კვირაში, ანუ 27 კვირას წელიწადში და პენსიაზე გასვლას 38 წლის ასაკში შეძლებდნენ. მაშინ ძირითადი პრობლემა იქნებო-

ბოდათ, რითი შევესოთ ეს თავისუფალი დრო.

და არა მხოლოდ ოფისებს უნდა ეცვალოთ იერსაზე. ამერიკელთა სახლები გაიფხვირა მიკროტალღოვანი ღუმელებით, ვიდეომაგნიტოფონებით, სელის, თმებსამრთებით, პირადუქტებით, რომელთა შემზადება რამდენიმე წამში შეიძლება, კომპიუტერიათა ავტომატობლით. როგორც ივარაუდებოდა, საშუალოდ ისეთი მოწინავე ტექნიკით იქნებოდა აღჭურვილი, რომელიც საშუალებას მისცემდა დიასახლისებს მოეზადებინათ მთელი სადილი, გაეტანათ მაგიდაზე, გაერეცხათ ქვერცხლი იმ დროის მანძილზე, რაც ადრე კვერცხის მოხარშვას სჭირდებოდა. აქედან გამომდინარე, საოჯახო საზრუნავი შემცირდება და დედა შემლეს სოციალური სამართლიანობის კომიტეტის სხდომაზე დასწრებას, მამაკულის მამულებს, ხოლო ბავშვები ტელევიზორში ბირთვული ფიზიკის შესახებ გადაცემას რომ ნახავენ, 10.30-ზე საწოლებს მიაშურებენ.

თქმა არ უნდა, კომპიუტერები წრაბინებენ, თანამგზავრები ღელაბიწის ირგვლივ ბრუნავენ, საშუალო ტექნიკა გამართულად მუშაობს, ყველაფერი ისე მიდის, როგორც დაგეგმილი იყო, ჩვენ კი სულმოუქმელად ეჩქარობთ. ამდის ძროხა ისაა, — წერს სოციოლოგი ჯერემი რიფკინი, — რომ დროის ეკონომიით ესოდენ შეწყუბულ საზოგადოებაში რომ ვცხოვ-

დასასრული მ-13 გვმარხნა

ქურნალისტიკის კანონები

გაზეთების უმნიშვნელოვანესი ფუნქციაა — კაცობრიობას იმის თაობაზე ამაყობა, ფუ რას აკეთებენ, გრძნობენ და ფიქრობენ ადამიანები. ამიტომ ისინი, ვინც თავი ქურნალისტიკას უძღვნა, უნდა ფლობდნენ მაღალ ინტელექტს, მაქსიმალურად ფართო ცოდნასა და გამოცდილებას. უნდა აქონდეთ ბუნებრივი, თანდაყოლილი ნიჭი. უნდა იყვნენ საზრიანნი და დაკვირვებულნი, ქურნალისტი თავის თავში აერთიანებს შემატიანეს, მასწავლებელსა და ინტერპრეტატორს.

ქვემოთ მოტანილი კანონები — ამერიკულ ქურნალისტიკაში მოქმედი ნორმების, მისი კეთილშობილური მისწრაფებების გააზრების შედეგია.

- I პასუხისმგებლობა. გაზეთის საქმიანობა, მკითხველების შეშინება, მიმართული და საზოგადოების საკეთილდღეო მოსაზრებებს ეწინააღმდეგება. გაზეთის მიმართ მკითხველების მიერ გამოვლენილი ინტერესისადმი რედაქციის დამოკიდებულება ქურნალისტიკა პასუხისმგებლობის დონეს გვიჩვენებს. ეს პასუხისმგებლობა აკისრია რედაქციის ყველა თანამშრომელს. ქურნალისტი, რომელიც თავის უნარს ეფუძნება მისთვის მიხედვით, ან სხვა უღირსი ზრახვების განსაზოგადებლად იყენებს, თავისი მაღალი
- II პრესის თავისუფლება. პრესის თავისუფლება — საკაცობრიო მნიშვნელობის უფლებაა. ეს ნიშნავს — თავისუფალ მსჯელობას ყოველივე იმაზე, რაც კანონით არ არის აკრძალული, ყველა იმ კანონის შინაარსის ჩათვლით, რომელიც მოქალაქეთა უფლებებს ზღუდავს.
- III დამოუკიდებლობა. გაზეთი თავისუფალი ყველა მოვალეობისაგან, გამოწვეულია მოვალეობა საზოგადოების წინაშე. საზოგადოებრივი ინტერესები

მისთვის უმაღლესია.

1. როგორი მოტივებიც არ უნდა ამოძრავებდეს ქურნალისტიკის, ნებისმიერი კერძო ინტერესის მხარდაჭერა, თუ ის ზიანს აყენებს საზოგადოების კეთილდღეობას, შეუთავსებელია ნამდვილ ქურნალისტიკასთან. ახალი ამბების მიწოდება ე.წ. კერძო წყაროებიდან, როცა წყარო არ არის მითითებული, ან არ არის მოტანილი სხვა მტკიცებანი, რომ ეს ცნობები, როგორც ფორმით, ისე შინაარსით ნამდვილია, არ უნდა დაიბეჭდოს.

2. საგანგებოდ დაწერილი სარედაქციო კომენტარები, რომლებიც სიძრულეს ნიშნავს, ეწინააღმდეგება ამერიკული ქურნალისტიკის უმაღლეს ფასეულობებს, ხოლო ცრუ ცნობების პუბლიკაცია ამ პროფესიის ფუნდამენტური პრინციპების შელახვაა.

IV გულწრფელობა, აკადემიკოსობა, სიზუსტე, სათანადო დანიშნულების ქურნალისტიკის საფუძველია — პატიოსანი, გულწრფელი დამოკიდებულება მკითხველთან.

1. ეს უპირველეს ყოვლისა იმას

ნიშნავს, რომ გაზეთი გულწრფელი უნდა იყოს. დაუდევრობა და უზუსტობა გაზეთის არ ეკუთვნის.

2. სათაურები ზუსტად უნდა შეესაბამებოდეს წერილის შინაარსს.

V მიუკერძოებლობა, პირუთენილობა. საგზეთო მუშაობის არსებულ პრაქტიკაში მკაფიო ზღვარია გავლენილი ახალი ამბების გადმოცემასა და აზრების გამოთქმას შორის. ქრთიკა უნდა გვაწვდიდეს ცნობებს და გამოიჩინოს რაღაცნაირი ტენდენციურობით. ეს წესი არ ვრცელდება ე.წ. საციალურ სტატეებზე, რომელთაც ავტორი აწერს ხელს და ამიტომ უფლებასც იძენს, გააკეთოს საკუთარი დასკვნები და ფაქტების ინტერპრეტაცია.

VI კეთილსინდისიერება. გაზეთმა არ უნდა გამოაქვეყნოს არაფერი, რამაც პირთა ნაზრები, რომელიც ზიანს აყენებს პირიქების რეპუტაციას ან პირადი ავტორიტეტს. ეს ნაზრები წინასწარ უნდა ეცნობოს იმ პირებს, ვის მიმართაც იგი დაწერილი; გამოაკლიოს ის შემთხვევები, როცა საუბარი სასამართლო პროცესების თაობაზეა.

1. გაზეთი არ უნდა ჩაერიოს მოქალაქეთა პირად ცხოვრებაში, ვიდრე არ დარწმუნდება, რომ ეს ჩარევა მოტივი-

რებულია არაობიერადი ცნობისმიერებით, არამედ საზოგადოების კანონიერი უფლებით. მისი მისწრაფებები.

2. გაზეთის უფლება-მოვალეობა გამოაქვეყნოს დროული და ამომწურავი გასწორება ყველა სერიოზულ შეცდომისა, განურჩევლად იმისა — თუ რა ფაქტს ან მოსაზრებას ეხება იგი და როგორია მისი წყარო.

VII მართებულობა. გაზეთი ვერ გაეცემა არაგულწრფელობის ბრალდებას. თუ იგი, მაღალ მორალურ იდეებს ემყარება, მაგრამ თავისი საქმიანობით საპირისპირო მაგალითს იძლევა აქვეყნების ჩადენილი დანაშაულის წერილობით ან იმეგვრად აღწერს მანიქერებს, რაც საზოგადოებაზე დადებითად ვერ იმოქმედებს.

თუ ქურნალისტიკა ამ კანონთა დაცვას აუცილებელ მოვალეობად არ განიხილავს, მაშინ მათ ისიც დაარწმუნათ, დაუდინონ მანკიერი ინსტიტუტების განზრახ მფარველობისათვის, როგორც საზოგადოების დიდ წინამძღვრებს ასევე კოლეგების ანტიპატიასა და ეკიტებს.

ბონარა ბაბუა-სალიამ

სახიობა (ფსალმუნის დასრულებიდან. XII-XV სს.)

ეკლესია სდევნიდა ნიღბისათა თეატრს, მეტისმეტად მიწიერი იყო იგი — არა მორალუბის, არამედ მებრძოლი სულისკვეთების დამწერავი. მიუხედავად დენისა, ბერიკაობასა და ყველაფრსთან ერთად, შესაუკუნებები განსაძრავილი სათეატრო ხელოვნების კიდევ ერთი ნაირსახეობა — ეს იყო სასხლის კარის თეატრი, სახელწოდებით „სახიობა“. ჩაუფიქრდეთ სახელწოდებას: „ობა“ — დღესასწაულია, „სახე“ — ადამიანისა. მაშასადამე, ეს იყო ადამიანის სახეთა დღესასწაული ანუ სახანაობა, სადაც სხვათა სახით მოქმედებდნენ.

ამავე, რომელსაც ისინი წარმოადგენდნენ, აგებული იყო მითოლოგიურ, სამიჯნო, საგმირო სიუჟეტებზე (მარამიფიქციური ცნობების შესახებ მისტიკური წარმოდგენებით). მკვლევართა მიერ დადგენილია, რომ „სახიობის“ რეპერტუარი მოიცავდა ქებას (შესხმა-ხეობა), ზეპირკითხვას, გონებასწრობას, პოლემიკურ გაბასებას, იგავ-არაკების პანტომიმურ წარმოსახვას. გარდა ძირითადი ამბისა, წარმოდგენაში, ჩართული იყო მამოვლელი ნასიანის ყოფითი კომიკური სცენები, აგრეთვე პატრიარქული სცენები. ამ თეატრმა ხუთ საუკუნეზე მეტ ხანს იარსება (XII-XVIII ს.).

როგორც ძირითადი სიუჟეტების, ისე ჩართული სცენების განხორციელებაში გამოყენებული იყო ხიტყვა, სიმღერა, ცეკვა, აკრობატთა და ჟონგლიერთა ხელოვნება. ამიტომ „სახიობის“ თეატრს არა ერთი სახის ნიჭიერება ესაჭიროებოდა. ამაზე მივითითებთ ის ტერმინებიც, რომლებიც იმ დროს უკვე იყო ზნაურებაში: მემღერე — საკუთრივ დრამატული ხელოვნების ოსტატი, მსახიობელი — მიმისი, უსიტყვოდ მოქმედი, მგოსანი — მუსიკოსი, იმპროვიზატორი და მომღერალი, მროკველი — მთქმევე; მუშაობით — აკრობატი და ჟონგლიერი. ამ თეატრის მსახიობებიც ზნაობდნენ ნიღბებს.

სად თამაშობდნენ? სახალხო ზეიმების დროს გადიდებდნენ, სხვა დროს — საგანგებო სა-

საუბარი მთორა

თეატრი «სახიობა»

გეობაში, რომელსაც აგრეთვე ერქვა თავისი სახელი — „სახლი სათამაშო“.

არსებობდა საეკლესიო სახიობა. ეს იმის უტყუარი მოწმობაა, რომ „სახიობის“ თეატრს დიდად ძალა ჰქონდა. გაეა დრო და თეატრმა I მოგაწოდებს სახიობის წარმოდგენას და ხალხის მისდამი სიყვარულის მთავარ მიზეზს — ის გვეტყვის, რომ სახიობა არის „საწერეთელი ხელისა გასანათი“. ეს უკვე სათეატრო სახანაობის სულის საზრდად, მაშასადამე, დიდად მნიშვნელოვან საქმიანობად აღიარებას ნიშნავს.

რთული და მრავალნაირი იყო „სახიობის“ წარმოდგენის მონაწილეთა ხელოვნება. ცხადია, მას შესწავლა ესაჭიროებოდა. XVII-XVIII საუკუნეში მომავალ მსახიობთა მომზადება წარმოებდა სასხლის კართან არსებულ ე.წ. სახალარში.

XVIII საუკუნეში „სახიობას“ სათავეში ედგა გიორგი საზნდარბაში, შემდეგ — დავით მაჩაბელი. მგოსანი იყო იარალი მანძიანელი. ამავე დასს ამჟღავნებდა სახელგანთქმული საათინოვა.

დავით მაჩაბელი „სახიობის“ პატრიარქული მიმართულების მეთაური იყო. ეს მთელი სიცხადით გამოვლინდა 1795 წელს, როდესაც საქართველოს ალა-მაჰმად ხანი შემოესია. კრწანისის ბრძოლაში მსახიობი დავით მაჩაბელი თურმე თბილისელთა ერთ რაზმს მუძოლოდა წინ. პატრიარქული ხელისკვეთების გადგეგმვის, სხვებზე მისი ემოციური ზემოქმედების აქტიური უნარი ამტკიცებულა ბრძოლის ველზე. მაჩაბელი დაღუპულა კიდევ ამ ბრძოლაში. ერთ საუკუნეზე მეტი ხნის შემდეგ გმირ მსახიობს პიეტური სტრიქონი უძღვნა ლაღო ასათიანმა:

დაუკარბო! და იმღერეთ შადიანი, ფიცხელ ომში რომ მღეროდა მაჩაბელი. დაუკარბო მგელბერი დარდანი, დაუკარბო არწივების ასაფრენი.

რა ხდება ამ დროს ევროპულ თეატრში? XI საუკუნიდან, ქალაქების ზრდასთან ერთად, დაიწყო სამეშრულებო ხელოვნების პროფესიონალიზაცია. განდნენ მოხეტიალე, მაგრამ მაინც პროფესიონალი მსახიობები, ჟონგლიერები. არსებობს რელიგიური წარმოდგენებიც — ლიტურგიული დრამა — ნაწილი სააღდგომო ან საშობაო საეკლესიო რიტუალისა. მისი შინაარსი ევანგელის ცალკეული ეპიზოდებისაგან შედგებოდა; მისტერია ბიბლიისა და სახარების სიუჟეტებს წარმოადგენდა. რელიგიურ ეპიზოდებს შორის ჩართული იყო ყოფითი შინაარსის ინტერმედიები. წარმოდგენები იმართებოდა ბაზრობის დღეებში მოედანზე. აღმსრულებლები უმაღლესად ხელოვნები იყვნენ. ეპიზოდების სიმრავლე დეკორაციულ გაფორმებას ართულებდა, ამიტომ მისტიკის გამართვები მას სიმულანტობის პრინციპით აფორმებდნენ: სათამაშო მოედანზე ერთდროულად იყო წარმოდგენილი მოქმედების ყველა ადგილი. ჰქონ-

სახლი სათამაშო

დათ მოძრაი სცენური მოედნებიც, რომლებიც ბორბლებზე იყო შემდგარი. მათ პეჯეტები ეწოდებოდათ. მისტიკიას ჰყავდა ხელმძღვანელიც, ე.წ. „თამაშობათა მმართველი“, აგრეთვე „სასწავლების ოსტატები“. ისინი ათასნაირი ვეჟეტებს იგონებდნენ; მორალიც — სამოძღვრებო, დამრიგებლობითი ალგორითმი დრამა; მირაკლი — ლექსად დაწერილი, აგრეთვე დამრიგებლობითი ხასიათის დრამა, რომელიც წარმოადგენდა წმინდანების ან ღვთისმშობლის მიერ მოხდენილ სასწაულებს; ფარსი — დემოკრატიული, მასობრივი საზოგადოებრივი, ნიღბისათა სახალხო თეატრის სახეობა. აფორმების, უდიდესი პროგრესული გარდატეხის ხანაში, გაძლიერდა ანტიკური დრამატურგიის გავლენა. იტალიაში გაჩნდა სათეატრო ხელოვნების ახალი ფორმა — კომედია დელ არტე, ის ეფუძნებოდა იმპროვიზაციის მეთოდს, იყენებდა საკუთარ ნიღბებს. ევროპის სხვა ქვეყნებში შექსპირი, ლოპე დე ვეგა, კალდერონი და სხვანი ქმნიან ადამიანის შინა სამყაროსადმი ინტერესით გამსჭვალულ უკვდავ შედეგებს.

საქართველოში სათეატრო სახანაობათა ასეთი სიმრავლე არაა. აქ გამოიკვეთა საკუთარი სახელე — „სახიობა“. მაგრამ გავისწავლო ჩვენს ქვეყნის იმდროინდელი ცხოვრება. პერიოდის, სანამ არსებობდა თეატრი „სახიობა“ (XII-XVIII სს.), მოიცავს როგორც ფეოდალური საქართველოს აღზევების, ოქროს ხანის წოდებულ თამარის ხანას, ისე მის მომდევნო ტრაგიკულ საუკუნეებსაც, როდესაც ერი განადგურების სამიშროების წინაშე აღმოჩნდა. ჯაღალ ეფენი, მონღოლები, შაჰ-აბასი, თურქები, ალა-მაჰმად ხანი... და მოუხედავად ამისა, მაინც იქმნება სულიერი ღირებუ-

ლებანი — რუსთაველის, მოსე ხონელის, ჩხარუხაძის, შავთელის, თეიმურაზ I, არჩილის, სულხან-საბა ორბელიანის, დავით გურამიშვილის, ბესიკის და სხვათა მხატვრული ნაწარმოებები. არსებობს საისტორიო მწერლობა. ამ დროსა დაწერილი დავით აღმაშენებლის ისტორიკოსის ბრწინებულ თხზულება და თამარ მეფის ისტორიკოსთა შესანიშნავი ნაწარმოებები, „ისტორიანი და აზმანი მარგანდელთანი“, ბასილი ეზოსმონღვარის „ცხოვრება მეფეთ-მეფისა თამარისა“. მაინც შენდნენ ტარები: ვერგეტის სამება, ანანურის ღვთაების ეკლესია, სამთავროს, ბერიების, ბეთანიისა და სხვა ტაძრები; კლდეში გამოკვეთილი ვარძიის მონასტერი, ატენის, უბისის, ყიზიყისის, გულაბის წმინდა მხატვრობა და მოხაიკა; ხელნაწერთა დამამშვენებელი მხატვრობა, ჭეღერობისა და მინაწერების ნიმუშები; ჯრუჭის ოთხთავი, წყაროსთავისა და ტბეთისსახარებათა, ხახულისა და ანისის ხატების მოჭედობა, რომელიც სახელგანთქმული ქართველი ოქროსმქანდაკელების ბეჭ და ბეჭენ ოპიზარების ნაწელებია; არსებობს სასულიერო და საერო მუსიკა, სამხმანობა და ქართული სამუსიკო ტერმინები. საკუთარს საგალობელ ნიმუშები ნაწერად იმ დროის მანგებს, ნაწილობრივ, ჩვენ დრომდე მოუღწევიათ. რაც შეეხება სცენის ხელოვნებას, დაუხრულებელი და გამანადგურებელი თავდასხმების, სისხლისმღვრელი ბრძოლების, რბევისა და ზვრევის ვითარებაში განაშეიძებოდა თეატრზე ფიქრი? მაგრამ „სახიობა“ მაინც შეიქმნა.

რას გვაუწყებს ეს ფაქტი? პირველ ყოვლისა იმას, რომ საქართველოს უმაღლესი ხელისუფლების მიერ საეკლესიო გაცნობიერებული სათეატრო ხელოვნების მნიშვნელობა ქვეყნის საზოგადოებრივი ცხოვრებისათვის, ამას ისიც ადასტურებს, რომ „სახიობას“ საკუთარი ადგილსამყოფელი ჰქონდა — „სახლი სათამაშო“. ეს თეატრიც გარდასახვისაგან ისწრაფებოდა — მამ, რისთვის ზნაობდნენ ნიღბს? ყოველ მათგანს საკუთარი მოვალეობა ჰქონდა დაკისრებული და საკუთარი ქართული ტერმინით იყო სახელდებული.

„სახიობის“ ანსამბლი რთული ანსამბლი იყო. ყოველ მის წევრს არა ერთი სირთულე უნდა გადაეღაზა იმისთვის, რომ საბოლოოდ სპექტაკლის მთლიანობა, მათი ერთობლივი შემოქმედების ნაყოფი აღმოცენებულიყო. ეს ზომ იყო ცენტრტი, სადაც ყოველი მონაწილე მსოფლიო ფაიისას წარმოადგენს. ეს იყო მთლიანობა, წარმოდგენა რომელსაც საფუძვლად ესა თუ ის ამბავი ჰქონდა. ამბავს აქვს დასწყისი, მიმდინარეობა და დასასრული. მასში ჩართულ ყველა მონაწილეს — საქთარი ვალდებულია ყველას ერთად კი ვალდებულია აუცილებელი გამოვლიანებისა. ეს არ იყო აკრიტიკა. სახალარო, ამ თავისებური სათეატრო სასწავლებლის არსებობაც იმას მიგვანიშნებს, რომ „სახიობაში“ მონაწილეთა მსოფლიო საქმის მიედნეს შეუძლო. ასე რომ, თეატრი „სახიობა“ იყო არა კიდევ ერთი ქართული სათეატრო სახანაობა არამედ მომავალი თეატრისკენ მიმართული ძალზე მნიშვნელოვანი ახალი საფეხური.

შესაუკუნებების ქართული თეატრი ფარული თვალსაზრისით არაა ისეთი მრავალფეროვანი, როგორც იმ დროის ევროპული თეატრი. ქართული თეატრი საკუთარი გზით განავითარებს სვლას — შემოქმედებით მრავალფეროვნებას ის ერთ სპექტაკლში აკლენს. ისეთი რთული სინთეზი, რომელსაც შემდგომ, მეოცე საუკუნის დიდი რეჟისორები მიზნად დაისახავენ.

ნათელა ურუშაძე

32-11 გვერდიდან

რომ, გვერდითი როგორი აქტორები ტექნიკით ვარაუდობს იმას, რასაც ვე-
რზე მეტად ვაყვარებთ. რამდენად სა-
კმაოდ მხელდა განსაზღვრა ცნების „თა-
ვისუფალი დრო“ და კიდევ უფრო მხე-
და მისი განსაზღვრა სოციალიზმის იმან-
დობის, სინამდვილეს რამდენად დაიკა-
რა იგი. ოღონდ ისინი ერთსულად
აღიარებენ, რომ ადამიანებს ცხოვრების
თავიანთი საკუთარი სტილი ეკარგებათ.

ექსპერტები თანდათან ზღვებთან,
თუ რატომ მომავალ პიროვნებას დროის
ასეთი დეფინიცია — თანამედროვე ტე-
ქნიკა აქტორებს პულის — ამბობს არქი-
ტექტორი ჯეიმს ტრინიო, „საცხოვრე-
ბელი გარემოს ავტომატიზაციის“ დამ-
პროექტებელი. — ინფორმაციამ წაგ-
ლეკა ტინი ვერ ასწავლეს მის გადამ-
შეცვლას. რიტმი იმდენად აქტორებზე,
რომ ხანდახან თავს ისე გრძნობს, თით-
ქის ორმხრივ სივრცეში ვიცი მოცო-
ლო და ტყეების ვიცილებდე.

ეს განსაკუთრებით ფინანსების სა-
მართო იგრძნობა მსოფლიო ბირჟებში
თითქმის არ იკეტებოდა, რატომ უნდა
მისეულს თვალში ახლაგანდ, პატი-
ვითყვარე ბანკირმა?

ცვლილებები ისეთი სისწრაფით
მისდევნებენ ერთმანეთს და ინფორმაცია
ისე მოზღვადა, რომ ტექნიკური ინტე-
ლიგენცია იგრძნობდა მანკების მორე-
ვები, რომლის ათვისებასაც ვერ ასწ-
რებს. ამ დროს კი მუშები ხედავენ, რომ
მათი ენერგია იმდენი ინარჩუნდა, კვლავ
ფიციკა არ დაკარგონ და იმისათვის
დრო სრულიად აღარ იწვებათ, ახალი
ცოდნა შეიძინონ, რაც სამსახურში და-
წინაურებისათვის საჭიროა. მრავალი
პროფესიის სიცოცხლის ხანგრძლივო-
ბა სულ უფრო და უფრო მცირდება.
მრავალი ადამიანი და მთელი კომპანიები
რჩებიან ცხოვრების ქმის მიღმა.

აქ კიდევ ერთი შეუსაბამობაა: თი-
თქმის ყველა მოწყობილობა, დროის
ეკონომიისთვის რომაა შექმნილი, სინა-
მდვილეში ადამიანებს აძლევს უფრო
დამბუჯდ იმედთან ერთი ფუტურო-
ლოგის თქმით, ოთხმოიანი წლების
დასაწყისში ამერიკელებმა ადამიანის
შეფასება იმის მიხედვით დასწყეს, თუ
რამდენად შესწავლა მას უნარი კარე-
რის გაკეთებისა და მრავალი ადამიანი
იყო მზად კარიერის გულისათვის უარი
ეთქვა მთელ თავისუფალ დროზე.

იმ წლებში მქარამე, რომელიც
ოცდაათი წლის ასაკისათვის თავის პი-
რველ მთლიანს ვერ მოეყვანა თავს,
ფინანსური თვალსაზრისით ხელმოცა-
რულად ითვლებოდა. ხოლო მსოფლიო
მასშტაბით მქარამელები ეკონომი-
კიდან მომსახურების ეკონომიკაზე გა-
დგომად საზოგადოების ისეთი „მსახუ-
რნი“ — ოურისტები, ბანკირები, ფინანსი-
სტები რომ არიან, აძლეს კიდევ უფრო
მეტე მუშავათ, რათა თავიანთი კლიენ-
ტების მოთხოვნები დაეკმაყოფილები-
ნათ.

ისინი უკვე გვლარ მორღებთან თა-
ვიანთ ოფისებს ხეყვლებრივ კონკრე-
ტებს რომ გაუბრუნდნენ ადამიანებმა, თა-
ვიანთი ცხოვრება ერთ უსარსოვლად
გრძელ სამუშაო დღედ გადაქცეულს, რო-
მელიც გვიან ღამეზე გრძელდება და
ერთ თავისუფალ წუთსაც არ ტოვებს.

ტელეფონები ავტომატიზებში,
კომპიუტერები საწარმოების ტელე-
ფონები — ტელეფონმა გაქრო მითმი-
ნება, მოსაო გადაადგილების ყოველგვარი
შეუძლებლობა, სულ ახლანახან ჯერ კი-
დედ რომ არსებობდა — ამბობს ჯონ
ბარონი, რეკლამის პოლიტიკოსი აგენ-
ტი. — ხალხი ისე გადავიდა ჰქვიდან,
რომ იმის გამო ვერცხვენ, თქვენი ტე-
ლეფონის ნომერი დაკავებულია.

ასეთი შეუძლებლობები ტექნიკით (უ-
დად მოქმედებს შრომის შემოქმედებით
ასპექტზე. არც ერთი ახალი მიდგომა,
არც ერთი გამოგონება არ წარმოადგენს
ქმედარულად რთიანად რთვად.

მაგრამ, თუ თქმა უნდა, მხოლოდ
მოწინავე ტექნიკა არაა დამანავედ დრო-
ის უკმარობაში. ყველა წინასწარმეტყ-
ვლება განსაზღვრული თავისუფალი
დროის თაობაზე იმ ვარაუდზე იყო და-
ფუძნებული, რომ ამერიკა შეინარჩუნე-
ბდა თავის მოწინავე ბრწყინვალე
მდგომარეობას მსოფლიო ბაზრებზე.
ხოლო ქვეყნის შიგნით განსწრაფი წი-
ნისად გაგრძელდებოდა არაფრად დო-
ლოდა, რომ სამუშაო შეძლების ადამი-
ანები ისეთ მდგომარეობაში აღმოჩნდე-
ბოდნენ, სოციალიზმმა წინსვლის
კვლიაზე გაეცხრია „რომ უწოდეს
სასწრაფო სამსახურად გამოდრდა, ინტე-
ლიგენცია

ცია ამცირებს ხელფასს, რომელიც ვერ
უწყება მას, სამუდომოდ მომსახურება და
საინივერსიტეტო განათლება კი უფრო
და უფრო ძვირდება. ამგვარ პირობებში
ოჯახს ორი ხელფასი სჭირდება, რომ
სამუშაო შეძლების ადამიანების დონე-
ზე იცხოვროს. ამერიკელი ეცნება ძვე-
ლებური რჩება, ოღონდ იგი ახლა უფრო
ძვირი უდრება.

ყველა სათვის, ვინც კი საქმიანა ჩა-
ხედული, ცნობილია, რომ ოჯახის გა-
დოლა და ბავშვების აღზრდა შრომატე-
ვადი სამუშაოა. უმუშევარი დედების
რიცხვის მკვეთრმა შემცირებამ შეე-
წყო სწორი ყველაზე მეტად თავისუფალი
დროის დეფინიციის ზრდას. თუ ოჯახი-
დან ორივე მუდელე მუშაობს, რათა თა-
ვი გაიტანონ, ასეთები კი ამერიკელი
ოჯახების 57 პროცენტია, ვილარმ ზომ
უნდა გამოინახოს დრო, რომ საუბრე მო-
აზროდ, ბავშვები
ექიმთან მიიყვანოს,
სანოვანე იგიდოს,
გარეცხოს, ოსანი
შეაკეთოს. ხოლო
ისეთ ოჯახებში,
მხოლოდ ერთი
მშობელი რომაა, ამ-
გვარი საქმიანობა-
ების დროის გამოი-
ნება კიდევ უფრო
მხელდა.

— ჩვენ დიდ
დროს ვხარჯავთ,
რომ დრო ვიფი-
ლოთ, — შენიშნავს
ეკონომისტი სიტი.

— ჩვენ ოჯა-
ხურ საქმეებს
სხვებს ვაკეთებო-
ნებით, — ამბობს დე-
მოკრაფი პიტერ
მორისონი, — მაგ-
რამ ყველაფერს სა-
ზღვარი აქვს. თუკი
ოჯახში ყველა-
ფერს გარეშე ხალ-
ხი აკეთებს, ეს უკვე
ოჯახი კი არაა, და-
წესებულებაა.

მოსამსახურე
თა სამუშაო დღის
გა მუდ უ ღ ი
ზრდის მსგავსად
ოჯახური ეკოლე-
ციის ეს სტადია ეწი-
ნააღმდეგება წინს-
თაობის ყველა
იმედს. მრავალი
წლის განმავლობაში
სტრესის პრობლე-
მებზე ჩატარებული
გამოკვლევების გე-
ლისფერი მამაკაცე-
ბისაკენ ზოგე მიჰყ-
რობილი და წარმოება ან დაწესებულება
ითვლებოდა წერტილი დამბუჯდობის
მთავარ წყაროდ. სასწრაფო, პირიქით,
განხილულია როგორც თავშესაფარი,
სასამაგრი გარემო, რომელშიც აღმო-
ბანი სამსახურის პრობლემებისაგან ისევე-
ნება. ამჟამად ექსპერტებს სხვანაირი
მონაცემები აქვთ.

მთელს მითით თავად ოჯახებს:
— „მუდამ დიდელი“ — აი როგო-
რი მეტსახელი შემეფერება, — ამბობს
კერილ როდერი. იგი 41 წლისაა და სამი
შვილი ჰყავს. დღისით რიგგარეშად
რანტად მუშაობს საავადმყოფოში, ხო-
ლო კვირადი იმის საღამოს რესტორან-
ში მსახურობს ოფიცინტად. — მუდამ
გადიდული ვარ. ხელაც არ მიფიქრია,
რომ დამოუკიდებელი ცხოვრება ესო-
დენ მხელი იქნებოდა და იმედი მქონდა
განქორწინების შემდეგ ცხოვრება გაი-
ოლდება-მეთქი.

ლენი მდილე და რინ შექტბანი
ოთხი წლის შვილს ზრდიან. — ჩვენ
გამდებობით იმანე ვლადარაკობთ, რომ
კარგი იქნებოდა კიდევ ერთი ბავშვი გა-
გვეჩინა, მაგრამ სად გამოვხატოთ მისი-
ვის დრო? ლენი ერთ-ერთ წარმატე-
ბულ თეატრს ხელმძღვანელობს ნიუ-
იორკში, რინი მაგარა ოურიდოელი ფი-
რმის თანამფლობელია. მათ სასწრაფო ტე-
ლეფონი ყველა ოთახში დგას. მოწვეუ-
ლი გადის ყოველ დღითი მოდის რვის
ნახევარზე. ნანობენ თუ არა ისინი, ამგ-
ვარად რომ ცხოვრობენ? ირთვე დაფი-
ქრად.

— შევლებთ კი ზედმეტი დატვირ-
თვის ატანას, მერე ბავშვის განვსათან-
რობა დაკავშირებული? უკიდურეს შე-
მთხვევაში ჯერ არა.
შეშობლებს ნათლად აქვთ წარმო-
დ

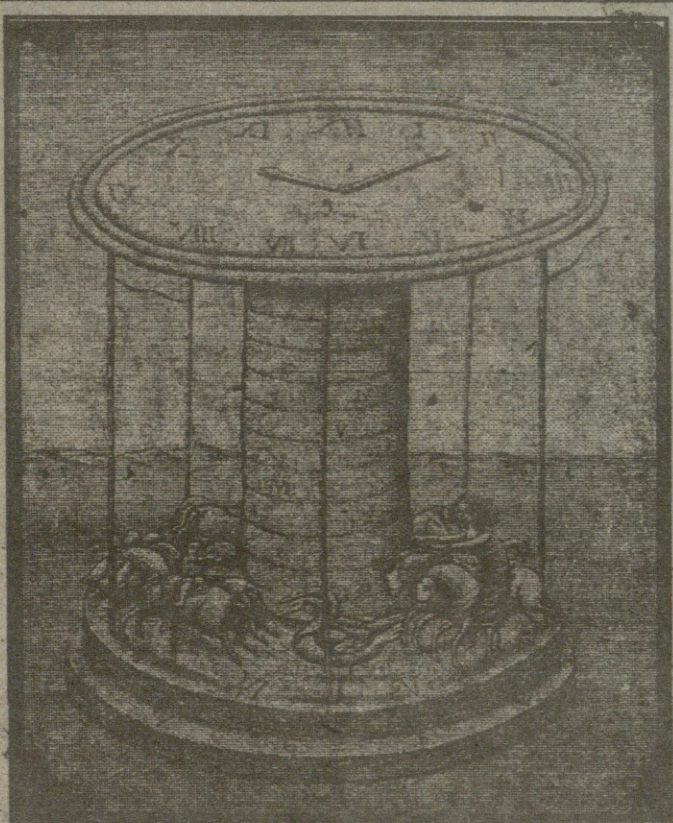
გენილი მოსალოდნელი შედეგი სტრე-
სისა, რომლის გადატანაც უნდებოდა
ცხოვრებას რომ არ ჩამოეჩინა. გამუდ-
მებით მზარდა ტემპმა შეიძლება მრავა-
ლნაირი ავადმყოფობა გამოიწვიოს: გა-
დაღლილობა, პიპერტინია, ექვსის
წყლელი, გულის დაავადებანი. ხოლო
ფსიქიკაზე ზემოქმედება უფრო სათუთ
ფორმებს იღებს. ადამიანები მოუთმენე-
ლნი და მშვიოთვარნი ზღვებთან, სულ
უფრო უჭირთ ლივიკურად აზროვნება
და თუკი რომელიმე საღამოს ერთ-ორ
სათ თავისუფალ დროს იშოვიან, ტე-
ლევიზორებს მიუხედებიან ხოლმე, რა-
დგან სხვა არაფრის თავი და ძალა აღარ
აქვთ.

ცხოვრების ასეთი სტილი ძალზე
ცუდ გავლენას ახდენს ბავშვებზე.
— გარკვეული დროის გამოყოფა,
რომელსაც საკუთარ ბავშვებთან გაატა-

თამაშად მიღიან სხვა ბავშვებთან, რო-
მელთა მშობლებსაც დედისკის მდივანი
შეუთანხმდა შეხვედრის დროსა და ად-
გილზე. საბავშვო ბაღს რომ ამოავრებენ,
ბავშვები ისეთ სოციალურ ცხოვრებაში
გადაეშვებიან ხოლმე, თავისი სისავსით
მშობლებისას რომ არ ჩამოეყვარდება.
ხოლო მშობლებს, ყველაფერ ამის სა-
ფასური რომ გადისხდონ, კიდევ უფრო
დაძაბულად უნდებოდა მუშაობა. როცა
არლი ნონშილი მუშაობდა წიგნზე
„მერე ცეკა“ და მომუშავე ცოლ-ქმა-
რთა ცხოვრებას სწავლობდა, აღმოაჩინა,
რომ „მრავალი მათეანი ისე ლაპარა-
კობს ბილზე, როგორც მშვიდი საქმელ-
ზე“.

ამგვარად, მრავალ ამერიკელ გადა-
დილ ოჯახში თავისუფალი დროის
უკმარობა იწვევს როგორც მხელადმე-
სამხნევე ასევე ძალზე მნიშვნელოვან

მშობრფასი

დრო

რებით, მათთან ურთიერთობის ერთ-
ერთი ფორმაა. — ამბობს კალიფორნიის
უნივერსიტეტული ანთროპოლოგი სა-
მონდი. — მაგრამ ეს ძალზე მშრალი ურ-
თიერთობაა. ბავშვებთან გაბუდებით
უნდა ვიყოთ. მათთან ერთად ყოფნა
ყველაზე მთავარია. ოღონდ სწორედ იმ
თავისუფალ დროზე ვაძიებთ ყველაზე
იოლად ვარს, ბავშვებს რომ უნდა მივე-
ძლებოთ. თანამედროვე დამბუჯდ ცხო-
ვრების პირობებში შეუძლებელია სწო-
რად ბავშვთან ათანხაობი ფანტაზი-
ებითა და თამაშებით.

ბავშვებს ესმით, რომ მოტყუებუ-
ლნი და ბავშვებმართმეული არიან.
მათ შორის ხშირად შეინიშნება ღებრე-
ხა. ოცდათხუთმეტი წლის წინათ ვერე-
კი ვიფიქრებდით, რომ ამგვარ მდგომარე-
ობაში ბავშვები ამ ადამიანებს ფე-
ფუნებდ მაინათა. 42 წლის დენი პიტერ-
სერი, ცენტრალური ფლორიდის ერთ-
ერთი ყველაზე დამოუკიდებელი და
მსხვილი ბანკის მთავარი მმართველი, ან-
დასან კომისიის წევრად სათავეში, რომე-
ლმაც მისი შემოქმედელი უნდა შეარჩიოს.

— ყველაფერამას ძალზე დიდი დრო
მაქვს, — ამბობს იგი თავის სამუშაოზე.
უკანასკნელ წელს პიტერსერმა
სულ რვა დღე გაატარა თავისი ოფისის
გარეთ. მან უარს განაცხადა ხელფასზე,
რომელიც ექვსწინა ციფრით გამოი-
ხატებოდა და ამიერიდან ცხოვრებას
ერთი კომპანის საღამოზე აგენტის
საკომისიო გასამრჯელოთი აძიებებს.

— არც ისე მაშინ ვარ, რომ ვა-
მტკიცო ფულს მნიშვნელობა არა აქვს
მეთქი. — ამბობს პიტერსერი, — მაგრამ
ხშირ შევლებსათვის ფულის მშვიდ-
ლზე უფრო მეტი მინდა ვიყო.

„ამგვარი განწყობილებით“ ჯილ-
სიდან, თუ რატომაც, რომ შეეცადეს
შტატებში ამ ბრძოლას წინააღმდეგ
საცხოვრებლად პატარა და სასულო
ქალაქები უფრო იზიდავენ. ვიდრე ისე-
თი გვიანტები, ნიუ-იორკი და ლოს-
ანჯელესი რომაა. როდესაც ერინმა სა-
დაზღვევო ფირმა 43 წლის ჯიმი
კროფორდს მანკეტენის ოფისში გადა-
სვლა შესთავაზა აიოვას შტატიდან, სა-
დაც იგი ამ ფირმის ფილიალში მუშა-
ობს, მან უარი განაცხადა — ჩემს გალა-
წყვეტილებას ვაგლეხა იქონია ცხოვ-
რების აქაურმა წესმა, — ამბობს იგი. —
ხალხი აქაც დამბუჯდ მუშაობს, მაგ-
რამ დიდ პატივს სცემენ და აფასებენ
ოჯახურ ცხოვრებას. მან დიდი თავი-
სუფალი დრო დიდ ხელფასზე არ გაე-
ცალა.

ოჯახებისათვის, რომელთაც არ
შეუძლიათ ამგვარი რადიკალური ზო-
მების მიღება, ალტერნატივები არსე-
ბობს. სამეურნეო-საყოფაცხოვრებო
მომსახურების გაწევა დიდი მანხის
განდა ქვეყნის ყველა ქალაქში. ყველას
ვისაც კი რამენაირად შეუძლია დრო
დაუხვიოს ოჯახს, წარმატება განაღ-
დებული აქვს.

„ახალი გასავლანი საქონელი
ყველა ოჯახისათვის თავისუფალი
დროა“, — წერს ელიზა, რომლის
სტატიებიც, რუბრიკით „რჩევა-დარი-
გებანი ოჯახური საქმიანობისათვის“,
მრავალ ამერიკელ გაზეთში იბეჭდება.
— „თუკი მე მათ ოცი დღე წუთს გამო-
ვუთავისუფლებ და ქიმშენდის ანგა-
რის ოთხ დოლარს წაუშვებ, ძალზე
კმაყოფილები რჩებიან“.

ოთხი დოლარი ოცი წუთისათვის
არაა ძვირი. გასულ წელს მსხვილი სა-
წარმოს ორმა თანამშრომელმა ფლო-
რიდის ერთ ქალაქში დაფუძნეს ფირ-
მა „მზად ვართ გემსახუროთ“. ისინი
ტაბიური წარმომადგენლები არიან მე-
წარმეთა იმ სწრაფად მზარდი ჯგუფი-
სა, რომლებიც ყველანაირ წერილმან
მომსახურებას გაეფიქვენ საათში 25-
50 დოლარად. მათ მიჰყავთ ხალხი
აეროპორტში, უკან აბრუნებენ ნაჭირ-
ებს ვიდეოფილმებს, აშხადებენ ცივ სა-
უშმეულს წვეულებისათვის.

დიდი მოთხოვნილება ოჯახური
ყოფის პროფესიონალ ორგანიზაცი-
რებს. ლოს-ანჯელესელმა სტეფანია
კალმა თავისი თანდაყოლილი უნარი
„შე ყოველთვის პედანტურად ორგა-
ნიზებული ვიყავი“ პროფესიად აქცია.

— აღრე ვინმესთვის რომ მეთქვა
პროფესიონალი ორგანიზატორი უნდა
გავხდე-მეთქი, სიტყვის დამყარდნენ,
— ამბობს იგი. — ჭეშად მისი პროფესია
უკვე საკმაოდ აღიარებული.

დროის ეკონომიის ტაქტიკა, რო-
მელსაც სტეფანია კალმა სთავაზობს
თავის კლიენტებს, ასეთია: ნაკლებად
უყუროთ ტელეფონორს, საყიდლები
შევეცხეთოთ ტელეფონით, ისეთი ტა-
ნისცემელი და საყოფაცხოვრებო ხელ-
საწყობები ვიფილოთ, მინიმალურ ყრ-
ადლებას რომ ითხოვენ. ვისარგებლოთ
მხოლოდ ავტომობილისათვის ტელეფონი-
თი და ვუბანსოთ მხოლოდ საჭირო
ზარებს, უფრო შემოწმარებულად მო-
ვეყვართ ოჯახური მუერების გა-
დილობა.

ვერავითარე სიხალე, გამოგონე-
ბანი, ბრძნული რჩევები გვლარ დაუ-
რუნებენ ამერიკელ ოჯახებს ახლა უკ-
ვე იდეალიზებულ შვიდ ყოფას. შეე-
ყის მოტანა მხოლოდ ეკონომიისა და
ცხოვრებისადმი დამოკიდებულების
რადიკალურ შეცვლას შეუძლია არა
და ჩვენი შორის რომ ითქვას, ვის არ
უგარგინა სასიამოვნო ალგუნება ამ
ბრძოლაში მონაწილეობისაგან, რომე-
ლიც მრავალ ადამიანს მოეზარება,
თუკი ტემპის შენელება მოუწევთ? მა-
გრამ რაღაც მომენტში ადამიანმა უნდა
აიციოს დრო, რათა დაფიქრდეს იმის
თაობაზე, თუ არ უჯდება ეს ძალისხმე-
ვა და რა გავლენას ახდენს მის სულიერ
ცხოვრებაზე. მუდმივ გადგინდობა
ვისაც ცოტა სინანავს, იმ სინანავსაც
ცოტას ხედავს განსაკუთრებით ეს
შევეებს სენათით. რვა წლის ბავშვს
გარტყა, მშვიდი დღეები სჭირდება
თავისი ნაყინით, საყვარელი მონიხრო-
ბებით-მინდვრით, სადაც ფეხმძივლ-
მა შეუძლია ბრძნობა. არაა საკმარისი
რომლებიც დიან იმ დროდ, მათი
რომელიმეა.

ქალღმერთი დაბრუნდა თეთრი სახლი. გაუმარჯოს კატებს!

მოვლენა შეუმჩნეველი არ დარჩენილა! პირველად მრავალი წლის მანძილზე თეთრი სახლის „პირველი ცხოველი“ კატა გახდა. მას სოკის პეკია და თავისი „შავ-თეთრი ქათამით ამერიკელების აღიარება მოიპოვა. მაგრამ არაფერს აქვს, ძალაუფლების გადაცემა მასსა და „მილის“ (ჯორჯ ბუშის ძაღლი) შორის ისევე შეუძლებელია, როგორც მათ ღირსეულ პატრონებს შორის.

ბოლოს და ბოლოს ყველა ძაღლებს თეთრი სახლში პარაზი! ორი საუკუნის განმავლობაში პრეზიდენტების რჩეული ცხოველები ხომ სწორედ ისინი იყვნენ. ჯორჯ ვაშინგტონიდან ჯორჯ ბუშამდე თეთრი სახლში 90-ზე მეტი ძაღლი ენაცვლებოდა ერთმანეთს და საყოველთაო ყურადღებითაც სარგებლობდნენ.

ამერიკელი პრეზიდენტები მალე მიხვდნენ, რომ თუ სახალხოდ მოეფერებოდნენ ცხოველებს, ამით მხოლოდ მოიგებდნენ. პოლიტიკური მიზნებისთვის მათაც კი იყენებდნენ. სახალხოდ თავს დავსხვენ რა „ფაღას“, ფრანკლინ რუზველტის მომხიბვლელ შავ ტერფერს, მისმა მოწინააღმდეგეებმა მიუტოველი სტრატეგიული შეცდომა ჩაიდინეს, რითაც ხელი შეუწვეს პრეზიდენტ რუზველტის მეოთხე კადით არჩევა. რესპუბლიკელებს ზემო ძაღლი მიზანში არ უნდა ამოეღოთ, ამბობდა რუზველტი.

მთელი ქვეყანა მოხიბვლელი ადევნებდა თვალს რუზველტისა და „ფაღას“ საოცარ მეგობრობას. ისინი მართლაც განუყრელები იყვნენ. „ფაღა“ პატრონის საფლავის ფერხით არის დამარხული.

ჯონსონის პოპულარობამ საგრძნობლად იკლო მას შემდეგ, რაც თავის ძაღლს ყურები აუწია. დანაშაულის გამოსასყიდად მან უპატრონო ძაღლი მიიყვანა შინ.

„ლაქი“, რეიგანის ძაღლი ისეთი მოუსვენარი იყო, რომ საბელს ხელიდან არ უშვებდნენ.

ჯორჯ ბუშის ძაღლი ერთგვად საპრეზიდენტო ვერტმფრენით მგზავრობდა. პარაზი ბუშმა მას წიგნი მიუძღვნა, რითაც პოპულარობაც მოიხვეჭა. მომსახურე პერსონალი „მილის“ საკმაოდ უზკუთხ და აგრესიულად თვლიდა, მან ხომ თეთრი სახლის ეზოში, ექვსი ციფვი, ორი ვართა და ერთი მტრედი მოკლა.

ახალგაზრდა პრეზიდენტმა კლინტონმა კი სახლებით დაიწყო, თეთრი სახლში კატით მობრძანდა, კატის მიმართ ისეთი ინტერესი აღიძრა, რომ მისი პირადი ცხოვრების უმცირესი დეტალებიც კი ქვეყნდება. (მასზე ადრე პრეზიდენტის რეზიდენციაში სხვა სამი კატაც ბინადრობდა, ისინი ეკუთვნოდნენ ტედი რუზველტს, აბრაჰამ ლინკოლნის ვაჟს და კაროლინ კენედის).

დღეს კი, ბილ კლინტონის ახლოს მყოფნი კითხულობენ: შეიძლება თუ არა, რომ სოკის ძაღლივით პოპულარული გახდეს?

ეროვნული პარკი — დიდი კანონი — 820 კოლომეტრზე გადაჭიმული შეერთებული შტატების სამხრეთ-აღმოსავლეთით, კოლორადოს მთელ პლატოზე, მილიონი წლების განმავლობაში კოლორადოს მდინარეები ჭრიდა და აქანდაკებდა 1800 მეტრამდე სიღრმის უზარმაზარ ხეობებს. პარკში ექვსი კლიმატური ზონა და ყოველწლიურად სამი მილიონი ტურისტის ათვალიერებს. ამ ტერიტორიის მუდმივი მოსახლეობა 1500 კაცია — პარკის მომსახურე პერსონალი, მათი ოჯახები და, ცხადია, მამულები.

„მე არასოდეს მინახავს ადამიანი, რომელიც მზად იყო მასთან შესახვედრად, როგორც წესი, მის წინ გადაშლილი პიკნიკური განცვივრებული ადამიანები ან გაუგებარ ბუტბუტს იწყებენ, ანდა ხმის ველარ იღებენ.“ — წერს აშშ-ს სამხრეთ-აღმოსავლეთის მკვლევარი ჩარლზ დუ-მისი დიდი კანონზე.

ფრენა სინატრა პავიის წინააღმდეგ

ამერიკული ესტადის „პატრიარქი“ ფრენკ სინატრა ხელახლა წარსულა ბულის წინაშე, ამჯერად ცოტა უჩვეულო სახით — ნიუ-იორკში მიმდინარე სამი ადამიანის (მათი სახელები: ლორენცო მანინო, ჯოზეფ გაბინო და ალ მარტინო) სასამართლო პროცესზე, მოწმის როლში. ამ ადამიანებს მჯიშასთან კავშირს ახრებდნენ. სანტრეისა, რომ ალ მარტინო ცნობდა კინოსერიალში „ნათლამ“ მომღერალ ჯონ ფონტანის როლს ასრულებდა, რომელიც მათთვის დახმარებით მოდიფიკაციას „ვარსკვლავი“ გახდა. წლების განმავლობაში ამერიკაში თვლიდნენ, რომ ფონტანის პროტოტიპი თვით ფრენკ სინატრა იყო.

დისკლეი

სამპიტხველი

ვანტასტიკა

მე-6 გვარდიან

ტემენტალური, — თავისთავს, ჩაილაპარაკა ბულისმარმა მისი სახლი კი რახანია დაანგრეს და იმ ადგილას მეზობლებმა ავტოსადგომი მოაწყვეს.

ჭეი ულიმონდა და თავს უქნევდა ვიდუფთონის ეკრანიდან. ბულისმარმა მანდომა გადაუხადა მეგობარს ღია ბარათებისათვის და საქმეები როგორააო, — ჰკითხა. ჭეი მაშინვე მიხვდა ყველაფერს და მიიპატიჟა, ჩემთან იცხოვრო. ორი საათი შემდეგ ბულისმარი იქით გაემგზავრა.

ისინი სკოლაში ერთად სწავლობდნენ და ორივემ მტკიცედ გადაწყვიტა, კოსმონავტები გახდარიყვნენ. ერთმეორეს ეხმარებოდნენ წინსვლაში და ცდილობდნენ, ერთმანეთისათვის ეჯობნათ.

ბულისმარი თვითმფრინავის ილუმინატორში იჯდა, რეზინა და იმ დღეს ისინი იხსენებდა, როცა კოსმოსურ აკადემიაში დაიწყეს სწავლა. იქაც ერთმეორეს ედგნენ მხარში, საერთო საცხოვრებელ-შიც ერთი ნომერი ეკავათ. ბულისმარი სულ უფრო და უფრო ხშირად ახერხებდა ჭეის ჯიბნას, ის კი ისევ ისე მზიარული და კეთილი იყო. და აი, ერთხელ, ჭეიმ ტრეხაჟს ვერ გაუძლო. იმ დღიდან მათი ჭეიმი გაიყარა. ბულისმარმა უმაღლესი შეფასებით დაასრულა აკადემია და კოსმონავტი გახდა, ხოლო ჭეიმ ჯერეთუნახავად მოკლე დროში აიღო ტექნიკოსის დიპლომი და კოსმონავტში მოეწყო სამუშაოდ.

რა გამოჰყვამ ბავშვობიდან? იქ, ოტარიდზე, სკაფინდრს რომ იცავდა, ის ხომ არ ამოძრავებდა, რაზედაც ბავშვობაში ოცნებობდა ჭეისთან ერთად? სახელი გაეთქვათ, გიორგი გამხდარიყვნენ.

ჭეიმ კარი გაუღო. იგი ხალისიანად გამოიყურებოდა, ფეხებში ორი პაწია ებლანდებოდა. ბულისმარმა გაიღიმა. კანი ექივებოდა. ჭეიმ ხელი ჩამოართვა მეგობარს და სახლში შეუძღვა. ბავშვები სასტუმროში

ბულისმარ

დაიშალნენ და დამფრთხალი, გაფართოებული თვალბით უტყუოდნენ სტუმარს.

— შენი პირისახე, — უთხრა ჭეიმ, საწვიმარს რომ ჰკიდებდა კაუჭზე. — მართალი გითხრა, საშინელი სანახავი ხარ.

ბულისმარს გულზე მოეშვა. სამზარეულოდან ჭეის ცოლი გამოვიდა შეფაკული და აქოშინებული — იქარაღდა გემრიელი საუზმის დროულად მომზადებას. მან ბულისმართან პაწიები მიიყვანა, რომლებმაც შიშით ჩამოართვეს ხელი სტუმარს.

ჭეი რომ სამსახურში წავიდა, ბულისმარი ბაოში მოკალათდა, სახლის უკან, ლიწინათითა და რამდენიმე ჟურნალით. ბიჭაქი შეზღოვნის საზურგზე დაკიდა, ბერანგის საყულო გაიღო. მზის სხივებისაგან მღალა ტირიფი იფარავდა.

ჭეის მეუღლე სახლში ფუსფუსებდა, ბულისმარს ესმოდა, როგორ ტუქსავდა იგი ბავშვებს. მას ჩაეცინა. თავისი ცოლი გაახსენდა.

მან და ჭეიმ იგი ერთდროულად გაიყნეს. მეგობრები ერთ ქალიშვილს ეტრფოდნენ, მაგრამ ბულისმარმა აქაც გაიმარჯვა. დიპლომი მისი გული და იმ დღეს დაქორწინდნენ. კოსმონავტის მოწმობა რომ მიიღო. ჭეი რამდენიმე წლით გვიან დაქორწინდა. ბულისმარს მისი საცოლე იმ დროს საკმაოდ უფერული ეჩვენებოდა.

ბულისმარის ქორწინება ვერ გამოდგა ილბიანის. მისი ცოლი მეტისმეტად ლამაზი იყო, მეტისმეტად საინტერესო. ახლა იგი ცნობილი მსახიობი; ისინი გაიყარნენ, როცა ბულისმარი ასტროიდების სარტყელში მიდიოდა ცხრა თვით. გაყრის თაობაზე თანხმობა მან რადიოთი აცნობა ცოლს.

ტირიფი ფრთოვანს აშრილობდა, ტრტები ერთმანეთს ეხახუნებოდნენ. აქ, ბარში, როდენიარად გაეიწყვებდა სახლის წინ მოწყობილი ავტოსადგომი. ჭეის ცოლი ლიწინით გამოვიდა სახლიდან და თავიულო-სათვის ყვავილების კრეფა დიწყო.

***

ჭეის სასტუმრო ოთახში რომ დაბინავდა, ბულისმარი ამჩნევდა, როგორ თანდათან მოდიოდა გონს. ამ ოჯახში იგი უფრო უბრალოდ გრძნობდა თავს, ვიდრე სადმე სხვაგან. აქ მას პირისახისა და ხელების დამალვა არ უხდებოდა, რათა მის შემხედვარეს არ გახსენებოდა, რა მსხვერპლი გაიღო მან. აი მხოლოდ ბავშვები... ისინი ყოველთვის შემინებულ უტყუოდნენ, როცა იგი იცინოდა და სახეზე უამრავი ყვირთი ბზარი უჩნდებოდა. და ბულისმარმა იცოდა, რომ აქ დიდხანს არ დარჩებოდა. მაგრამ მაინც რას მოჰკიდოს ხელი? ამ კითხვზე პასუხის პოვნაში ჭეი დაეხმარა.

ქორწინებისტემა კარგა. ხანს ვერ მიაგნეს მის კვალს, მაგრამ მაინც დადგა დღე, როცა ჭეის სახლს რეპორტიორი

მიადგა — გამხდარი, აყლაყულა ყმაწვილი.

მან დამხედურებს აუხსნა, რომ ხალხი კითხულობს, სად გაქრა ბულისმარი. გაზეთს სურს გაავრცელოს ოტარიდელი გმირისა და მისი უჩვეულო ბედის ამბავი.

— მე მას გაჩვენებ, — უპასუხა ჭეიმ, — მერე კი თავად გადაწყვიტე რა უნდა დაწერო.

ვიწრო შესახვევი გაიარეს. ჭეიმ რეპორტიორს ვრცელ ბაოში ჩადგმული სახლაკი აჩვენა.

— აი, ეს სახლი იყიდა მან. ადრე აქ დიდი ვილა იდგა, ახლა მხოლოდ ეს კოტეჯიღა.

რეპორტიორი გაცხარებული იწვრდა. ისინი ქალაქს გასცნენ. მზე ამშვიანებულ ფერდობებს აცხუნებდა. ბოლიკი ბარდობდებულ ქეთიკირის ღობეს მიუყვებოდა. ამ ბოლიკით მიადგნენ ერთ პატარა კორიოს. ჭეიმ ყვესტით იხმო რეპორტიორი.

იქვე, რამდენიმე მეტრში, ფერდობზე ფეხიფეხადამდებული ბულისმარი იჯდა. ირგვლივ ბავშვების გუნდი ეხვია. ბულისმარი ქერათმიან ბიჭუნას ელაპარაკებოდა, რომელმაც მინდერის ყვავილების თაიგული მიუტანა. ბიჭუნა ყურადღებით უტყუროდა ბულისმარს.

რეპორტიორმა აღელვებით მოითქვა სული.

— მისი პირისახე! ბავშვები... — ამოედგა მან, — მე ხომ არც კი ვიცოდი...

იგი ბულისმარს უტყუროდა, მის შავ მზეზე მოპრიალე, თითქოსდა რქაქმულ კანს.

— მაგრამ ბავშვები რანაირად? — გაოცებით თქვა რეპორტიორმა.

ბულისმარი კი ბიჭუნას უხსნიდა: — აი, ეს ყვავილი — ბაიაა. იგი მზესავით ყვითელია. გრძნობ?

ბიჭუნამ ხელი გაიწვია, უხერხულად აიღო ღერო, ყვავილი მოსინჯა.

ჭეიმ ფერდობის თავში აგურის დიდი შენობა დაანახა.

— ბრძმების სკოლაა, — უთხრა მან რეპორტიორს.

ბულისმარმა ხელთათმანიანი ხელით ექსანე ამოიღო თაიგულიდან და პირი სახესთან მიუტანა პაწია გოგონას, რომელიც მას ყელზე შემოხვეოდა...

თარგმან

ოზარ ბოზინაიზვილან

15

ჩრის ასეთი პარტია...

ა.წ. 31 ივნისს დაიწყო მთელი საქართველოს პარტიული პარტიის გაერთიანება, სრულად თვედღის დარღვევითა და საზოგადოებაში, „ნივრის“ კლასის მოყვარულთა კავშირით, „წარუბის“ მხედრობით და ეწოდება „სრულიად საქართველოს სრული უმარდელის პარტია“.

კონფერენციამ მაღალი შედეგები მისცა ადგილობრივი პარტიის და საზოგადოების მხრიდან, რომელშიც მოწოდებდნენ გამოყენებით ფეოდალიზმის, მთავრის, პათარქალიზმის, მფარის სხეულისა და პლაზმური სტრატეგიული ტაქტიკისა და სხვა სახის დოვრით დისკრძალვით წარმომადგენლებს, რომლებსაც შედეგად მიღწეული კონსენსუსი და საკუთარი შიშის, ბოლოს და ბოლოს, შეიქმნა პოლიტიკური ორგანიზაცია, რომელსაც ძალად, სიძლიერისა და სიბრძნის მტკიცედ იყურას ხელთ, უმოკლეს ვაგამოეყვანოს ქვეყანა კრწისიდან და მოსახლეობა დაამკვიდროს საყოველთაო უმარდელთა.

კონფერენციამ აირჩია პარტიის პოლიტიკური საბჭო (300 კაცის შემადგენლობით), სათაბირო (720 კაცი), პრეზიდიუმი (120 კაცი), 80 გენერალური მდივანი, 1 არაგენერალური მდივანი და 20 მდივანი. პარტიის ზედა მართლმადიდებელი (ნაკადი წლებში — 366), უკანონო მონაცემებით, ახალი პოლიტიკური გაერთიანების რიგით წევრთა რიცხვმა 11-ს გადააჭარბა.

შეგნებისას ჩვენს კორესპონდენტმა შეძლო რადიკალური ინტერვიუ ადგილობრივი პარტიის წევრებთან, რომლებსაც არ იმუშავებს იმ მოსახლეობის რიგში, რომ უნერხულ მდგომარეობაში არ ჩაეღოთ მარჯვენა სხვა ლიდერები.

ერთ-ერთი თავმჯდომარე: „დარდი და კავშირი სათავად უოველგარი ბოროტებისა ქვეყნის გვირგვინი — ადამიანი წუთისოფელში სტუმრადია მოსული, ხომ გასვით ძველი სიბრძნე: „წუთისოფლის სტუმრები ვართ, რეგო! ამიტომაც ისე უნდა მოვიქცეთ, რეგო!“, როგორც ნადვილ სტუმარს ეკადრება გულუხვი მასპინძლის ოჯახში — უნდა ვიღიწოდოთ და გავიხაროთ“.

საუბარში ერთგვარ ერთ-ერთი გენერალური მდივანი: „ყოველივე ამაში ხელს გვიშლის წერილობითი ყოფითი ბოროტებები. დარდა შევძა ქართული კაცო, გაზნა ჩვენი მენტალიტეტის შეცვლის საშუალებად დიდებულ პოეტთა და თამადათა ღვთისმშობელი სამეფო პარკისად და დამატებით“.

კორესპონდენტი: „მოგესვენებათ, დღეს საქართველოში უამრავი პარტია მოქმედებს. გასაგებია, რომ ეს ხალხი და შეძლებთ ასეთი კონფერენციის პირობებში თუნდაც რამდენიმე საპარლამენტო მანდატის მოპოვებას?“

მეორე ერთ-ერთი თავმჯდომარე: „არსებული პოლიტიკური პარტიები კონფერენტებზე არ მივყავართ. ისინი მოსახლეობაში მხოლოდ დარდას და კრწისს თესვენ. ჩვენ სწორედ ამისგან უნდა ვიხსნათ ქართველი ერი და, ამიტომაც, ხალხი, რომელსაც მოსწონდა უმარდელი ცხოვრება, ჩვენ გამოგვყვება. არათუ რამდენიმე მანდატის მოპოვებას ვაპირებთ, არამედ დარწმუნებულნი ვართ, რომ მომავალი პარლამენტი მონომარტული იქნება და ერთი მანდატიც რომ წავუვართვას სხვა პოლიტიკურმა ორგანიზაციამ, ამას დიდ მარცხად აღვიქვამთ“.

პოლიტიკური საბჭოს ერთ-ერთი წევრის რეპლიკა: „ხელისუფლებაში მოსვლის

შემდეგ, დაუყოვნებლად აგვრძალვით შეველა პარტიას, რომელიც რამდენიმე დღისა ჩვენ არ ვფარავთ, რომ გვეყოლება პოლიტიკური პარტიები, რომელთაც ცხრეში ვგეგმავთ პირობა ექნებათ მრავალმხრივი დარღვევით“.

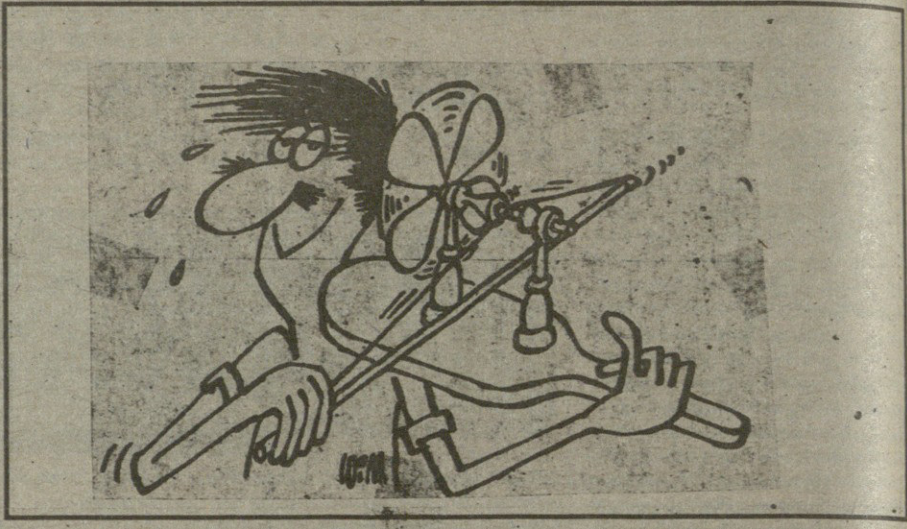
კორესპონდენტი: „უდავოდ კეთილშობილურია თქვენი სურვილი, დარღვევას იხსნათ ერი. ალბათ, ამისათვის კონკრეტული პროგრამა გაგანიათ“.

სათაბიროს ერთ-ერთი წევრი, მთავარი ამონომიკური მრჩეველი: „ჩვენი პროგრამა ნათელი, რეალური, ადვილად გასაგებია და, რაც მთავარია, ყოველგვარი შრომის გარეშე განხორციელდება. მაღლობა ღმერთს, ჩვენში მრავალად არიან კომერციული ბანკები, რომლებიც სავალუტო ანაბრებზე თვეში 30 და მეტ პროცენტსაც იძლევიან. ეს საჭიროა საწვინი კაპიტალი — 700 მილიონი დოლარი, რომელსაც ჩვენს ბანკებში დავაბანდებთ. ეს იმას ნიშნავს, რომ პირველივე თვეს ეროვნული შემოსავლი დაახლოებით 200 მილიონი დოლარი იქნება. ნახევარს ვხარჯავთ, ნახევარი კი ძირითადად კაპიტალს ემატება, რაც ეროვნული შემოსავლის გაზრდის წრდის საწინააღმდეგო. პირველივე თვეში საქართველოს თითოეული მოქალაქის შემოსავალი (განურჩევლად ეროვნებისა, სქესისა და ასაკისა) შეადგენს მინიმუმ 20 დოლარს“.

დიდი მათემატიკოსობა არ სჭირდება იმის მიხედვით, რომ ერთი წლის თავზე საქართველო ვაღს გასტუმრებს და ძირითადი კაპიტალი 3 მილიონ დოლარს შეადგენს. თითოეული მოქალაქის ყოველთვიური შემოსავალი კი 200 დოლარს გადააჭარბებს. ამით მოივრდება გარდაბნული ეტაპი და იწყება მეორე ერთ-ერთი ფაზა, რომელსაც პირობითად „გზა სამოთხისაკენ“ უწოდებთ. ამ ეტაპზე ქვეყანაში გადჭრილია ყველა ეკონომიკური ბოროტება, მოსახლეობა მატერიალურად უზრუნველყოფილია, რესპუბლიკაში ჩედდება ყველა ქარხანა, წყდება სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოები და მთელი საქართველო ცხადდება ტყე-პარკად. მოქმედებენ მხოლოდ ბანკები, საყოფაცხოვრებო მომსახურებისა და სასაგებობის დაწესებულებები, რომლებიც მოქმედებენ ცხოველი სიკეთის სტრუქტურით იქნება დაკომპლექტებული. მესამე წელიწადს საქართველოს მოქალაქეები პირველები დაუბრუნდებიან კაცობრიობის აკვას — სამოთხეს. აღსრულებდა პოეტის სიტყვები: „სხვა საქართველო სად არის, რომელი ჯუთზე ქვეყნისა? ამ ბერიოდაში მთელი ეროვნული კაპიტალი დაბანდებულია უცხო ქვეყნების ბანკებში, ეს საქართველოში ბანკები წვედებენ საქმიანობას საქართველოს მოქალაქეებს კანონით ეკრძალებათ ყველა სახის შრომა; ცხადდება საყოველთაო ანონია, თავისუფლებიან პირველ წელს დარდი გულში ჩერებულნი დაბანდებული პოლიტიკური ოპონენტები; პარლამენტი აუკმებს ხელისუფლების ყველა ინსტიტუტს და აცხადებს თვითღიკვდილას. რძის, თაფლისა და ღვინის მფინარეების ქაღალბში თხა და მგელი ერთად მოვს ჭირფა ტარუნას“.

კორესპონდენტი: „როგორ აპირებთ საწყისი კაპიტალის მოპოვებას?“

პარტიის ერთ-ერთი თავმჯდომარე, საბარკო ურთიერთობათა მთავარი კომპონენტორი: „მაზე უკვე ვიზრუნეთ. ვიხარებ, რომ შემთხვევით და გაგაცნობთ ჩვენს მმართველს, რომელიც უკვე გაგზავნა გაეროსა და მსოფლიოს ხალხებს“.

სრულიად საქართველოს ეროვნული უმარდელობის პარტიის მიმართვა გაეროსა და მსოფლიოს ხალხებისადმი

„მას შემდეგ, რაც ადამიანმა სამოთხე დატოვა, დარდი და ცრემლი იქცა მის მუდმივ თანამგზავრად. ადამის მოგება დიწვევლა და აგრ უკვე, რა ხანია შრომითა და ოვლით გვისტება სარწის მოპოვება. შრომა კი, როგორც მოგვხსენებათ, ღვთის ხატად შექმნილ არსებას სახეს უკარგავს და კაბრუტყვებს მას. ეს განსაკუთრებით მძიმე ასატანია ჩვენთვის, ქართველებისთვის, რომლებიც საყოველთაო ალარებით, ღვთის რჩეული ერი ვართ. ყოველ ქართველს გულის ფიცარზე აწერია სანუკარი სიტყვები: „რაც გარგები ვართ, ქართველები ვართ და ხელისუფლებზე სტარებლები“.

და რაოდენ სამწუხაროა, რომ მეოცე საუკუნის მიმწუხრს, ცივილიზაციის არანახუდი ადამიანობის ეპოქაში კაცობრიობამ დაივიწყა თავისი ვალი ღვთისა და ქართველი ერის წინაშე და მხოლოდ ხამუშ-ხამუშ გამოგზავნილი „პუმიანტარულ დახმარებაზე“ წოდებული ნამცეცხებით სურს ამ ეალის აღსრულება. დაგვერწმუნებით, რომ ეს არ არის ხელისუფლებზე ტარება. ნუთუ ვერ ხვდებით, რომ შრომითა და ომებით ნაწამებ დედამიწაზე ერთი კუთხე მაინც უნდა იყოს ის ოახისი, სადაც სულს მთიერუნებს ღვთის შვილი?!

სამოთხეში ყველა ერთად ვერ დაებრუნდებით. მძაღლდით საკუთარ გეოთხზე, ალასრულდით ღვთის დანაბრებზე და მოგვეცით ის, „რაც რომ ჩვენივე მოეცია. მაღლიდან ღმერთს“ ანუ 700 მილიონი აშშ დოლარი. ამით თქვენ იხსნით თქვენს სულს! გათავისუფლდით მამონას ტყვეობისაგან! გაიხსენეთ ქართული სიბრძნე: „რასაცა გასცემ შენია, რას არა — დაკარგულია“.

სხვისას არავფერს ვითხოვთ. 700 მილიონი დოლარი რომ გადაინაწილოს დედამიწის მთასხელობამ, თითოეულს სულ რაღაც ოციოდე

ცენტის გადახდა მოუწევს. ნუთუ ის ამაგი, რაც ჩვენ კაცობრიობის წინაშე მიგვიტღის 20 ცენტი აღარ ღირს?! ნუთუ დაგვიწყდით ის ტკბილი ნანა, ქართული დედა რომ უმელოდა აკვანში მწოლიარე მსოფლიო ცივილიზაციას?!

კაცმა რომ თქვას, ისეთს რას ვითხოვთ? ერთი წლით უპროცენტოდ გავსესეთ 700 მილიონი დოლარი და კვლავაც იგუგუშებს დედამიწაზე „მრავალმადიერი“ და „მე რომ ვლითობ, შენ რას გეშლი მშობილო“, სეცად აღვიკნება დარბაისლური ქართული საღვებრძოლები, თვრუნენ აზარუშები და წინდა საუფლოს მისწვება კაცობრიობის საკუთესო ნაწილის ნახრვევი.

არ დაგავიწყდეთ, „ვისი გორისა ვართ!“ მხოლოდ ატლანტიდისა წამოხუდი კოლხ-იბერთა ამაე წინაპარს შეეძლო გაეგება ღმერთისათვის: „უფალო ღმერთო, რად გამაჩნე, მე ხომ სიცოცხლე არა მითხოვია! თუ გამაჩნე, კიდევ მარჩნე, უბედურებას გადა-მარჩნე!“

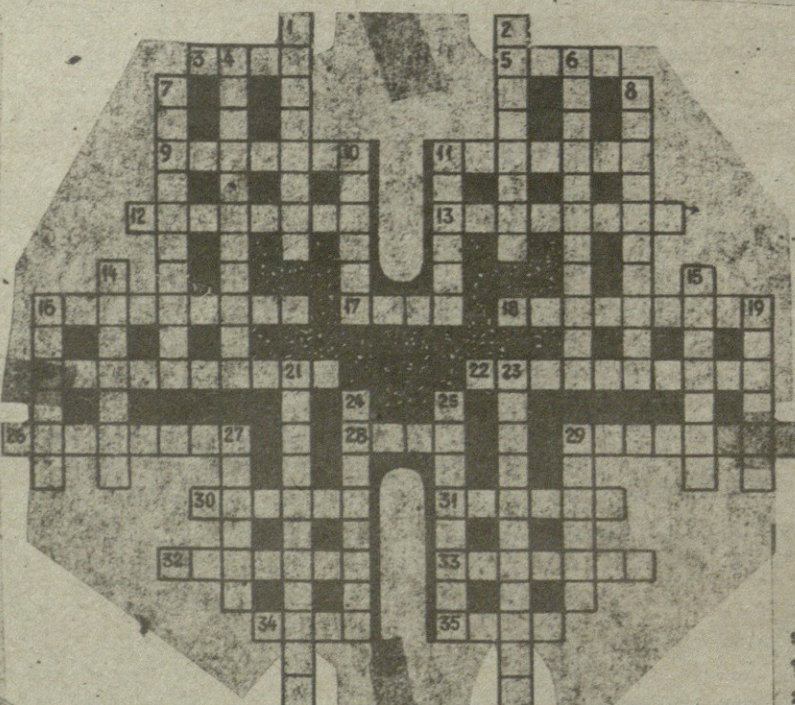
ბატონებო! კაცობრიობას ეძლევა უნიკალური შესაძლებლობა, აღასრულოს ღვთის წინაშე ვალი. იხსენით ადამიანთა სულები და ისიც ნუ დაგავიწყდებათ, რომ მეორედ მოსვლისას განვითხვა ქართულად იქნება“.

სრულიად საქართველოს ეროვნული უმარდელობის პარტია, თბილისი, 31 ივნისი.

P.S. დაბეჭდვით გთხოვთ, თუ კვირაში გვაცნობთ დადებითი პასუხი. მოგვხსენებათ, „დრო ფულია“.

რედაქციისგან: გაცნობებთ ახლადდარსებული პოლიტიკური პარტიის შტაბბინის მისამართს: ყოველი ქეშმარიტი, ქართველის გული. შესასვლელი ქუჩიდან.

კროსვორდი

თარგმულად 3. ფესბურთელი — „მწიროს ბურთის“ მფლობელი 1993 წელს; 5. წუხილი ვისზე, რასზე გამო; 9. XVI ოლიმპიური თამაშების (1956 წელი) ბრინჯაოს მედლის მფლობელი საქართველოდან (სიგრძეზე სტომა); 11. კახეთ-ქერეთის მიფეთა სახელი; 12. ძალი — პერსონაჟი ფილმისა „არაჩუღდებრივი გამოფენა“; 13. სმელეთის ზოლი, რომელიც ეთიიბის ნახევარკუნძულის კონტინენტთან აერთებს; 16. ნაყოფის მომცემი, ნაყოფიერი ორგანიზმი; 17. რუსი მწერალი; 18. დღიანის მხარე, სათავე მწოლარის თავი უდევს; 20. ადგილი, სადაც დაბადებრეს იესო ქრისტე; 22. უპრინციპო პოლიტიკოსი; 26. საქართველოში ევროპიდან შემოტანილი ხმალი; 28. ქალაქი ბელგორუსიაში; 29. ინდუიზმისა და ბუდიზმის რელიგიური

ცენტრის — ვარსის მეორე სახელწოდება; 30. თვითმფრინავის აფრენის მომენტი; 31. უდადესი ტროპიკული უდაბნო; 32. ქალაქი ფინეთში; 33. ძალიან იშვიათი რაზ; 34. მდინარე ბორჯომისა და წალკის რაიონებში; 35. ჩანაფიქრი, აზრ; **შეშულად 1. ნორმა**, რომელსაც უნდა შეესაბამებოდეს საგანი, საქონელი; 2. მოკარნახე თეატრში; 3. ნაგებობის სტილი; 6. XIX-XX საუკუნეების ცნობილი უკრაინელი ფერმწერი; 7. ქართველი მხანობი და რეჟისორი; 8. ციტრუსოვანი მცენარე; 10. თაუდავიწყებით გატაცება რამეთო; 11. ღვინის გაუმწობების მეთოდი; 14. მტაცებელი ცხოველი კვერნისებრია ოჯახის; 15. ცნობილი ქართველი მოცევავე ქალის სახელი; 16. პერსონაჟი როსინის ოპერისა „ხევილიველი დღაქა“; 19.

მუსლიმანთა წინაწარმეტყველი რომლის სახელი აღებულია ბიბლიიდან (მგელი ალ-თქმადან); 21. სახელმწიფოს ან სახელმწიფოების ძალადობრივი ჩარევა სხვა ქვეყნის საშინაო საქმეებში; 23. ამერიკელი ფიზიკოსი; 24. საქონლის ფასისა ქალაქების, უცხოური ვალუტის საბერეო ფასის დადგენა; 25. შუა აზიის, ირანის ავღანეთის უდაბნოს მცენარე; 27. სისხლძარღვთა სისტემის გარდა) კედლის შიგნითა ვარის; 29. გაბატონებული კლასის წარმომადგენელი.

შეადგინა გიორგი ბასიბაშვილი

26-ე ნომერში გამოქვეყნებული კროსვორდის პასუხები

თარგმულად 1. მასა; 3. ანეკდა; 6. პოლიგრაფია; 7. საქარი; 9. ატაბატი; 11. „კატრექსი“; 14. კომერცია; 17. მინესოტა; 18. ზარდაზმა; 19. ვარაიცა; 20. მანაბელი; 21. სვანთე; 24. ტროპარი; 26. ფესბოლოვია; 27. „გარბა“; 28. იკავი; **შეშულად 1. მინიტი**; 2. ანტრაზი; 4. გოშა; 5. ციკლი; 6. პერსპექტივა; 10. აბრაკადაბრა; 12. ასინია; 13. სიტაკა; 15. ომტაკი; 16. იანშიოლი; 22. იესო; 23. ერქვანე; 24. ტროპიკი; 25. ისე;